Четвер, 27 березня 2003 року. № 59 (3059)

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

СТИХІЯ

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Вознесенськ плаває...

Нині найбільше потерпілий від повені населений пункт України — місто Вознесенськ у Миколаївській області. Тут затоплено понад 500 садиб, у тому числі 204 будинки. Хоча 74 особи тимчасово відселено, більшість господарів підтоплених садиб залишилися вдома, охороняючи майно. Домашніх тварин вивезено. А запаси продовольства, консервація і корм для худоби залишилися в льохах під 4-метровим шаром води. Мешканцям підтоплених будинків щодня доставляють хліб, інші необхідні продукти, питну воду, медикаменти. Причина затоплення, як вважають фахівці, — близькість до міста трьох водосховищ, рівень води в яких сягнув максимального рівня, і льодяні затори на Південному Бузі неподалік Вознесенська. Зараз рівень води поступово знижується. Міська влада запевняє, що жодна потерпіла сім'я не залишиться без допомоги.

ОФІЦІЙНО

Переговори у традиційно дружньому тоні

Триває офіційний візит української делегації на чолі з Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином до Італії. На сьогодні заплановано переговори з Президентом Палати депутатів Італійської Республіки П'єром Фердинандо Казіні, міністром з питань європейської інтеграції Італії, лідером партії Об'єднані християнські демократи Р. Бутільйоне, довічним сенатором, колишнім президентом Італії Оскаром Луїджі Скальфаро, головою фракції «Ліві демократи» Лучано Віоланте і головою комісії Палати депутатів Італійської Республіки з питань виробничої діяльності Бруно Табаччі.

Учора на зустрічах у Сенаті й італійському МЗС відбулися грунтовні бесіди, під час яких наголошувалося на важливій ролі міжпарламентських зв'язків у справі подальшого зміцнення традиційних дружніх відносин між Італією та Україною. Сторони висловилися за необхідність активізації міжпарламентського співробітництва двох країн, чому сприятиме обмін візитами парламентаріїв. Італія вітає розширення Євросоюзу й розглядає в перспективі місце в єдиній Європі і для України.

У СВІТ!

«Парламентська газета» з українським голосом

З цього номера «Голос України» приймає в себе в гостях російську «Парламентську газету», котра, у свою чергу, набуває українського голосу. Адже наші, «Голосу України», сторінки також стануть постійно, раз на місяць, з'являтися у виданні Федеральних зборів — парламенту, тобто Державної думи і Ради федерацій РФ, «Парламентській газеті». Сподіваємося, що це порадує не лише наших земляків — мільйони українців, які мешкають по всій Росії, а й масового українського та російського читача обох цих газет.

Трохи про наших російських друзів і колег. Хоча «Парламентська газета» виходить з травня 1998 року, вона вже встигла здобути авторитет і популярність серед читачів і у владних структурах. Очолює газету один з найвідоміших російських журналістів Л. П. Кравченко — людина Україні не чужа: його батько, уродженець Чернігівської області, героїчно загинув, захищаючи Одесу. Зовсім недавно за великий внесок у розвиток і висвітлення російсько-українських відносин «Парламентську газету» було нагороджено «Золотим пером» — найвищою нагородою Всеукраїнського щорічного конкурсу засобів масової інформації.

(Отже, читайте на 4—5-й стор.)

СЬОГОДНІ ВОНА ГРАЄ СОБАКУ!

Фото Ірини СОМОВОЇ.

Святкуємо Міжнародний день театру

З цієї нагоди ввечері на сцені театру імені Франка вручатимуть престижну премію «Київська пектораль». Серед претендентів на кращу жіночу роль року — Дарина Лобода, актриса театру на Лівому березі Дніпра (за роль чарівної Агафії Тихонівни в гоголівському «Одруженні»). Лобода, до речі, претендує на «Пектораль» уже втретє. Але сьогодні на церемонію не прийде — у неї ввечері вистава «Сільвія», головна роль, що теж побувала в списку кращих ролей року. Ота мила Сільвія — це собака! Але, як казав батечко з Простоквашиного, якби у мене була така — я б, може, й не одружувався! (*На знімку:* Дарина Лобода у виставі «Рогоносець». Праворуч актор Володимир Ілленко).

Матеріали до Дня театру читайте на 20-й сторінці.

■ ***Акція «Голосу України»***

Орієнтир у розмаїтті подій

У Сватівському районі на Луганщині стартувала акція «Голос України» — інвалідам Великої Вітчизняної війни». Ідею зробити газету Верховної Ради доступною тим, хто через маленькі пенсії, на жаль, не може передплатити її, у шахтарському краї підтримали народні депутати України із групи «Народний вибір», обрані від Луганської області за одномандатними виборчими округами, місцева влада й поштовики. Сподіваємося, що невдовзі ця акція стане всеукраїнською.

Творчий десант «ГУ» на чолі із заступником головного редактора Леонідом Бровченком вручив квитанції на передплату «Голосу» до кінця року 40 інвалідам Великої Вітчизняної. Передплатили їм газету за власні кошти народний депутат України від виборчого округу № 114 Катерина Фоменко, депутати Луганської облради від Сватівського району, всі члени колегії райдержадміністрації та президії облради.

(Закінчення на 17-й стор.).

У НОМЕР

Резонанс за резонансом

Керівник представництва Фонду державного майна України в Чернівецькій області Ірина Комаровська заявила, що її життю загрожує небезпека від сил, які прагнуть контролювати приватизаційні процеси в області.

За словами жінки, днями вчинено два замахи. Хтось намагався влаштувати ДТП її службовому авто: в першому разі кинули порожню пляшку в лобове скло, у другому — хотіли спровокувати зіткнення. Номер автомобіля, який підрізав авто, вона не запам'ятала.

До слова, минулого місяця проти представництва ФДМУ в області порушено три кримінальні справи. Ірина Комаровська назвала їх замовними і безпідставними, **передає наш кореспондент Сергій СУЛИМА.**

Небезпека: «китайська пневмонія»

Разом з мігрантами з Азії до України може потрапити нова небезпечна хвороба — так звана «китайська пневмонія». За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, на цю недугу вже захворіли 456 осіб. Сімнадцятеро з них померли.

Збудник захворювання — вірус-мутант. За словами медиків, якщо «китайська пневмонія» з'явиться в Україні, наслідки можуть бути серйозніші, ніж в європейських країнах — через «низький життєвий рівень населення й ослаблений імунітет».

(Закінчення на 17-й стор.).

Іномарка буде доступніша

На це сподіваються представники компанії «Адам Опель АГ», АТ «Українська автомобільна корпорація» та Запорізький автомобілебудівний завод, які підписали відповідну угоду на п'ять років.

Запоріжці з іноземних машинокомплектів збиратимуть популярні моделі «Вектра», «Корса» та «Астра». За попереднім планом, до кінця року випустять майже 4,5 тисячі авто. У перспективі ця кількість може зрости до 25 тисяч. Коштуватиме «вітчизняна іномарка» на 8—10 відсотків дешевше, ніж оригінал.

З наступного року передбачено й дрібновузлове виробництво «Астри», **інформує наш кореспондент Богдан ДОВНИЧ.**

Уряд затвердив порядок виплати в 2003 році компенсацій колишнім вкладникам Ощадбанку СРСР

Підтримати інтелект нації

Учора в Національній філармонії вшановано діячів науки і культури, лауреатів премії імені В. Вернадського та довічних стипендіатів Фонду інтелектуальної співпраці «Україна—XXI століття». Серед цьогорічних лауреатів — Олександр Білаш, Мирослав Попович, Микола Вінграновський, Петро Толочко, Віктор Садовничий, Анатолій Шпак, Борис Малиновський, Микола Шкіль та Яна Ковальова, третьокласниця гімназії-інтернату села Шевченкового на Черкащині. Довічними стипендіатами фонду стали Михайло Гринишин, Юрій Мушкетик, Дмитро Наливайко, Олександр Сизоненко, Іван Стороженко, Дмитро Янко. Хоча в нас тема ролі й місця інтелекту дуже «забалакана», зусилля фонду свідчать, що зрушення на цьому шляху можливі, зауважив у своєму виступі Голова Верховної Ради України Володимир Литвин. А голова ради фонду Богдан Губський, відзначивши, що «колективний розум ще не повністю включений у розбудову інтелектуальних стандартів», подякував усім, хто цю проблему розуміє і сприяє її розв'язанню. Ця подяка адресувалася передусім почесним гостям акції — Б. Патону, В. Смолію, І. Курасу, Б. Олійнику, В. Скопенку та Надзвичайному й Повноважному Послу Росії в Україні В. Черномирдіну.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У КОМІТЕТАХ ВР

Так звана заява за змістом не має нічого спільного із запропонованою на засіданні

На офіційному сайті Комітету Верховної Ради України з питань бюджету 22.03.2003 року з'явилася заява робочої групи з підготовки узгодженого проекту закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет на 2003 рік».

Перший заступник Голови Верховної Ради України Геннадій Андрійович Васильєв дав відповідну оцінку викладеній заяві.

«Означена робоча група, якій також було доручено з'ясувати розбіжності у показниках держбюджету ц. р., укотре зібралася не в повному складі. Відсутність кворуму унеможливлювала прийняття будь-яких рішень з визначеного питання. Це стало приводом для заяви, в якій пропонувалося дати негативну оцінку тим народним депутатам, які не беруть участі в засіданнях робочої групи, зводять нанівець її діяльність. З будь-яких інших питань, зокрема стосовно наявності фактів фальсифікації бюджету, висновки не робилися.

Тому оприлюднена на сайті комітету так звана заява, яка за змістом не має нічого спільного із запропонованою на засіданні, викликає, м'яко кажучи, подив. У ній зазначається про відсутність фактів фальсифікації показників, а розбіжності між розданим на третє читання проектом держбюджету та підписаним як закон пояснюється лише технічними та організаційними причинами.

Звертає на себе увагу й те, що під заявою стоять прізвища народних депутатів, які не входять до складу робочої групи або були відсутні.

Такі висновки, зроблені нібито від членів робочої групи, є прикладом непорозуміння, про що свідчить стенограма засідання Верховної Ради України.

У зв'язку з неспроможністю робочої групи визначитися щодо невідповідності показників бюджету рекомендовано Комітету з питань Регламенту Верховної Ради України та депутатської етики розглянути це питання.

Впевнений, що, незважаючи на іноді діаметрально протилежні погляди, народні депутати повинні коректно, виважено та аргументовано робити відповідні заяви і при цьому керуватися насамперед інтересами держави і суспільства, не зводячи наявні проблеми до особистих або політичних стосунків. Тільки така позиція справді сприятиме підвищенню авторитету Верховної Ради України, позитивному ставленню до неї наших громадян».

Двічі ввійшов у ту саму воду

Філософський постулат, що в одну й ту саму воду двічі не входять, спростовано в Мукачевому. Майже рік тому, а саме 4 квітня 2002 року сесія Мукачівської райради шістдесятьма голосами депутатів — обрано 78 — висловила недовіру голові райдержадміністрації Віктору Дядченкові. І, природно, в керівника, який втратив довір'я, портфель відібрали. Та минуло небагато часу, як у лютому вже нинішнього року указом Президента Віктор Дядченко знову був призначений головою Мукачівської райдержадміністрації. У природі подібне називають аномаліями. Важко сказати, як такі кульбіти назвати в суспільстві.

За зверненням групи народних депутатів ситуацію розглянуто на засіданні Комітету ВР з питань державного будівництва та місцевого самоврядування. Коментує заступник голови комітету, народний депутат Юрій Ключковський.

— Річ у тім, — каже парламентарій, — що після повторного призначення В. Дядченка на посаду виконавчого керівника району, сесія вдруге висловила йому недовіру 55 голосами із 78, тобто більш як двома третинами. Але людина продовжує керувати, що є грубим порушенням Конституції.

Не хочу деталізувати ситуацію, хоча причини для цього є, — веде далі Юрій Ключковський. — Резонансом відгукнулося на Закарпатті жорстоке побиття головлікаря Василя Васюти, шанованої людини, депутата обради, якого багато мукачівців хотіли бачити головою райдержадміністрації. Цією справою нині займається слідство.

Тривожить нехтування законом, Конституцією, думкою депутатів.

Комітет вирішив не виносити це питання на сесію Верховної Ради, а безпосередньо звернутися до Прем'єр-міністра Віктора Януковича і Президента Леоніда Кучми. Право прем'єра — пропонувати кандидатуру голови адміністрації, Президента — затверджувати її указом.

Анатолій КАРАСЬ.

Посаду судді залишає

Народний депутат Василь Онопенко подав заяву про звільнення його з посади судді Верховного Суду України. Відповідні документи передано на розгляд до Вищої ради юстиції. Про це «Голосу України» повідомили у прес-службі Верховного Суду.

Дотримуючись вимог Конституції та з огляду на те, що парламентарій не може бути водночас суддею, а суддя, відповідно до статті 5 Закону України «Про статус суддів», — народним депутатом, Василь Онопенко мав достроково припинити депутатські повноваження. Це неодноразово наголошував і Голова Верховної Ради України Володимир Литвин, коментуючи ситуацію з «депутатами-сумісниками».

Вл. інф.

АКТУАЛЬНО

Повітряні коридори в обхід Іраку

Як ми вже повідомляли, перша частина особового складу та техніки 19-го окремого батальйону радіаційного, хімічного та біологічного захисту ЗС України прибула до Кувейту. Щодня з військового майданчика львівського аеродрому Скнилів відправляється два літаки Іл-76 Державного підприємства МО «Українська авіатранспортна компанія». Перевезення вояків та техніки триватиме до 20 квітня.

За нашою інформацією, повітряні кордони надаються в обхід зони бойових дій в Іраку, тому політ перших літаків тривав понад шість годин. Позавчора в аеропорт Ель-Кувейт прибули 42 військовики зі штабної роти, до якої входить і взвод охорони, а вчора ще 40. З урахуванням оперативної групи МО, в Кувейт уже прибули 97 офіцерів та солдатів. До виконання обов'язків приступив і помічник командира батальйону, військовий журналіст майор Роман Драпак. Цивільних журналістів на борт ще не беруть. У Кувейті поки що «дислокувалися» офіцер телестудії МО майор Владислав Волошин і працівник прес-служби військового відомства капітан-лейтенант Юрій Карін.

Усі рішення про застосування батальйону прийматиме начальник Генштабу ЗС України генерал-полковник Олександр Затинайко. Однак, як запевняє Міністр оборони Володимир Шкідченко, в жодному разі українських вояків не буде залучено до бойових дій: «Використання батальйону в самому Іраку виключено». За словами міністра, наші військовики перебуватимуть у статусі технічного персоналу дипломатичної місії, що передбачає на час виконання службових обов'язків недоторканність, а також відповідальність згідно із законами України.

— Нашим військовим нічого не загрожує, — вважає В. Шкідченко. — Ракети, якими з початку воєнних дій Ірак обстріляв Кувейт, упали за 100 кілометрів від того місця, де базується український батальйон. Страхування наших вояків гарантується державою.

Мінімальна зарплата бійців хімбатальйону становитиме 600 доларів плюс 10 відсотків за кліматичні умови. Крім того, зберігатиметься їхня платня у гривнях. За словами самих бійців, їм сказали, що в разі загибелі їхні родичі одержать 105 тисяч доларів.

Прес-секретар Міністра оборони підполковник Костянтин Хівренко повідомив, що чисельність батальйону буде скорочено на 20-40 чоловік.

І на закінчення корисна інформація для рідних та близьких військовиків 19-го батальйону: про місцеперебування військового підрозділу можна дізнатися за телефонами оперативних груп Міноборони у Києві (044) 244-08-18 та у Львові (0322) 72-75-17.

Людмила КОХАНЕЦЬ, Володимир КОРКОДИМ.

Зерно витекло. «Закрили» екс–віце–прем'єра

Генпрокуратура України затримала екс-віце-прем'єра з питань АПК Л. Козаченка за підозрою у зловживанні службовим становищем, а також за ухилення від сплати податків під час перебування на посаді генерального директора СП ВАТ «Украгробізнес».

Як повідомляє УНІАН, посилаючись на дані прес-служби Генпрокуратури, за час перебування на посаді віце-прем'єр-міністра і голови Комісії з питань аграрної політики при Президентові України, Л. Козаченко навмисно створив і впровадив механізм максимального руху зерна в невигідний для вітчизняного сільгоспвиробника літній період. Унаслідок зловживання службовим становищем колишній віце-прем'єр завдав значної шкоди економічним інтересам держави, що призвело до втрати 1,5 млрд. грн. від експорту зерна врожаю 2002 року.

Українська зернова асоціація і Українська аграрна конфедерація не згодні зі звинуваченням екс-віце-прем'єра в тому, що він не зміг забезпечити ефективного експорту зерна. Заявляючи про це на прес-конференції в УНІАН, президент УЗА і віце-президент УАК Микола Компанець зробив більш ніж прозорий натяк: перебуваючи на посаді віце-прем'єр-міністра, Козаченко виконував доручення прем'єра, а також указ Президента, який зобов'язував налагодити ефективний експорт українського зерна. «Не розумію, чому це винен він», — дивувався М. Компанець.

«Відповідним замовленням в умовах загострення політичної конкуренції у країні» вважає «справу Козаченка» й Український союз промисловців і підприємців (УСПП).

Не виключено, що ситуацію зі «справою Козаченка» може розглянути і Верховна Рада. Принаймні, як заявив журналістам глава профільного парламентського Комітету з питань аграрної політики Іван Томич, парламентарії з'ясовуватимуть ситуацію через депутатські запити. Тут доречно було б нагадати, що кілька років тому депутати з об'єднання «Антимафія» письмово зверталися до правоохоронних органів з вимогою перевірити діяльність керованої Л. Козаченком бізнес-структури, адже він входив до наглядової ради збанкрутілого банку «Україна».

Цікаво, що Леонід Козаченко очолював аграрний сектор чи не найменше з усіх «урядових кураторів» — був віце-прем'єром з АПК трохи більш як півроку. Його затримали у понеділок увечері. Однак він не перший із головних аграріїв, ким так радикально зацікавилися правоохоронні органи. Свого часу кримінальну справу було порушено і проти міністра сільгосппроду у «лазаренківському уряді» А. Хорішка.

Анатолій БЕНЬ.

З області не вивозити!

Таке рішення прийняла місцева влада на Запоріжжі. Машини із зерном не випускають за межі області.

Нещодавно запроваджене на Запоріжжі обов'язкове декларування хлібних запасів засвідчило наявність у регіоні 56 тисяч тонн зерна за потреби до нового врожаю 52 тисяч тонн.

Олександр АБЛІЦОВ.

Конституційний аспект політичної реформи

Геннадій ВАСИЛЬЄВ, Перший заступник Голови Верховної Ради України, співголова тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з доопрацювання проектів законів про внесення змін до Конституції України

Гадаю, не буде перебільшення, коли скажу, що нині увагу дедалі ширших кіл нашої громадськості привертає ідея істотного вдосконалення державно-політичного устрою в Україні, а отже, і здійснення докорінної конституційної реформи. Офіційно цю ідею оприлюднив, як відомо, Президент України Леонід Кучма 5 березня у телевізійному зверненні до народу. А вже наступного дня відповідні пропозиції глави держави надійшли до Верховної Ради. Звідтоді парламентарії вивчають їх, обговорюють, аналізують. І завдяки цьому вже склалося певне (підкреслю, поки що певне, а не остаточне) бачення проблем політичної реформи та шляхів її здійснення. Джерелом такого, сказати б, контурного бачення особисто для мене стали власні дослідження нашого перебудовного шляху. А крім того, напрацювання парламентських фахівців з державного будівництва, роботу яких, за розподілом повноважень керівництва, мені доручено координувати. Отож вважаю за потрібне поділитися думками про масштабність і складність та засоби реалізації завдання, яке нині постає перед нами на весь свій зріст.

Передумови та сутність удосконалення Основного Закону України

Передусім про час зародження самої ідеї реформування Основного Закону. Навряд чи хто-небудь заперечить, що вона заявила про себе практично відразу після прийняття Конституції. Бо вже в 1997 році було зроблено перші спроби внесення змін і доповнень до неї. І такі наміри безупинно посилювалися. Спочатку серед представників політичної і наукової еліти. А далі — в дедалі ширших, уже й громадських колах. Тобто реформаторські настрої переставали бути справою лише політиків і навіть партій, істотніше виявляли свою актуальність, бо саме життя довело потребу встановлення ефективного балансу влади, посилення її відповідальності, а отже, дієздатності у проведенні всіх суспільних перетворень у державі.

Звичайно, потенціал чинного Основного Закону в цьому аспекті ще й сьогодні далеко не вичерпаний. Але критичний підхід до нього в плані нашої розмови, вважаю, виправданий і справедливий. Бо, зрештою, в Конституції закладено скоріше не баланс, а конфліктність виконавчої та законодавчої владних гілок. Адже уряд практично не контролюється парламентом, а парламент не відчуває сповна своєї відповідальності за дії уряду. Зрозуміло, такий стан уже не може задовольняти ні Президента, ні Верховну Раду, та й усю людність України.

Тим паче що за роки, які минули після прийняття Основного Закону, нагромаджено чималий досвід взаємодії владних структур, напрацьовано практичні уявлення про те, які зміни потрібні, щоб державний механізм функціонував ефективніше, повнішою мірою реалізувалася модель демократичної, правової держави.

Конституційна реформа має глибокий зміст та багато складових. Вона передбачає перебудову державних і суспільних інститутів відповідно до загальновизнаних демократичних доктрин. Для цього, як вважається, слід налагодити дійовий механізм взаємодії уряду і парламенту та їх спільної відповідальності за стан справ у суспільстві; переглянути обсяги повноважень органів державної влади; посилити контрольні функції парламенту; уточнити процедури формування і відставки уряду; врегулювати проблеми створення та діяльності парламентської більшості; гарантувати суспільству неможливість узурпації влади, а також захистити опозиційну меншість від всевладдя більшості.

У 2000 році було проведено всеукраїнський референдум з народної ініціативи, який так само мав конституційний характер. Суспільство втягнулось у вир бурхливих дискусій довкола форми і змісту цієї реформи. Почали з'являтися і більш грунтовні законопроекти про внесення змін до Конституції. Проте тривалий час не було спільного концептуального бачення цілей такої реформи. А це, з огляду на процедурну складність внесення змін до Основного Закону, прирікало всі такі спроби на невдачу.

За період діяльності Верховної Ради України другого скликання після прийняття Конституції до парламенту надійшло шість законопроектів про конституційні зміни. Під час третього скликання ми вже мали одинадцять таких документів. З початку четвертого скликання (вже під новими номерами) чекали своєї долі п'ять проектів.

Один проект було прийнято як закон (№ 0895). Він стосувався покладення на Рахункову палату повноважень зі здійснення парламентського контролю за формуванням та виконанням державного та місцевих бюджетів у частині фінансування повноважень місцевих державних адміністрацій та делегованих місцевому самоврядуванню повноважень органів виконавчої влади стосовно доходів і видатків. Але цей закон не підтримав Президент України.

Інші конституційні проекти були присвячені питанням дострокового припинення повноважень народного депутата України; перегляду обсягу депутатської недоторканності; визначення додаткових підстав для усунення Президента України в порядку імпічменту; розширення повноважень Верховної Ради України і її комітетів та спрощення законодавчої процедури; посилення парламентського впливу на формування та діяльність уряду; формування двопалатного парламенту; зменшення чисельності депутатського корпусу та визначення додаткових підстав для розпуску парламенту Президентом; ліквідації інституту президентства; визначення в Конституції пенсійного віку; формування Президії Верховної Ради України та створення органів народного контролю, підпорядкованих парламенту, тощо. Було отримано також сім висновків Конституційного Суду України на зазначені законопроекти.

Але тільки в серпні 2002 року, коли Президент України публічно виголосив ідеї конституційної реформи, підготовка до неї почала набирати більших обертів.

На найвищому державному рівні було проголошено курс переходу до парламентсько-президентської форми правління. Такий підхід до державного будівництва, як на мене, вже цілком співзвучний визначальним тенденціям розвитку державно-політичного життя повоєнної Європи, про що свідчать численні порівняльно-правові та політологічні дослідження, здійснені вітчизняними і зарубіжними вченими. Не випадково цей курс знаходить схвальний відгук у більшості політичних партій, отримує позитивну реакцію в суспільстві.

Хоча й ризикну стверджувати, що все це могло б розпочатися не тепер. Адже курс на створення парламентсько-президентської республіки в Україні започаткований набагато раніше, і він має, безперечно, конституційний характер, а отже, і певні цілком об'єктивні підстави. Насамперед зазначу, що модель влади, сконструйована Конституцією 1996 року, істотно змінилася порівняно з тим станом, який був після підписання Конституційного договору 1995 року. Зокрема, відбулася певна еволюція у бік парламентаризації системи державного правління. Щоб переконатися в цьому, достатньо порівняти обсяг повноважень парламенту і Президента України, змодельований у двох цих документах.

■ ■ ■

На найвищому державному рівні було проголошено курс переходу до парламентсько-президентської форми правління. Такий підхід до державного будівництва, як на мене, вже цілком співзвучний визначальним тенденціям розвитку державно-політичного життя повоєнної Європи, про що свідчать численні порівняльно-правові та політологічні дослідження, здійснені вітчизняними і зарубіжними вченими. Не випадково цей курс знаходить схвальний відгук у більшості політичних партій, отримує позитивну реакцію в суспільстві.

■

Важливим елементом подальшої парламентаризації державного устрою стало створення наприкінці 1996 року Конституційного Суду України, в особі якого парламент отримав вагомий інструмент для перевірки на конституційність правових актів глави держави, що також стало важливим чинником обмеження одноособового начала у здійсненні владних повноважень. І хоча діяльність КСУ не позбавлена приводів для критики, вона багато в чому прислужилася не тільки впорядкуванню нормотворчості, а й нормалізації напружених стосунків між Верховною Радою та главою держави.

Наступним кроком у цьому напрямі стало закінчення у 1999 році терміну дії Перехідних положень Конституції України, які надавали право Президенту видавати укази з економічних питань, не врегульованих законами. Зазначене положення не було продовжене після 1999 року, тож відповідні повноваження автоматично перейшли до компетенції парламенту.

Нарешті, наступний крок здійснено у січні-лютому 2000 року, коли сформувалася постійно діюча парламентська більшість. Перша депутатська більшість, що існувала в парламенті минулого скликання, лише претендувала на формування коаліційного уряду, і відповідні зміни було прийнято Президентом України тільки частково.

А от більшість нинішнього скликання спромоглася здійснити вирішальний вплив (хай і не закріплений безпосередньо в Конституції України) на формування коаліційного уряду В. Януковича. Президент України погодився з кадровими пропозиціями до складу уряду, які внесли депутатські фракції і групи, що увійшли до парламентської більшості. Правда, мушу уточнити, що все це не означало делегування повноважень Президента, як намагалися стверджувати його опоненти. Бо таке делегування, зазначимо в дужках, заборонено частиною другою статті 106 Конституції України. Йдеться про те, що сама Конституція не містить усіх деталей процедури формування уряду, що за умов відсутності закону про Кабінет Міністрів України відкривається шлях для погодженого вирішення відповідної проблеми Президентом і парламентом. І це, до речі, в більш загальній формі закріплено в самому Основному Законі (парламент надає згоду на призначення Президентом Прем'єр-міністра України, який потім вносить Президентові кандидатури на посади міністрів).

Отже, де-факто протягом 1996—2002 років відбулися істотні зрушення в системі співвідношення позицій вищої державної влади. І всі ці зміни ми, безперечно, маємо враховувати, аналізуючи сучасний етап конституційної реформи, щоб наочно переконатися в тому, що він логічно й закономірно випливає з попередніх етапів.

Шляхи конституційних змін

3 жовтня 2002 року Президент України створив комісію з проведення конституційної реформи. Проте її діяльність з різних причин виявилася малоактивною. Зрештою, незабаром самі парламентарії поставили питання так, щоб саме Верховна Рада працювала над цією проблемою. І тут виявилося розуміння народними депутатами того, що саме вони на ділі мусять довести: парламент — справді представницький орган народу.

Тобто всі ми, народні обранці, прийшли до усвідомлення того, що оптимальним є парламентський шлях внесення конституційних змін. Хоча зрозуміло й інше. В разі, коли такі зміни зачіпатимуть основи конституційного ладу України, питання конституційного регулювання виборів, референдумів, інших форм прямої демократії, а також порядку внесення змін до самої Конституції України (розділи 1, 3, 13 Основного Закону), зазначені зміни мають бути затверджені на всеукраїнському референдумі, як того й вимагає Конституція України.

Саме тому наприкінці минулого року у Верховній Раді була створена і розпочала діяльність тимчасова спеціальна комісія з доопрацювання проектів законів про внесення змін до Конституції України, співголовами якої стали ваш, читачу, покірний слуга та лідер фракції соціалістів у парламенті Олександр Мороз. Комісія провела кілька засідань, визначилася з організаційними питаннями і приступила до підготовки відповідних законопроектів.

Але вже на підступах до цієї проблеми ми зіткнулися з усією неоднозначністю і багатоаспектністю конституційної реформи, полярністю поглядів на тактику її проведення, нестачею фундаментальних і прикладних наукових розробок з проблеми внесення змін до Конституції України, браком системного науково-правового осмислення проблеми. Довелося, по суті, розпочинати роботу без необхідного наукового супроводу (звичайно, не беру до уваги кількох конференцій з цієї проблематики, проведених останнім часом). Системних досліджень у такій важливій сфері у нас, на жаль, взагалі не проводилося. Далися взнаки відставання конституційно-правової науки від практики державного будівництва, багато в чому застарілий або відверто умоглядний характер уявлень, якими й надалі оперують наші науковці. Такий стан справ не може задовольняти нас. Одним із напрямів його поліпшення уявляється реформування Інституту законодавства Верховної Ради України, перетворення його на стратегічний штаб з розробки і планування конституційної реформи, принаймні в її парламентському аспекті.

Не може не обнадіювати хіба лише те, що всі ми єдині у стратегічному задумі — втілити в конституційних положеннях ідею переходу України до парламентсько-президентської форми правління. Хоча й добре розуміємо, що тактичні кроки з реалізації цього задуму, а також те, яких обрисів набуде зазначена модель у Конституції України, залежить від суб'єктів конституційної ініціативи, тобто народних депутатів і Президента України.

Ми усвідомлюємо, що конституційна реформа в Україні привертає увагу не тільки нашої громадськості, а й багатьох зарубіжних експертів, які уважно стежать за перебігом правових реформ у пострадянських країнах, надають експертно-аналітичну допомогу у цій сфері. З огляду на це комісія наприкінці лютого провела в Києві спільне засідання української сторони та представників Венеціанської комісії «За демократію через право», де йшлося про проблеми конституційної реформи. Також у лютому відбувся «круглий стіл» «Конституційна реформа: Україна в пошуках нових балансів влади», організований громадською організацією «Лабораторія законодавчих ініціатив» за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні.

У цих заходах взяли участь зарубіжні експерти, народні депутати України, науковці, представники засобів масової інформації. У перебігу дискусії сторони дійшли закономірного висновку про те, що сама Україна, грунтуючись на зарубіжному та вітчизняному досвіді, має визначатися з алгоритмом реформування політичної системи, шляхами демократизації державної влади. Відрадно, що й зарубіжні колеги радили не копіювати сліпо їхній досвід, а передусім враховувати національні особливості розвитку, власні набутки управлінського мистецтва.

(Закінчення у наступному номері).

БРАТНІЙ УКРАЇНІ ПАЛКИЙ ПРИВІТ. ЛАСКАВО ПРОСИМО!

НАМ ПІД СИЛУ БУДЬ-ЯКІ ЗАВДАННЯ

Дні Росії в Україні мають слугувати тому, щоб двом братнім країнам були під силу будь-які завдання і виклики. Сьогодні у них для цього є все. Економічний потенціал і моральний авторитет, природні багатства та політична воля. Входження двох держав у світову економіку є завданням історичної важливості, і розв'язанню його мають допомогти спільні проекти, ділові ініціативи, співробітництво столиць та прикордонних районів. Разом дві держави зуміють швидше модернізувати своє народне господарство і досягти добробуту народів.

Із промови Президента Росії Володимира Путіна на урочистому відкритті Року Росії в Україні 28 січня 2003 року.

ХРОНІКА ПАРТНЕРСТВА

● Символічно і знаменно: Рік Росії в Україні президенти двох держав відкрили в Національному палаці «Україна», який є унікальною архітектурною спорудою. Тут відбувалися інавгурація Президента України Л. Кучми, засідання Європейського банку реконструкції і розвитку, святкування Днів незалежності України та концерт, присвячений 2000-річчя Різдва Христового.

● Одним із перших заходів Року Росії в Україні став 3-й форум русистів, що відбувся в Лівадійському палаці Ялти.

● Підписано угоду про спільну російсько-українську експлуатацію газотранспортної системи України. Вона відкриває для російського бізнесу нові можливості приватизації українських підприємств. Але українська програма приватизації до 2008 року передбачає більший, ніж раніше, контроль за продажем державних пакетів акцій підприємств.

● Між російськими та українськими регіонами укладено майже 300 двосторонніх угод. Активно підтримують економічні зв'язки з Україною Москва, Тюменська, Бєлгородська, Ростовська і Московська області. У своїй сукупності економічні зв'язки цієї п'ятірки з Україною становлять половину міжрегіональної торгівлі.

● Почастішали контакти на рівні урядів, міністерств і відомств. Останній приклад: спільне засідання в Москві колегій міністерств транспорту Росії та України за участю Міністерства шляхів сполучення Російської Федерації.

Володимир ПУТІН: Росія та Україна досягнуть успіхів, лише спираючись одна на одну.

Із промови на відкритті Року Росії в Україні.

АВТОРИТЕТНА ДУМКА

Алексій II,
Патріарх Московський і всієї Русі:
— Вітаючи проведення Року України в Росії, ми були впевнені, що відповідні заходи допоможуть ще більше розкрити багатий потенціал найтісніших духовних, історичних і культурних зв'язків народів, які живуть в Росії та Україні. Ми готові надати всіляку підтримку цьому доброму починанню. І у зв'язку із зустрічною ініціативою про проведення Року Росії в Україні наше ставлення також позитивне.

Віктор Черномирдін,
Посол Російської Федерації в Україні:
— Я вважаю принципово важливим, що економіка знову стала головним полем нашого співробітництва. Хотів би відзначити успішну спільну роботу над літаком Ан-140. Триває реалізація спільних проектів із створення літаків Ту-334 і Ан-70. Вельми плідно взаємодіють академії наук України та Російської Федерації. Запущено проекти, що визначають нашу співпрацю на десятиріччя вперед.

Почуття задоволення викликає наше партнерство в енергетиці, зокрема в Західному Сибіру. Для мене Західний Сибір — це особливий регіон, і моє ставлення до нього особливе. Він пов'язаний з моїм життям. Вважаю глибоко символічним те, що Рік України в Росії розпочався саме звідси.

Борис Патон, академік:
— Рік Росії в Україні. Рік України в Росії... Упевнений: це стане доброю традицією. До речі, Петро Великий запросив до Росії першого Патона — майстра з будування кораблів. А 1812 року мій прадід, російський дворянин Петро Іванович Патон, 16-річним юнаком відважно бився з французами.

Чого ми очікуємо від Року Росії в Україні? Багато чого. Насамперед посилення співробітництва в галузі освіти, науки і техніки.

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН відповідає на запитання нашого власного кореспондента Віталія Панова.

— Шановний Володимире Михайловичу! Початок роботи третьої сесії Верховної Ради України збігся з оголошенням президентами двох держав Року Росії в Україні. Чи позначиться це, а якщо позначиться, то як, на роботі українського парламенту?

— Вважаю, було б дивним, якби не позначилося б. Адже парламент — це зріз суспільства, представництво народу. Тому все, що відбувається в країні й в навколишньому світі, обов'язково знаходить відображення в парламенті.

Я пропоную замислитися про інше: як стало можливим те, що політики на певному етапі в конкретний історичний момент захопилися різноманітними іграми, розбірками, сценаріями і певною мірою втратили пульс життя? Так, був момент, коли Україна шукала власне коріння, намагалася знайти розуміння в інших країнах, залишаючи в тіні відносини з Росією. Потім ми побачили, що прагнення і сподівання людей інші. Не можна поділити нашу спільну історію, наші спільні здобутки. Подобається це комусь чи ні, але це об'єктивна реальність. Ми не тільки можемо і зобов'язані співпрацювати в економічній та гуманітарній сферах, але в деяких випадках маємо єдиним фронтом виступати в зовнішньополітичній галузі, підтримуючи одне одного.

— Український парламент і уряд намагаються новими методами встановити діловий контакт: приймають програми взаємодії, підписують угоди про співробітництво, пропозиції уряду виносять на широке попереднє обговорення. Чи просувається справа в цьому напрямі на третій сесії?

— Наявна система розподілу владних повноважень, яка закріплена в нашій Конституції, призвела до того, що парламент і уряд існують і розвиваються начебто паралельними курсами. Тим часом цивілізований розвиток будь-якої країни багато в чому залежить від взаємодії парламенту і уряду. Потреба у взаємодії гостро відчувається. Поки що ми йдемо шляхом спроб і помилок. Сьогодні ми ведемо мову про необхідність мати парламентську більшість, яка впливала б на роботу уряду. Укладено угоди між низкою фракцій та урядом про співпрацю. Поки що ця система недосконала, але перші кроки в правильному напрямі зроблено.

— Минулий рік цілком можна назвати вирішальним у справі встановлення ділових, конструктивних відносин між українським і російським парламентами. Ще не бувало такого, щоб за рік Київ відвідали керівники двох палат російського парламенту. Що намічено в цьому плані на нинішній рік?

— Я не хотів би принизити роль попередніх складів українського і російського парламентів. Зрозуміло, ми припускалися помилок, але, що дуже важливо, зуміли винести з них уроки. Тому сьогодні українсько-російське співробітництво у парламентській галузі має регламент роботи, визначено його конкретні напрямі. Ми взяли курс на практичний результат у спільній законотворчості. Треба зустрічатися в наших регіонах, радитися з людьми, обмінюватися думками, звіряти позиції. Цього нагально потребують інтереси наших двох країн.

— У своїй промові під час відкриття третьої сесії Верховної Ради України ви з жалем казали про досить низький рейтинг парламенту в українському суспільстві. Чи дає початок роботи нової сесії підставу для сподівань на підвищення авторитету українського парламенту?

— Суспільство оцінює державні інституції насамперед з точки зору їхньої корисності. І тому треба осмислити: а чому стало можливим таке становище, що парламент як вищий орган представництва народу має, м'яко кажучи, не найвищий рейтинг в суспільстві? Вважаю, є ціла низка причин. Серед них і ті, що прийшли з минулого: ми довго жили в системі, де закони майже нічого не значили. І сьогодні, коли ми так складно розвиваємося, з великими втратами і помилками, спрацьовує бажання пошуків винного. І багато хто схильний шукати причину невдач в роботі парламенту. Крім того, Верховна Рада, дещо змінивши свою назву, справді багато в чому продовжує діяти за старими зразками органу, який існує для схвалення чиїхось рішень.

Наш парламент ще не став повною мірою самостійною гілкою влади. Судіть самі: згідно з Конституцією ми маємо схвалювати основні напрями внутрішньої і зовнішньої політики. Скажемо чесно: цю свою дуже важливу функцію ми не виконуємо.

Немає моніторингу законів і контролю за їхнім виконанням. Одне слово, випускається найважливіша складова роботи будь-якого парламенту. Тому немає цілісної, завершеної системи діяльності Верховної Ради.

— Нова парламентська більшість, про яку нині заходить мова, — в які терміни і за яким принципом вона може формуватися?

— Сьогодні все українське суспільство на старті виборчої президентської кампанії. Саме ця кампанія багато в чому визначить і майбутню структуру парламенту. Адже більшість реальних кандидатів на президентську посаду — це нинішні народні депутати. Під них вибудовуватиметься політична конфігурація Верховної Ради. Загалом, судячи з усього, домінуватиме політична складова в роботі парламенту, а законодавча, на жаль, відійде на другий план. І це дуже погано.

ПУШКІН І ГОГОЛЬ

Рядки з листів, які навічно залишилися духовним надбанням народів-братів.

Люб'язний Миколе Васильовичу, дуже дякую Вам за листа...

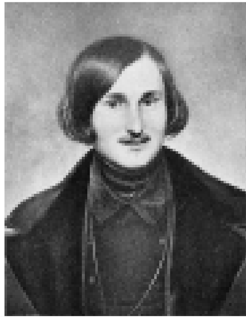
У нас усе благополучно: бунтів, повені і холери немає. Жуковський розписався; я чую осінь і збираюся засісти... Моя Наталя Миколаївна дякує Вам за спогади і сердечно кланяється Вам...

Із листа О. С. Пушкіна М. В. Гоголю з Царського Села від 25 серпня 1831 року.

Почав писати «Мертві душі». Сюжет розтягнувся на дуже довгий роман і, здається, буде сильно смішний... Мені хочеться в цьому романі показати хоча з одного боку всю Русь.

Зробіть ласку, дайте якийсь сюжет, хоча б якийсь смішний або не смішний, але російський суто анекдот. Рука тремтить написати тим часом комедію...

Із листа М. В. Гоголя О. С. Пушкіну з Петербурга від 7 жовтня 1835 року.

Моє життя, моя найвища насолода померла з ним. Мої світлі хвилини мого життя були хвилини, коли я творив. Коли я творив, я бачив перед собою тільки Пушкіна...

Я тішив себе думкою, як буде задоволений він, угадував, що подобатиметься йому, і це було моєю вищою і першою нагородою. Тепер цієї нагороди немає попереду!

Із листа М. В. Гоголя М. П. Погодіну з Рима від 30 березня 1837 року.

ВІТАЄМО З НАГОРОДАМИ

Визначних діячів культури та мистецтва України нагороджено державними нагородами Російської Федерації.

Орденом Пошани: Венедиктов Лев Миколайович — головний хормейстер Національного академічного театру опери і балету України імені Т. Г. Шевченка, Резнікович Михайло Юрійович — генеральний директор — художній керівник Національного академічного театру російської драми імені Лесі Українки.

Орденом Дружби: Олексенко Степан Степанович — артист Національного академічного драматичного театру імені І. Франка, Сизоненко Олександр Олександрович — письменник, літературознавець, Стеф'юк Марія Юріївна — солістка Національного академічного театру опери і балету України імені Т. Г. Шевченка, Чепелик Володимир Андрійович —викладач Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, голова Національної спілки художників України.

З присвоєнням почесних звань «Народний артист Російської Федерації» — Вантух Мирослав Михайлович — генеральний директор — художній керівник Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені П. Вірського, Назарова Тетяна Євгеніївна — артистка Національного академічного театру російської драми імені Лесі Українки.

«Народний художник Російської Федерації» — Бернадський Валентин Данилович — художник.

«Заслужений діяч мистецтв Російської Федерації» — Луків Микола Володимирович — поет, головний редактор журналу «Дніпро», Сіренко Володимир Федорович — генеральний директор — художній керівник Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України, Степаненко Михайло Борисович — голова Національної Спілки композиторів України.

4
27 МАРТА 2003 г.
ЧЕТВЕРГ
№ 59 (3059)

У ГОСТЯХ МИ РІК, А ДРУЖИМО ТИСЯЧУ РОКІВ!

ЛАСКАВО ПРОСИМО!

— Які події Року України, Миколо Петровичу, ви вважаєте найзначнішими в російсько-українських відносинах?

— Рік України в Росії виявив багатогранну систему відносин у всіх сферах. Ця масштабна, далекоглядна ініціатива мала гарячий відгук у серцях мільйонів громадян наших країн. Але скажіть, як з тисячі заходів обрати найзначущий? Адже в кожний з них було вкладено багато енергії, праці та переживань. Це як питання про «найулюбленішу дитину». От провели ми в Москві на ВВЦ Національну виставку України. Подія помітна? Так. Адже всі галузі країни мали змогу показати свою продукцію, встановити особисті контакти з російськими бізнесменами.

Особливо я виділив би відкриття наприкінці минулого року українського культурного центру в Сургуті. По суті, це перший державний регіональний український культурно-просвітницький заклад у Російській Федерації.

Активну роль у проведенні Року України в Росії зіграло київське посольство в Москві. Надзвичайний та Повноважний Посол України Микола Петрович Білоблоцький поділиться своїми враженнями та думками про те, як відбувалися події та які проблеми вони висвітили в російсько-українських відносинах.

— Минулий рік виразнявся активними контактами президентів наших країн — Володимира Путіна й Леоніда Кучми. Чи вплинуло це на розвиток взаємовідносин України та Росії?

— Безумовно. Лише минулого року вони зустрілися дев'ять разів. Дві зустрічі відбулися уже цього року. Хто ще у світі веде такий інтенсивний діалог? Цим президенти України та Росії підтверджують, що складний період політичних розбіжностей і дискусій залишився позаду.

Інтенсивний діалог президентів дав поштовх активізації контактів Верховної Ради України та Ради Федерації, Державної Думи РФ. Минулого року відбулося три офіційні візити — Голови Верховної Ради України Володимира Литвина до Росії, а також Голови Ради Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації Сергія Миронова й Голови Державної Думи РФ Геннадія Селезньова до України.

Результатом переговорів стало підписання спільної заяви про активізацію співробітництва між РФ і Україною та створення Міжпарламентської комісії із співробітництва.

На мою думку, в 2002 році економіка стала пріоритетною галуззю взаємодії наших країн. Попри об'єктивні труднощі, пов'язані, зокрема, і з наслідками переходу Росії на стягнення непрямих податків за принципом «країни призначення», вдалося зберегти обсяги товарообороту між нашими країнами. Згідно з даними Держкомстату і Державної митної служби України обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною і РФ в 2002 році становив 12, 1 мільярда доларів, що на 2,7 відсотка перевищує показники 2001 року.

Українська та російська сторони значно просунулися у сфері енергетичного співробітництва. Розв'язано питання реструктуризації заборгованості українських структур, що господарюють, за використаний російський природний газ, створено міжнародний консорціум з управління та розвитку газотранспортної системи України.

— Серед безлічі прикладів успішної взаємодії в космічній галузі варто особливо відзначити участь України та Росії в унікальному багатосторонньому проекті «Морський старт».

Непогано розвивається співробітництво у сфері літакобудування, де є тривалі та міцні зв'язки, тісна виробнича кооперація.

Водночас серйозну стурбованість викликає хід реалізації спільного проекту із створення військово-транспортного літака Ан-70. У виготовлення цього унікального за своїми характеристиками літака наші країни уже вклали значні кошти, новітні ідеї та розробки кращих конструкторів і технологів. До завершення випробувань і початку серійного випуску Ан-70 залишилося зовсім небагато, однак останнім часом його творці зіткнулися з великими фінансовими труднощами.

— Яке основне завдання ви, як посол України, вбачаєте у своїй діяльності на найближчу перспективу?

— Не приховую, мене дуже хвилює стан торгово-економічних відносин між нашими країнами. Тому хотів би особливо наголосити на важливості підписання 23 лютого у Москві чотирьохсторонньої Заяви президентів Республіки Білорусь, Республіки Казахстан, Російської Федерації та України про створення Єдиного економічного простору. Сподіваюся, це рішення відкриє нові перспективи економічної співпраці, прискорить процес створення зони вільної торгівлі, сприятиме виробленню ефективної економічної політики та гармонізації економічного законодавства наших країн.

Є ще одна проблема. Минулого року ми так і не змогли на урядовому рівні розв'язати питання про створення всеросійської газети українською мовою. Але я знаю, як важливо для українців, котрі осіли в Росії, читати рідною мовою.

— Миколо Петровичу, ви не тільки дипломат, а й активний політичний та громадський діяч. Якими ви бачите російсько-українські відносини в найближче майбутнє?

— Їх фундамент нині закладається президентами України та Росії. Це повага суверенітету та територіальної цілісності одне одного, реалізм і прагматизм у розв'язанні проблем, що виникають, довіра та відвертий політичний діалог з усіх міжнародних питань.

Розмову вів Ігор ГАЛКІН.

Леонід КУЧМА: Щоб у вас і в нас було гаразд

Із промови на відкритті Року Росії в Україні.

КОРДОНИ МАЮТЬ ЗБЛИЖУВАТИ

КРОКУЄМО РАЗОМ

Від українського обласного Харкова до російського обласного Бєлгорода значно ближче, ніж із цих міст до багатьох населених пунктів на території України та Росії. Певна річ, за десятиліття, що минули, наші області зв'язали тисячі й тисячі ниток: виробничих, родинних, службових та особистих. І розірвати їх просто неможливо. Адже у цьому багатство і сила наших держав, кордони яких мають зближувати людей.

Сьогодні взаємовідносини Росії та України в транскордонному співробітництві набирають обертів. Передбачено найрізноманітніші напрями діяльності у сфері промисловості, будівництва, сільського господарства, транспорту. Особливе місце приділено спільному виробництву конкурентоспроможної продукції, розширенню кооперації у промисловості та оборонній галузі. На підтримку цих починань у січні нинішнього року створено Міжпарламентську комісію Федеральних Зборів РФ та Верховної Ради України, до котрої ввійшли 10 представників Ради Федерації, 10 депутатів Державної Думи і 20 народних депутатів Верховної Ради, зокрема і автор цих рядків.

Ми впевнені, що розвиток міжрегіонального та прикордонного співробітництва між Україною та Росією має допомогти економіці двох держав. Простий приклад: набагато ефективніше використовувати в надзвичайній ситуації пожежну машину сусідів, що знаходиться за 10 кілометрів від місця події, ніж гнати свою за півсотні кілометрів. Те саме і при наданні медичної допомоги. Чи інший приклад із життя. На прикордонній території сусідніх держав по різні боки працюють два сільських господарства. Під час збирання врожаю одне із них, маючи необхідну техніку, цілком управилося зі своїм обсягом робіт, а в той самий час аналогічне підприємство по той бік кордону обмежене в техніці.

Чому б нам не спростити митний і прикордонний режим, щоб була можливість завозити та вивозити техніку, що працює на збиранні? Користь була б обопільна.

Михайло ДОБКІН, народний депутат України.

ЗВІРИМО ГОДИННИК ІСТОРІЇ

Дорогі друзі!

Услід за Роком України в Росії розпочинається Рік Росії в Україні. Віднині ініціатива у зміцненні українсько-російської дружби належить українській стороні.

Приділяючи особливу увагу процесам взаємопізнавання та взаєморозуміння, ми маємо право поставити собі запитання: чому такою вчасною й затребуваною виявилася необхідність подивитися одне одному в очі двом сусіднім народам, звірити годинник історії двом суверенним державам?

Адже, здавалося б, українці та росіяни протягом багатьох століть мали можливість пізнати одне одного у всій багатогранності наших національних характерів.

Однак новий час змушує нас жити в новому вимірі, й ми з вами стаємо іншими, відкриваючи в собі непізнані грані історичного самовираження.

Із виступу Президента України Леоніда Кучми на урочистій церемонії відкриття Року Росії в Україні.

ХРОНІКА ПАРТНЕРСТВА

● Росія посідає поки що лише п'яте місце серед країн—інвесторів в економіку України. Її випереджають США, Кіпр, Велика Британія і Нідерланди. Але з приходом на українські нафтопереробні заводи провідних російських компаній: «ЛУКОЙЛ», «Тюменська нафтова компанія», «Татнафта», «Група «Альянс» — різко зріс обсяг інвестицій, істотно збільшилися показники виробництва всіх видів нафтопродуктів і їх експорт за кордон. У 2002 році зовнішньоторговий оборот Росії та України становив більш як 11 мільярдів доларів. Тим часом, за найприблизнішими підрахунками, нереалізований потенціал російсько-українського співробітництва можна оцінювати в 25 мільярдів доларів.

● Цього року в рамках Року Росії в Україні плановано організувати в Києві та інших містах серію виставок «Російські регіони в Україні», на яких широко представити спроможність найпотужніших суб'єктів Російської Федерації.

● Міцніє міжпарламентське співробітництво. Протягом 2002 року відбулися візити глав обох палат Федеральних Зборів Російської Федерації до України, а також візит до Москви Голови Верховної Ради України. Великі сподівання покладають на діяльність двосторонньої російсько-української міжпарламентської комісії із співробітництва. Комісія має практично допомогти двом країнам у справі подолання перешкод законодавчого характеру.

ДВА ЗАПИТАННЯ ДО КУМИРА

Микола ГНАТЮК, народний артист України:

ЛЮДЯМ ПОТРІБНО ДАВАТИ ДУХОВНУ ПОЖИВУ

— У ваших концертах лунають духовні пісні. Їх добре сприймає публіка. Яке місце ви приділяєте їм у своєму репертуарі?

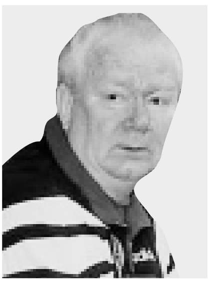
— Я дуже дорожу довірою публіки. І не надто злукавлю, якщо скажу, що ці пісні і є сенс моїх гастролей. Люди зголодніли, як грунт, що висох без дощу. Дощ — це віра.

Хотілося б, щоб наш уряд розумів, що людям треба давати духовну поживу — навіть більше, ніж матеріальну. Коли душа міцна, тоді людина легше зносить і матеріальні труднощі.

— Ви підтримуєте стосунки з російськими колегами?

— Так, у мене було кілька спільних концертів з Людмилою Зикіною. Валя Толкунова дуже любить співати духовні пісні. Вона каже: «Колю, ти мені обіцяв заспівати разом!». Я це пам'ятаю. У мене є добрі контакти з москвичами.

І ПРО ФУТБОЛ...

ТІ, ХТО ВИПЕРЕДИВ ЧАС

Якось прочитав байку одного відомого, але такого, який страждає на манію величності, спортивного коментатора про те, що він грав краще за Яшина і вчив тренувати Лобановського...

Ані Лева Яшина, ані Валерія Лобановського з нами вже немає. Та й були б вони живі, над такими твердженнями лише посміялися б, знаючи, що мірилом істини у спорті є час, над яким не владні ні гроші, ні зв'язки, ні пусті слова. Лева Івановича зовсім нещодавно визнано кращим воротарем XX століття, Валерія Васильовича нагороджено рубіновим орденом УЄФА «За заслуги»...

Найвищі досягнення нашого футболу (не розділятимемо його на російський чи український) пов'язано саме з іменами цих футболістів: і бронза англійського чемпіонату світу збірної Радянського Союзу, і перемоги київського «Динамо» в Кубку володарів Кубків, і іменні «Золоті м'ячі».

Надзвичайну кількість матчів — 813 — провів легендарний голкіпер у светрі з обов'язковою літерою «Д» на грудях. І можливо, саме тому в ті роки п'ять разів московські динамівці ставали чемпіонами країни. А видатний тренер своє «Динамо» — київське — вісім разів приводив до золотих медалей в чемпіонатах СРСР і чотири рази — в чемпіонатах України. А 61-го був чемпіоном Радянського Союзу і як футболіст.

І Яшин, і Лобановський — новатори у спорті. Перший зробив воротаря справжнім господарем у штрафному майданчику, другий зумів довести, що футбол підкоряється логіці математичних моделей. І коли під час подачі кутового посилав м'яч за траєкторією, розрахованою за законами балістики. І коли київське «Динамо» діяло на полі з чіткістю досконалого механізму.

Віктор ЛИСУН.

Україна і НАТО: від співробітництва

О. ЗАРУБІНСЬКИЙ

С. ДВОРНИК

Результати Празького саміту НАТО дали новий поштовх дискусіям про те, якої стратегії щодо альянсу має дотримуватися Україна. Як і раніше, маємо тут цілий спектр думок, від переконаних прихильників євроатлантичної інтеграції до таких само переконаних противників. Між ними представники, так би мовити, третьої групи, які обстоюють думку про те, що наявного формату відносин «особливого партнерства» цілком достатньо для України.

Потрібно сказати, що прихильники інтеграції України до НАТО ще порівняно недавно були в меншості. Але вже парламентські слухання «Про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО», проведені за ініціативою Комітету з питань європейської інтеграції 23 жовтня 2002 року, засвідчили, що ідея євроатлантичної інтеграції має значну підтримку парламентаріїв. А позиція парламенту, з огляду на те, що він є представницьким органом країни, відбиває суспільну думку.

Після Праги не тільки думка експертів та аналітиків, а й суспільна думка, надзвичайно консервативна до НАТО, почала змінюватися в бік підтримки євроатлантичної інтеграції.

Все дуже просто пояснюється. Рішення про безпрецедентне розширення, коли в 2004 році відразу 7 країн приєднаються до альянсу, та принципова позиція, що це розширення не останнє, змінюють саму природу НАТО — з органу колективної оборони країн-членів альянс перетворюється в орган колективної безпеки —основу системи загальноєвропейської і трансатлантичної безпеки, зона відповідальності якого тепер не обмежуватиметься територією країн-членів.

Процес глибокої трансформації альянсу розпочався після геополітичних змін в Європі в кінці 80-х років XX століття і продовжується нині. Празький саміт став етапним у цьому процесі, так само, як Брюссельський саміт 1994 року, що започаткував Програму «Партнерство заради миру»; Мадридський 1997-го, на якому Польща, Чехія та Угорщина були запрошені до НАТО, а також було підписано Хартію про особливе партнерство з Україною; та Вашингтонський саміт 1999 року, на якому було прийнято нині чинну Стратегічну концепцію альянсу та розроблено критерії для вступу нових членів у вигляді Плану дій щодо членства.

Стратегічна концепція 1999 року — яскравий приклад успішності процесу трансформації. В ній визначаються принципи реагування альянсу на виклики і загрози XXI століття. Концепція підкреслює широкий підхід НАТО до стабільності та безпеки в євроатлантичному регіоні, який характеризується наявністю таких елементів, як формування власне європейської системи безпеки і оборони, запобігання конфліктам та врегулювання криз, поглиблення партнерства, співробітництва й діалогу, розширення НАТО, контроль за озброєннями, роззброєнням та непоширенням зброї масового знищення. Концепція підтвердила зникнення загрози загальної війни в Європі (для відповіді на яку і створювався альянс), але визначила нові загрози, боротьба з якими в контексті забезпечення безпеки своїх членів є пріоритетним завданням альянсу. Це тероризм, поширення зброї масового знищення та засобів її доставки, етнічні конфлікти, порушення прав людини, політична нестабільність, економічна вразливість.

Досить часто доводиться чути, мовляв, навіщо Україні членство в НАТО, ми ж маємо відносини особливого партнерства, цього має бути цілком достатньо. Але слід пам'ятати, що відносини особливого партнерства закладалися зовсім в інших геополітичних умовах, коли превалювала думка про необхідність розведення воєнних потенціалів НАТО й Росії, оскільки надмірне зближення полюсів напруженості, користуючись фізичною термінологією, могло викликати «вольтову дугу».

Таке твердження мало сенс чотири роки тому, але тепер, коли деякі натівські функціонери зичать нам досягти такого рівня відносин, який є між тими самими НАТО й Росією, небезпека виникнення «вольтової дуги» зменшується до мінімуму. Крім того, Росія і так буде мати спільний з НАТО кордон у Прибалтиці.

Для України було цілком достатньо підтримувати відносини особливого партнерства з військово-політичним блоком, крім того маючи на Сході єльцинську Росію, яка до НАТО ставилася, м'яко кажучи, прохолодно. Але Україна не може собі дозволити залишатися поза системою загальноєвропейської безпеки, яка будується нині на основі альянсу. Україна має бути активним суб'єктом європейських процесів, а не їх пасивним об'єктом. Тому постає необхідність заміни ідеології співробітництва на ідеологію інтеграції у наших відносинах з альянсом.

Країни Центральної та Південно-Східної Європи давно зрозуміли, що принцип колективної безпеки забезпечує набагато ефективніший захист національних інтересів. Таке розуміння утверджується і в нашій державі.

Підтвердженням цьому стало рішення Ради національної безпеки та оборони України від 23 травня 2002 року про започаткування процесу інтеграції України до НАТО та введення цього рішення в дію відповідним Указом Президента України від 8 липня 2002 року. Логічним продовженням стало створення Державної ради з питань європейської та євроатлантичної інтеграції — для координації заходів та контролю за діяльністю органів влади щодо вступу до ЄС та НАТО, та Національного центру з питань євроатлантичної інтеграції — консультативно-дорадчого органу при Президентові.

Але, слід сказати, що не лише противники інтеграції України до НАТО, а й досить помітна частина громадськості, яка є нейтральною у своєму ставленні до альянсу, все ще розглядає НАТО як суто військову структуру, входження в яку суперечить позаблоковому статусу України. Тому питання «Що таке НАТО?» досі залишається актуальним для українського суспільства.

Структура альянсу

Слід почати з того, що альянс має три рівні вироблення політики та прийняття рішень.

■ ■ ■

Для України було цілком достатньо підтримувати відносини особливого партнерства з військово-політичним блоком, крім того маючи на Сході єльцинську Росію, яка до НАТО ставилася, м'яко кажучи, прохолодно.

■

Політичний рівень — найвищий. Він представлений Північноатлантичною Радою, найважливішим органом, що приймає рішення в НАТО. ПАР складається з постійних представників усіх країн-членів, але може збиратися на рівні глав держав і урядів, міністрів закордонних справ, оборони, економіки, фінансів і наділена реальною політичною владою і повноваженнями приймати рішення з основних питань діяльності НАТО.

Північноатлантичну Раду можна назвати багатостороннім форумом, на якому проводять широкомасштабні консультації між урядами держав-учасниць з усіх питань, що торкаються їх безпеки, та приймають рішення, що є виразом колективної волі урядів держав-членів, оскільки приймаються на основі одностайності та спільної згоди. Це дає змогу назвати розробниками політичного курсу, який формується радою, самих країн-членів, які, таким чином, повною мірою зберігають свій національний суверенітет.

Другий рівень — військово-політичний, представлений Комітетом оборонного планування. Він складається з постійних представників, але двічі на рік збирається на рівні міністрів оборони. КОП має ті самі повноваження, як і Північноатлантична Рада в межах своєї компетенції — питання будівництва об'єднаних збройних сил і стратегічного планування, політичного керівництва діяльністю воєнних органів блоку.

Рішення ПАР і КОП мають характер зобов'язань урядів держав-членів перед альянсом і не потребують схвалення їх парламентами.

Необхідність у створенні КОП виникла в 1966 році після виходу Франції з військової структури НАТО. Тому тепер в альянсі є два органи з рівними повноваженнями і чітким розподілом: рада за участю всіх країн-членів вирішує політичні питання, а комітет, в роботі якого не бере участь Франція, займається військово-політичними питаннями. Враховуючи те, що постійні представники країн-членів одні і ті самі в обох органах, трапляються випадки, коли починається засідання Північноатлантичної Ради, а після перерви посол Франції залишає зал, і засідання продовжується у форматі Комітету оборонного планування.

Специфічним органом НАТО є Група ядерного планування, що збирається на тому ж рівні, з тими ж представниками і статусом, що й Комітет оборонного планування. Її основне завдання — узгодження позицій з питань, пов'язаних з роллю ядерної зброї в політиці і планах оборони НАТО.

Нарешті третім рівнем є військовий. Найвищим військовим органом альянсу є Військовий комітет, який працює під загальним політичним керівництвом Північноатлантичної Ради, Комітету оборонного планування та Групи ядерного планування. Він двічі на рік збирається на рівні керівників оборонних відомств та начальників генеральних штабів.

Комітет надає рекомендації та консультації політичному керівництву альянсу щодо заходів, які є необхідними для забезпечення спільної оборони території держав альянсу, він допомагає під час розробки загальних стратегічних концепцій альянсу та щороку готує аналіз військової потужності держав і регіонів, що являють собою загрозу інтересам НАТО. Допоміжним органом Військового комітету є Міжнародний військовий штаб.

Безпосереднє керівництво воєнною діяльністю країн-членів здійснюють Верховні головнокомандування об'єднаними збройними силами НАТО в Європі та Атлантиці, що мають розгалужену мережу підпорядкованих командувань.

Ці органи, а також підпорядковані їм комітети складають цивільну та військову структуру НАТО.

Відносини України з альянсом

Розвиток відносин між НАТО й Україною розпочався відразу після здобуття нашою країною незалежності. Україна приєдналася до Ради Північноатлантичного співробітництва, яку в травні 1997 року замінила Рада Євроатлантичного партнерства. Україна розглядає цей багатосторонній форум як важливий механізм регулярних консультацій з широкого кола політичних питань та питань загальноєвропейської і регіональної безпеки. РЄАП дає змогу країнам-партнерам брати участь у процесі вироблення та прийняття рішень НАТО, що торкаються їх інтересів.

Більш індивідуалізоване партнерство України з альянсом у сфері оборони, військового співробітництва з 1994 року здійснюється в рамках Програми «Партнерство заради миру». Воно має на меті створити умови для входження України в загальноєвропейську систему безпеки, забезпечення демократичного цивільного контролю над збройними силами, використання досвіду держав—членів НАТО та країн-партнерів у реформуванні та будівництві сучасних збройних сил.

Базовий на сьогодні документ, що регулює відносини з альянсом, — Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО, був підписаний 9 липня 1997 року. Нею, як це видно з назви, були встановлені відносини особливого партнерства України з альянсом у форматі «19+1».

У хартії Україна визнається одним з ключових чинників забезпечення стабільності в Центрально-Східній Європі та на континенті в цілому, а також відзначається, що держави—члени НАТО продовжуватимуть підтримувати суверенітет та незалежність України, її територіальну цілісність, принцип непорушності кордонів, демократичний розвиток, економічне процвітання та її статус без'ядерної держави як ключові чинники стабільності та безпеки в Центрально-Східній Європі та на континенті в цілому.

Відповідно до хартії було створено механізми співпраці між Україною та альянсом, що включає Комісію Україна—НАТО, спільні засідання з відповідними комітетами НАТО у форматі «19+1» (регулярні зустрічі на рівні послів, міністрів закордонних справ, міністрів оборони, глав держав та урядів у форматі «19+1», спільні робочі групи, взаємні візити високого рівня та обмін експертами, кризовий консультативний механізм для проведення консультацій у випадку, коли Україна вбачатиме пряму загрозу своїй територіальній цілісності, політичній незалежності або безпеці).

На виконання положення хартії про те, що Україна та НАТО «беруть на себе зобов'язання, на основі цієї хартії, у подальшому розширити та посилити своє співробітництво та розвивати особливе та ефективне партнерство» та «розглядають свої відносини як динамічний процес, що розвивається», на саміті НАТО у Празі було схвалено План дій Україна—НАТО та Цільовий план Україна—НАТО на 2003 рік (цільові плани розроблятимуться щорічно в рамках плану дій).

План дій та цільовий план є кроком вперед порівняно з хартією, оскільки за форматом, змістом, процедурами підготовки і оцінки виконання ці документи близькі до плану дій щодо членства. З огляду на це, робота над цими документами розпочинає процес практичної підготовки держави до вступу до альянсу.

■ ■ ■

План дій та цільовий план є кроком вперед порівняно з хартією, оскільки за форматом, змістом, процедурами підготовки і оцінки виконання ці документи близькі до плану дій щодо членства.

■

План дій визначає стратегічні й середньострокові цілі і пріоритети України на шляху євроатлантичної інтеграції, кінцевою метою якої є членство в НАТО. В плані дій визначаються основні принципи, на яких базуватиметься політика України та цілі, які мають бути досягнуті з метою наближення держави до стандартів країн—членів альянсу в політичній і економічній галузі, царині безпеки і оборони, інформації та правовій галузі.

Цільовий план містить перелік конкретних заходів і внутрішнього характеру, і спільних з НАТО, запланованих на 2003 рік для досягнення визначених в плані дій цілей.

Україна сприймає погодження плану дій і цільового плану як свідчення реальної підтримки альянсом курсу України на євроатлантичну інтеграцію.

Практичне співробітництво України з НАТО відбувається в рамках Програми «Партнерство заради миру» та на основі відносин особливого партнерства згідно з хартією. Сфери практичного співробітництва визначені у Рамковому документі ПЗМ.

Військове співробітництво має на меті використання досвіду й допомоги НАТО, держав-членів і країн—партнерів альянсу для реформування і розвитку Збройних Сил України, вдосконалення механізмів соціального захисту військовослужбовців, підготовку військових контингентів і відповідної інфраструктури України для взаємодії з НАТО під час проведення спільних миротворчих, пошукових і рятувальних операцій. Українські військові щорічно беруть участь у засіданнях Комісії Україна—НАТО та РЄАП на рівні міністрів оборони, Військового комітету Україна—НАТО та РЄАП на рівні начальників штабів, засіданнях у рамках Спільної робочої групи з питань воєнної реформи.

З 1994 року представники Збройних Сил України взяли участь у більш як 90 військових навчань. В рамках відносин Україна—НАТО велика увага приділяється розвитку регіонального співробітництва, зокрема у рамках українсько-польського миротворчого батальйону, українсько-румунсько-угорсько-словацького інженерного батальйону та спільного військово-морського з'єднання на Чорному морі «БЛЕКСІФОР».

Україна бере участь у операціях з підтримки миру під проводом НАТО у Косові, де в складі сил KFOR з липня 2000 року перебуває українсько-польський миротворчий батальйон.

Важливе місце в механізмі військового співробітництва посідає Спільна робоча група з питань воєнної реформи, що передбачає проведення консультацій між Україною і НАТО у форматі «19+1» з таких проблемних питань, як перехід Збройних Сил України на професійну основу, подальший розвиток системи військової освіти та підготовка миротворчих контингентів Збройних Сил України.

Одним з важливих проектів групи є використання механізмів Процесу планування та оцінки сил (ППОС) для сприяння імплементації Державної програми реформування та розвитку Збройних Сил України на період до 2005 року. Участь України у ППОС допомагає нашій державі досягти якомога вищого рівня взаємосумісності з державами—членами НАТО і країнами-партнерами в рамках визначених напрямів під час участі в операціях з підтримки миру та пошуково-рятувальних операціях, доопрацювати вітчизняні стандарти з урахуванням досвіду співробітництва з НАТО тощо.

Співробітництво України з НАТО не обмежується військовою сферою. Невійськові сфери співробітництва з альянсом є не менш важливі. Так, в рамках співробітництва у військово-технічній галузі проводяться спільні дослідження з питань, що стосуються воєнної науки та військових технологій.

Окремо слід зупинитися на співробітництві в галузі

▼

до інтеграції

планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру, в рамках якого діє відповідна Спільна робоча група. Україна активно використовує механізми створеного у 1998 році Євроатлантичного координаційного центру з реагування на катастрофи, що дало змогу отримувати конкретну допомогу з боку країн— членів та партнерів НАТО під час ліквідації надзвичайних ситуацій та природних катастроф, зокрема, наслідків повеней на Закарпатті у 1998 та 2001 роках.

Слід виділити підготовку пілотного Проекту Україна—НАТО щодо скоординованого запобігання повеням та реагування на їх наслідки у Карпатському регіоні за участю НАТО, яким передбачається здійснення комплексного аналізу ризиків небезпечних природних явищ на Закарпатті, налагодження регіональних систем оповіщення про повені. Під час засідання Головного комітету НАТО з надзвичайного цивільного планування в червні 2002 року керівнику проекту від України були передані результати першої оціночної фази проекту.

У рамках економічного співробітництва з альянсом реалізується низка програм. Так, з жовтня 1999 року в Україні здійснюється спільний проект Україна—НАТО з мовної перепідготовки військовослужбовців, звільнених у запас або відставку. Важливою складовою економічного співробітництва є діяльність Робочої групи відкритого складу з питань економічної безпеки.

Організовуються курси та семінари з питань економічної безпеки, формування та виконання військового бюджету, реструктуризації оборонної промисловості, планування і управління національними оборонними програмами, правової оцінки оборонних бюджетів.

По лінії СБУ здійснюється співробітництво у сфері боротьби з міжнародним тероризмом, нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення та радіоактивних речовин.

У науковій сфері під егідою НАТО здійснюється низка програм у сфері науки й охорони довкілля, в яких беруть активну участь українські науковці. Приємно, що в 2002 році одним з трьох лауреатів нагороди за наукове співробітництво НАТО, яка вручалася вперше, став український вчений А. Халатов.

За сприяння НАТО в 2000 році в Україні розпочала роботу інформаційна академічна мережа «Уран», за допомогою якої українські науково-дослідні інститути та університети можуть отримати доступ до мережі Інтернет або покращити якість цього доступу.

Співробітництво з альянсом у інформаційній сфері включає взаємні візити делегацій різних рівнів. Створений і діє Центр інформації і документації НАТО, який проводить семінари та «круглі столи», розповсюджує україномовну літературу, присвячену діяльності альянсу. Зі свого боку, Україна у штабквартирі НАТО регулярно розповсюджує відповідні прес-релізи, проводяться виставки, інтерв'ю та пресконференції з офіційними делегаціями нашої країни.

Парламентський вимір співробітництва України з НАТО

Парламентський вимір діяльності НАТО, в тому числі й парламентський вимір співробітництва між НАТО і Україною, органічно вписується в загальний контекст діяльності Організації Північноатлантичного договору — альянсу парламентських демократій.

Парламентарії країн—членів та партнерів альянсу працюють у рамках Парламентської асамблеї НАТО, яка виконує важливу функцію сполучної ланки між НАТО, урядами країн-членів та національними парламентами. Мало того, вона забезпечує зв'язок між альянсом та парламентами країн-партнерів.

Парламентська асамблея НАТО являє собою форум, на якому парламентарії зустрічаються для розгляду питань, що становлять спільний інтерес. Вона складається з 214 парламентаріїв, яких призначають національні парламенти відповідно до власних процедур та на основі партійних квот.

Асамблея цілком незалежна від НАТО, проте забезпечує зв'язок між альянсом та національними парламентами, які внаслідок цього мають можливість брати до уваги інтереси альянсу при визначенні національного законодавства. З іншого боку, і альянс цікавиться позицією асамблеї, оскільки міжурядові рішення, ухвалені в його рамках, мають бути належним чином політично схвалені відповідно до власних національних процедур у парламентах держав-членів.

Просвітницька та інформаційна діяльність асамблеї сприяє досягненню консенсусу та дозволяє законодавцям країн—членів та партнерів альянсу доводити до відома урядів та органів альянсу, які приймають рішення, те, що непокоїть ту чи іншу країну, а також інформувати одне одного щодо різних національних та регіональних підходів до багатьох ключових питань, що становлять взаємний інтерес. Так само члени асамблеї використовують той досвід та інформацію, що вони отримали завдяки участі в діяльності асамблеї, під час роботи своїх парламентів. Це сприяє забезпеченню якнайбільшої уваги до інтересів та міркувань альянсу в обговоренні питань у різних країнах. Асамблея дає чітке уявлення стосовно поглядів громадськості та парламентаріїв на політику альянсу. В цьому сенсі асамблея відіграє не пряму, але важливу роль у формуванні політики. Рекомендації та рішення асамблеї передають урядам та парламентам країн, іншим організаціям, а також Генеральному секретарю НАТО, який формулює відповіді на основі обговорень, що відбувались у Північноатлантичній Раді.

Відносини з країнами Центральної та Східної Європи координуються в рамках ініціативи Роуза-Рота, яка передбачає три аспекти діяльності:

активна участь парламентаріїв Центральної та Східної Європи у пленарних засіданнях асамблеї, що відбуваються двічі на рік;

організація регулярних спеціальних семінарів «Роуза-Рота» з питань, що конкретно цікавлять парламентаріїв з країн ЦСЄ;

підвищення кваліфікації штатних працівників парламентів шляхом організації навчальних програм та стажувань.

Україна, поряд з 16 іншими державами—партнерами альянсу, має в ПА НАТО статус асоційованого члена. Це дає змогу українським парламентаріям брати участь у роботі асамблеї та в дебатах, що відбуваються в ній.

Постійна делегація Верховної Ради України в ПА НАТО складається з шести народних депутатів України. Українські парламентарії планують максимально використовувати можливості цього міжпарламентського форуму для здобуття прихильників євроатлантичної інтеграції нашої держави серед парламентських кіл країн—членів альянсу. Зокрема, асоційований статус дає змогу працювати в комітетах асамблеї та виступати на сесіях як доповідачам від комітетів. А це означатиме те, що Україна певною мірою впливає на формування політики ПА НАТО, а отже, й самого альянсу.

Приємно, що український парламент змінює своє ставлення до ідеї євроатлантичної інтеграції та позбувається консерватизму, яким він відрізнявся від органів виконавчої влади протягом попередніх скликань. Досить згадати хоча б прийняття постанови Верховної Ради України «Щодо відносин України з Організацією Північно-Атлантичного договору» від 23 квітня 1999 року, де альянс названо «агресивним військовим блоком», розширення якого «у багатьох громадян викликає глибоке занепокоєння», а входження в який буде суперечити позаблоковому статусу України.

■ ■ ■

На останньому засіданні групи, що відбулося 3—4 березня 2003 року, і українська, і натівська сторони прийшли до висновку, що після Праги завдання групи мають бути значно поглиблені та актуалізовані відповідно до нових умов.

■

А сьогодні створено всі передумови, щоб парламент ефективно працював над реалізацією стратегії євроатлантичної інтеграції. Її законодавче забезпечення здійснює створений у червні 2002 року Комітет з питань європейської інтеграції.

Вже згадувалося проведення парламентських слухань «Про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО». За результатами слухань було прийнято постанову ВР, в якій вперше на законодавчому рівні євроатлантичну інтеграцію було визнано такою, що «відповідає життєво важливим інтересам українського народу». За це проголосували 263 народних депутати України.

Як вже було сказано, продуктивно працює Постійна делегація Верховної Ради України в Парламентській асамблеї НАТО. Крім того, співробітництво з асамблеєю здійснюється і по лінії роботи Спільної моніторингової групи «Верховна Рада України — Парламентська асамблея НАТО». Тут також можна говорити про значне поглиблення співпраці.

На останньому засіданні групи, що відбулося 3—4 березня 2003 року, і українська, і натівська сторони прийшли до висновку, що після Праги завдання групи мають бути значно поглиблені та актуалізовані відповідно до нових умов. Простого спостереження за виконанням положень хартії сьогодні недостатньо. Є обопільна підтримка ідеї про підвищення статусу групи до Міжпарламентської ради, завданням якої стане забезпечення дійового контролю за виконанням Плану дій Україна—НАТО та щорічних цільових планів.

Український парламент підкреслив необхідність ефективного контролю за виконанням Плану дій, створивши Тимчасову спеціальну комісію, яка здійснюватиме моніторинг виконання рекомендацій парламентських слухань «Про взаємовідносини та співробітництво України та НАТО» та Плану дій Україна—НАТО. Варто відзначити, що до її складу ввійшли представники всіх без винятку фракцій та груп Верховної Ради, а також позафракційні.

Ще одним свідченням підтримки парламентом курсу на євроатлантичну інтеграцію є створення міжфракційної парламентської групи «Україна—НАТО: компонент загальноєвропейської системи безпеки». Групу створено з метою активного сприяння співробітництву між Україною та НАТО та всіма державами—членами альянсу в реалізації спільних завдань.

* * *

Інтеграція до НАТО — процес складний. Наш рух до альянсу буде складнішим, ніж він є для теперішніх країн-кандидатів, і значно складнішим, ніж він був для Польщі, Чехії та Угорщини. Вашингтонські критерії, розроблені для 10 країн другої хвилі, розширено та формалізовано у Плані дій щодо членства. Вони належать не тільки до сфери безпеки та оборони, вони стосуються політичних, економічних, правових питань. Особливу увагу НАТО приділяє побудові ефективного громадянського суспільства.

Потрібно пам'ятати, що вступ до НАТО — це питання не Президента, Кабінету Міністрів або Верховної Ради. Це питання українського народу та країни в цілому. Тому всі євроатлантичні ініціативи української влади, не підтримувані суспільною думкою, альянсом серйозно не сприйматимуться.

Крім політичної волі, головними передумовами вступу України до НАТО є відкритість цього процесу для суспільства, належний рівень інформаційно-просвітницької роботи, а також скоординована робота всіх інституцій громадянського суспільства — органів державної влади, неурядових громадських організацій, засобів масової інформації.

Потрібно пам'ятати, що насамперед успіх залежатиме від України, від нашої роботи з приведення всіх сфер внутрішнього життя у відповідність до тих критеріїв, які виробили для себе та для всіх охочих приєднатися країни—учасники НАТО.

Альянс не реагуватиме на декларації та обіцянки, не підкріплені ефективною роботою — це організація, що передбачає не тільки вигоди, але й відповідальність для своїх членів.

НАТО не посягає на національний суверенітет своїх членів, навпаки, це механізм досягнення домовленості між країнами-членами, який вони використовують для узгодження та забезпечення своїх національних інтересів. І це дійовий та ефективний механізм, який дав змогу альянсу з військового блоку стати основою нової системи загальноєвропейської і трансатлантичної безпеки. В інтересах України посісти там своє місце.

О. ЗАРУБІНСЬКИЙ,
перший заступник голови Комітету Верховної Ради з питань європейської інтеграції.
С. ДВОРНИК,
консультант секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції.

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

«Луганські акумулятори» в серці підводного човна

У «Голосі України» за 25 лютого ц. р. опубліковано матеріал «Підводний човен «Запоріжжя» вийшов із доку». В ньому, зокрема, повідомлялося, що акумуляторну батарею до субмарини доставлено з Греції. Але мало хто знає, що в реконструкції українського підводного човна, ходові випробування якого заплановано на найближчі місяці, беруть участь луганчани. Точніше, фахівці консорціуму «Укр Бат». Докладніше про це — в пропонованому матеріалі.

Після 30 років успішної експлуатації український підводний човен «Запоріжжя» одержує друге життя. Йому пророчать ще 10 років повноцінної служби. Ця нова сторінка в історії вітчизняного судна дуже значуща для сухопутного Луганська. І от чому. Саме підприємству консорціуму «Укр Бат» — ВАТ НВФ «Луганські акумулятори» було доручено низку завдань з ремонтних робіт цієї субмарини. На замовлення Державного підприємства Центральне конструкторське бюро «Чорноморець», яке є генеральним підрядником усього комплексу робіт, луганські фахівці мали розробити для тягової акумуляторної батареї конструкторську документацію, а також виготовити комплектувальні вироби для її складання і монтажу інженерних систем, які забезпечують життєдіяльність батареї на «Запоріжжі».

Ухвалюючи рішення про участь «Луганських акумуляторів» у проекті модернізації підводного човна, керівництво консорціуму враховувало 30-річний досвід роботи підприємства із забезпечення своєю продукцією Військово-Морських Сил СРСР. Світовий досвід засвідчує, що великі комплексні проекти виконують за принципом кооперації. У цьому разі роботи проводили ЦКБ «Чорноморець», ВАТ НВФ «Луганські акумулятори» та компанія «Germanos S. A.». На «Луганських акумуляторах» замикалися всі технічні та організаційні питання, пов'язані із забезпеченням підводного човна акумуляторною батареєю. Фахівцями з Луганська було забезпечено виконання дуже складної, скрупульозної і відповідальної інженерної роботи. Завдання треба було виконати непросто — по суті, луганчанам довелося створювати нову конструкцію батареї, котру нині можна сміливо вважати передовим здобутком у цій галузі.

Такому успішному результатові передувала велика напружена робота. Водночас із розробленням конструкторсько-технологічних рішень проводили підготовку виробництва, виготовляли необхідне спеціальне устаткування і створювали нові виробничі дільниці.

Важливо відзначити, що цей проект у свою чергу допоміг завантажити роботою майже десяток машинобудівних та судноремонтних підприємств України, які курирує Міністерство промислової політики.

І головне: вся проведена робота підтвердила, що потенціал українських підприємств, які виконують ремонт і модернізацію військових суден, збережено. За наявності державної підтримки, цей потенціал дасть змогу модернізувати бойові кораблі, побудовані це за часів СРСР. Це розкриває нові перспективи економічного зростання не лише самих вітчизняних підприємств, а й України загалом.

15 лютого поточного року консорціум «Укр Бат» виконав останнє відвантаження комплектувальних виробів для акумуляторної батареї на підводному човні «Запоріжжя». Але це не завершення великої роботи. Це тільки її початок.

Алла АНТИПОВА,
Іван ІЛЛЯШ.

Луганськ.

Фото Сергія СВІТЛИЦЬКОГО (УНІАН).

▼

Зігріти турботою і надією

2003 РІК — РІК ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим Борис ДЕЙЧ

Життя дедалі частіше змушує нас аналізувати демографічні й соціальні процеси в суспільстві тому, що ступінь соціальної зрілості держави визначається ставленням до дітей, людей похилого віку і інвалідів.

Значимо, що за останні роки в Україні прийнято чимало нормативно-правових документів, які відстоюють інтереси людей з обмеженими фізичними можливостями.

Відповідно до Указу Президента України Л. Кучми «Про додаткові заходи щодо посилення соціального захисту інвалідів і проведення в Україні у 2003 році Року людей з інвалідністю» в Автономній Республіці Крим створено Раду у справах інвалідів при Голові Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Рада міністрів автономії створила загальнореспубліканський комітет із проведення Року людей з інвалідністю.

Розробляючи заходи щодо цієї важливої проблеми, ми керувалися мудрим народним прислів'ям «Краще мала допомога, ніж велике співчуття». Аналіз підсумків виконання заходів Року людей з інвалідністю вже у I кварталі цього року показав, що зроблено чимало.

Ще у січні на одному з перших засідань ради у справах інвалідів було відзначено, що вкрай важливо забезпечити фінансування і реалізацію управлінських рішень, які дали б змогу полегшити життя людей з обмеженими фізичними можливостями і сприяли їх соціальній реабілітації.

Нам вдалося домогтися і того, що у кожній сільській і селищній раді, у кожному районі й місті знайшли кошти і деякі шляхи вирішення проблем цієї категорії людей. Я на зустрічах з керівниками органів місцевого самоврядування завжди всім нагадую: у наш непростий час, вирішуючи проблеми людей з інвалідністю, необхідно постаратися зрозуміти не їхню провину, а біду, і зважити їхнє становище.

Аналіз звернень до Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим за 2002 рік свідчить, що 30 відсотків із них надходить від інвалідів, які пишуть про відсутність вугілля, коштів на медикаменти, просять допомогти вишукати гроші на операції, лікування, придбання слухових апаратів, протезування тощо. Дуже багато було звернень з приводу пільги на комунальні платежі інвалідам загального захворювання.

Сьогодні очевидно, що інвалідність — соціальне явище, уникнути якого, на жаль, не може жодне суспільство, тому до обов'язків кожної держави, відповідно до рівня його розвитку, входить формування соціальної та економічної політики щодо підтримки громадян з обмеженими фізичними можливостями.

За останні десять років кількість інвалідів в Автономній Республіці Крим збільшилася з 80,8 тис. до 117 тис. осіб. Гірко констатувати і те, що за цей період кількість дітей-інвалідів збільшилася з 4176 до 5294.

За даними на 1 січня 2003 року, в республіці 11,6 тис. інвалідів I групи, 37,8 тис. — інвалідів II (непрацездатної) групи, 5,3 тис. —інвалідів зору, 1,9 тис. — інвалідів слуху.

Об'єктивно оцінюючи ситуацію з вирішенням проблем цієї категорії кримчан, ми бачимо, що для їх соціального захисту вживається чимало заходів. Хоча аналіз, зустрічі з ними показують, що їм доводиться жити набагато складніше, ніж іншим.

От чому під час прийняття бюджету 2003 року ми постаралися зберегти 50-відсоткову пільгу інвалідам загального захворювання на комунальні платежі. Хоча пройшли непростий період обговорення цієї проблеми: пільгу введено рішенням сесії Верховної Ради Автономної Республіки Крим у 1994 році. І, на мій погляд, обґрунтовано. Досі інваліди Великої Вітчизняної війни, інваліди Афганістану, чорнобильської аварії одержували пільги з державного бюджету.

А стосовно пільг на комунальні витрати інвалідам загального захворювання, то їх виплачували з Кримського республіканського бюджету до 1 червня 2002 року. Згодом з ініціативи Міністерства економіки Автономної Республіки Крим цю пільгу постановою Ради міністрів Автономної Республіки Крим передали на місцеві бюджети, у яких коштів на цей вид бюджетних витрат не виявилося. Тому треба було шукати вихід.

19 лютого поточного року прийнято бюджет Автономної Республіки Крим. Скажу відверто, що непросто було розподіляти видаткову частину бюджету автономії. Адже крім планових витрат потрібні були кошти на Рік медицини, Рік культури. Рік людей з інвалідністю. А на покриття 50-відсоткової пільги інвалідам загального захворювання у бюджеті республіки треба було знайти ні мало ні багато — 9,7 млн. гривень. І депутати кримського парламенту нас підтримали.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим прийняла постанову «Про затвердження Порядку надання пільг окремим категоріям громадян». Пільги надано інвалідам I і непрацюючим інвалідам II (непрацездатної) групи, інвалідам з порушеннями органів слуху і по зору, дітям-інвалідам, які не перебувають на повному державному забезпеченні, з урахуванням одного з членів сім'ї, який доглядає за дитиною-інвалідом, з 50-відсотковою знижкою в оплаті за електроенергію, природний газ і теплопостачання. Водночас районним державним адміністраціям, виконавчим комітетам міських рад рекомендовано передбачити в місцевих бюджетах кошти, необхідні для надання пільг в оплаті за житло і водопостачання.

Разом з головами республіканських організацій УТТГ і УТТС, В. Комендантом і В. Павленком ми проаналізували, у чиєму віданні перебувають приміщення, де працюють їх організації у містах і районах Автономної Республіки Крим. І побачили, що там, де вони орендують приміщення, особливо в центрі міст, їх намагаються посунути або переселити на околицю. Тільки втручання Голови Верховної Ради і голови Постійної комісії Верховної Ради Автономної Республіки Крим з питань соціальних і охорони здоров'я дало можливість керівникам органів місцевого самоврядування винести ці питання на сесії місцевих рад. І як результат — у містах Феодосії, Керчі, Джанкої, Євпаторії сесії прийняли рішення про безоплатне передання цих приміщень на баланс інвалідним організаціям.

Один раз на місяць в обов'язковому порядку зустрічаюся з головою республіканського об'єднання інвалідних організацій Спілки організацій інвалідів України В. Хрипуновим. У цих робочих зустрічах бере участь голова Постійної комісії Верховної Ради Автономної Республіки Крим з питань соціальних і охорони здоров'я М. Колісніченко і міністр праці та соціального захисту автономії О. Нестеренко. Після кожної такої зустрічі даються десятки доручень щодо найнагальніших питань.

Одне з них — проблема будівництва житла для інвалідів з числа військовослужбовців, учасників бойових дій, інвалідів, членів сімей загиблих. Цього року ми докладно розглянули цю проблему з Головою Ради міністрів Автономної Республіки Крим С. Куніциним.

У результаті відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок передачі права на завершення призупинених будівництвом об'єктів житла» визначили, що можна передати декілька недобудованих об'єктів УКБ Ради ветеранів Афганістану з правом на завершення будівництва недобудованих об'єктів.

Під опікою Верховної Ради Автономної Республіки Крим величезне будівництво-реконструкція в Євпаторії Національного центру параолімпійської і дефлімпійської підготовки інвалідів, що створюється відповідно до Указу Президента України Л. Кучми «Про розвиток і підтримку параолімпійського руху в Україні».

Я цілком підтримав мудре, зважене рішення Леоніда Даниловича про передачу Національному комітету спорту інвалідів України будинків і споруд об'єднання дитячих спеціалізованих санаторіїв «Крим» під цей центр.

Вважаю, що на березі Чорного моря і озера Мойнаки буде створено Національний центр підготовки і реабілітації інвалідів, рівних якому в Європі нема. Сьогодні Україна посідає перше місце у світі за темпами розвитку параолімпійського руху, і водночас серед баз олімпійської підготовки немає жодної, пристосованої для тренувань спортсменів-інвалідів.

Сьогодні там роботи тривають досить активно і перебувають на контролі у Президента України.

Не можу не відзначити, що саме завдяки цьому центру близько познайомився з мужньою, ініціативною людиною, я б навіть сказав, великим подвижником В. Сушкевичем — народним депутатом України, головою Національного комітету спорту інвалідів України, секретарем комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів.

Він не раз брав участь у засіданнях Ради у справах інвалідів при Голові Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Разом з ним ми зацікавлені у тому, щоб центр параолімпійської і дефлімпійської підготовки здати в експлуатацію у грудні 2003 року, щоб спортсмени і олімпійської, і параолімпійської, і дефлімпійської збірних команд України змогли там готуватися до майбутніх Всесвітніх олімпійських і параолімпійських ігор. Звичайно, цю величезну лікувальну базу необхідно буде використовувати для лікування і соціальної реабілітації інвалідів.

Важко переоцінити і недооцінити роль і значення міста Євпаторії, яке відзначає цього року 2500-річчя. Завдяки підтримці Президента України і Кабінету Міністрів України, кримської влади ця дитяча здравниця подолала період виживання і стала активно розвиватися. Вважаю, що ми можемо ефективніше у нашій державі використовувати її для лікування та оздоровлення дітей. Саме цю проблему ми нещодавно обговорювали з народними депутатами України А. Раханським і К. Самойлик. Перспективи у цієї дитячої здравниці великі.

Багато питань щодо захисту прав людей з інвалідністю вдається вирішувати, хоча проблем чимало. Це насамперед питання трудової зайнятості інвалідів і робота підприємств, де понад 50 відсотків — інваліди. На жаль, кількість таких підприємств скорочується, не обминуло це й автономну республіку. Підприємствам, де високий відсоток людей з обмеженими фізичними можливостями, важко витримати податковий тягар.

Свідчення тому — деякі звернення до Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Так, депутат кримського парламенту, керівник Керченського навчально-виробничого підприємства сліпих «Крим-Пак» В. Лютиков. уже декілька років поспіль не може вирішити питання про повернення ПДВ. Слід сказати, що це стабільно працюючі підприємства, де 80 відсотків трудового колективу становлять інваліди. Відповідно до Закону України «Про податок на додану вартість» підприємству зобов'язані з держбюджету повернути ПДВ. Однак, навіть у Рік людей з інвалідністю це питання вирішити складно. Про це доводиться говорити тому, що цьому та іншим кримським підприємствам, де працюють інваліди, податкові служби пропонують провести взаємозаліки, наприклад, з «Крименерго», «Кримводоканалом», «Теплокомуненерго» і навіть із Пенсійним фондом. Але ж сьогодні усім потрібні «живі» гроші, щоб платити зарплату, розрахуватися за енергоносії і працювати на перспективу тощо.

Або інший приклад. Шановане мною Міністерство оборони України провело тендер на пошиття форми. Сімферопольське навчально-виробниче підприємство УТТГ на основі тендеру і укладеного договору виготовило військову форму, зазнало значних витрат. Але в результаті ПДВ не повернули, за виготовлення продукції ніхто не розрахувався.

Я це розглядаю не лише як неповагу до людей, якими і так живеться непросто, а і як неуважність чиновників до проблеми про вчасну виплату заробітної плати на підприємстві, де більш як половина працівників —інваліди слуху і зору.

Ми взяли на контроль і питання про погашення боргу із державного бюджету з субвенції на харчування, комунальні витрати інвалідам Чорнобиля за попередні роки. Тут ми працюємо у тісному контакті з Г. Ревою, Міністром з питань надзвичайних ситуацій і у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. Але поки що заборгованість велика — 6,2 млн. грн.

Ми рекомендували органам місцевого самоврядування заслухати на сесіях хід виконання Указу Президента України «Про додаткові заходи щодо посилення соціального захисту інвалідів і проведення в Україні у 2003 році Року людей з інвалідністю», а також Розпорядження Президента України №320/2001 «Про заходи щодо посилення соціального захисту осіб з обмеженими фізичними можливостями». Повсюдно такі збори відбуваються і ми їх широко висвітлюємо в інформаційних засобах.

На сьогодні Міністерство праці й соціального захисту Автономної Республіки Крим проводить моніторинг конкурентоспроможних професій для навчання інвалідів з урахуванням специфіки регіонів нашої республіки. Ведеться робота зі створення республіканського центру професійної реабілітації інвалідів. Відкриватимуться відділення реабілітації в Ялті, Феодосії, Сімферополі, Саках, Судаку, Білогірську, Джанкойському і Бахчисарайському районах.

Багато вже зроблено для реалізації гарантованого права на здобуття освіти особам з обмеженими фізичними можливостями на базі професійно-технічної освіти. Хоча розуміємо, що цю базу треба краще оснастити технічно.

На базі санаторію ім. М. Бурденка найближчим часом плановано відкриття спеціалізованого факультету Кримського державного гуманітарного інституту для дітей-інвалідів з порушеннями опорно-рухового апарата.

Уже на повну силу працює створений нещодавно Центр ранньої соціальної реабілітації дітей-інвалідів.

2003 рік рішенням сесії Верховної Ради Автономної Республіки Крим у республіці оголошений ще і Роком медицини. Звичайно, проблем у цій сфері чимало. На жаль, деякі види медичних послуг стають платними.

Але лікування осіб з обмеженими фізичними можливостями ми намагаємося здійснювати з республіканського і місцевого бюджетів у повному обсязі. У республіці затверджено декілька програм розвитку охорони здоров'я. Триває активне залучення спонсорських коштів для розвитку і зміцнення бази охорони здоров'я.

Із болем часом доводиться констатувати той факт, що зростає травматизм, багато в чому через невжиття підприємцями необхідних заходів щодо безпеки праці. Я знаю, як занепокоєний цією проблемою Кабінет Міністрів України. Вважаю, що це питання потребує глибокого розгляду у вищих органах державної влади.

Очевидно, що Рік інвалідності має стати відправним у вжитті кардинальних заходів стосовно забезпечення безпеки праці, профілактики, запобігання інвалідності серед працюючих, населення працездатного віку і особливо серед дітей. Цю проблему в автономії ми взяли під найжорсткіший контроль.

Повинен сказати і про те, що у кожній постійній комісії Верховної Ради Автономної Республіки Крим є конкретні доручення з питань Року людей з інвалідністю. У полі зору і контролю: фінансування пільг, зайнятість осіб з обмеженими фізичними можливостями, фінансова підтримка підприємств, на яких вони працюють, а також удосконалення порядку використання коштів регіонального відділення Фонду України соціального захисту інвалідів.

Питань, звичайно, багато. Але вони вирішуються. Можна зробити життя інвалідів гідним і надійним, якщо взятися всім миром — така моя точка зору.

■ ■ ■

Ми взяли на контроль і питання про погашення боргу із державного бюджету з субвенції на харчування, комунальні витрати інвалідам Чорнобиля за попередні роки. Тут ми працюємо у тісному контакті з Г. Ревою, Міністром з питань надзвичайних ситуацій і у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. Але поки що заборгованість велика — 6,2 млн. грн.

■

■ ■ ■

За останні десять років кількість інвалідів в Автономній Республіці Крим збільшилася з 80,8 тис. до 117 тис. осіб. Гірко констатувати і те, що за цей період кількість дітей-інвалідів збільшилася з 4176 до 5294. За даними на 1 січня 2003 року, в республіці 11,6 тис. інвалідів I групи, 37,8 тис. — інвалідів II (непрацездатної) групи, 5,3 тис. — інвалідів зору, 1,9 тис. — інвалідів слуху.

■

Вважаю, що на березі Чорного моря і озера Мойнаки буде створено Національний центр підготовки і реабілітації інвалідів, рівних якому в Європі нема

Парламентські слухання: нові імпульси в діяльності банківської системи

Ніби недавно Верховна Рада України бурхливо й емоційно призначала Сергія Тігіпка на посаду Голови Національного банку, а вже минає сто днів з того часу. Що зроблено за цей період? Який вектор діяльності став визначальним? Які завдання на майбутнє ставить центральна банківська установа країни?

Ці та інші запитання цілком закономірні, адже головний банк країни і його керівник складають перший іспит перед громадськістю, журналістським корпусом. Судячи з того, що Сергій Леонідович упродовж цього часу постійно інформував про всі істотні кроки, складається об'ємне враження активності й наступальності Нацбанку на шляху реформування банківської системи.

2 квітня відбудуться парламентські слухання з проблем розвитку фінансової і банківської системи, які вочевидь порушать питання про зроблене і перспективу діяльності. Отже, слово головному банкіру, котрий аналізує діяльність, визначає стратегічні лінії розвитку головного банківського закладу та всього банківського сектору України.

Оглядаючись назад, мушу сказати, що ці сто днів позначені, без перебільшення, наполегливою працею з реформування банківської системи. Часу на зволікання не було, бо і я, і моя команда чітко усвідомлювали, яке важливе завдання постало перед нами.

Для мене цей час був особливо відповідальним. Після депутатської діяльності я опинився ніби під рентгенівським променем прискіпливої уваги: в якому напрямку Тігіпко поведе головний банк? Деякі політичні сили й політики, не секрет, чекали проколів у моїй роботі, тому зважено підходив до кожного рішення, до кожної дії. Втішало те, що ми маємо негайно розпочати реформування і невідступно йти визначеним курсом. Тільки конкретним ділом можна гідно відповісти на недовіру, будь-які звинувачення, політичний тиск.

У лютому ми передали до Кабінету Міністрів України розроблений у стислі строки працівниками Національного банку, Асоціації комерційних банків, провідними вітчизняними фахівцями проект «Комплексної програми розвитку банківської системи на 2003—2005 роки». Покликаний реаліями часу, цей документ враховує тенденції розвитку світової фінансової системи, є логікою змін банківської сфери на найближчі роки.

Що ж спонукало розпочати реформу банківської системи? Змінилися насамперед умови, в яких ми працюємо. Вітчизняна економіка кілька років підряд розвивається динамічно. Валовий внутрішній продукт за 2000—2002 роки зріс на 19,7 відсотка. Гривня зберігає внутрішню і зовнішню стабільність. Зростає довіра населення до банків. Інфляційні процеси стали контрольованими. Зрозуміло, що економічне піднесення підтримане конкретними діями Нацбанку.

Плануючи реформування банківської системи, ми врахували те, що Україна перебуває на етапі чергової виборчої кампанії. Отже, в цей період банківська система великою мірою здатна посилити стимулюючий вплив на економіку, реально підтримати життєвий рівень населення. Головною стратегічною метою Нацбанку ми визначили інтереси України і українців. Іншого шляху нам не дано.

Для реалізації реформи ми поставили чотири головні завдання: зберегти стабільність гривні, стабільність цін, стабільність банківської системи, забезпечити прискорене економічне зростання в Україні.

В Україні створено всі передумови для цього. Лише за два місяці цього року ВВП зріс на 7,2 відсотка, промислове виробництво — на 10,8, а інфляція становить 2,6 відсотка. Але саме Нацбанк має знайти грань між стабільністю банківської системи, інфляційною спіраллю і достатністю грошей в економіці.

Розвиток і вдосконалення банківської системи має грунтуватися на основоположних принципах — зваженості й поступовості дій. Швидко, одномоментно неможливо створити умови для зростання довіри до національної валюти та банківської системи.

А саме довіра населення стає головною домінантою нашої роботи. Стабільність гривні і стабільність цін — взаємопов'язані поняття. Стрибає, скажімо, курс гривні, через кілька місяців підвищуються оптові і споживчі ціни. Про яку довіру до банківської системи можна говорити?

Тому Національний банк ретельно стежить, аби інфляція не перевищувала 6 відсотків на рік — цілком нормальний рівень для нереформованої економіки. За цих умов наповнюється бюджет, а населення не піддається пограбуванню.

Не менш складним є нарощування стабільності банківської системи. В умовах ринкової економіки комерційні банки мають активно вести бізнес, тобто заробляти гроші. Своїми рішеннями Національний банк сприяє цьому. Водночас вони повинні спрямовувати гроші на кредитування і фізичних осіб, і виробників. Так наражаються на ризик неповернення кредитів. Проблема ця особливо загостриться, оскільки комерційні банки значно розширюють обсяги кредитування, водночас знижуючи ставки і збільшуючи терміни кредитування. Але цим збільшуються і ризики підтримки банківської ліквідності та забезпечення доходності операцій.

Відомо, що без забезпечення прискореного економічного зростання ми ніколи не досягнемо високого життєвого рівня. Відтак Нацбанк поставив завдання максимально сприяти уряду в цьому напрямі. Це один з багатьох напрямів конкретної співпраці головного банку і Кабінету Міністрів. Ми працюємо в тісній взаємодії, погоджуючи вузлові проблеми, визначаючи вектори стратегії і тактики діяльності. Отже, банківська система має нарощувати кредитування реального сектору економіки. Незважаючи на застереження, що така політика Нацбанку вступає в суперечність з установленими параметрами грошової маси і монетарними показниками, ми дійшли висновку, що є величезний ресурс для збільшення обсягів кредитування. Необхідно лише створити належні умови для населення, аби воно залучило свої гроші в банківську систему. Передусім збільшити довіру до банків.

За два місяці нинішнього року знизилася ставка кредитування до 17,4 відсотка, водночас обсяги кредитування населення зросли на 10,9 відсотка. До кінця року дуже хотілося б знизити кредитну ставку до 13—15 відсотків, а вартість доларового кредиту — до 7—8 відсотків.

Особливої ваги Нацбанк надає кредитуванню фізичних осіб. У цивілізованих країнах банки працюють на конкретну людину, досягнувши 50 відсотків цього виду кредитування від загального обсягу наданих кредитів.

В Україні поки що маємо лише 8,1 відсотка. Ми поставили завдання кардинально виправити таке становище, полегшити життя наших співвітчизників. Наприклад, відроджуємо механізм розстрочки.

Нацбанк розробив комплекс заходів, спрямованих на поліпшення кредитування фізичних осіб. Деякі вже ухвалено Правлінням Національного банку. Зокрема, тепер банки мають право надавати людям не лише споживчі кредити, а й використовувати іпотеку, лізинг. Розширюється валютне кредитування, що практикувалося і раніше, але неправильними способами. Віримо, що кредитування у валюті не погіршить позицій гривні, оскільки курсова ситуація стабільна. Знято як обов'язкову умову документально підтверджувати цільове використання фізичною особою взятого кредиту.

Задуми наші масштабні, чимало із запланованого, як бачите, вже зроблено. Зважаючи на обмеженість газетної публікації, підкреслю лише, що ми здійснили конкретні заходи щодо надання банківській системі прозорості та контрольованості. Повели нещадну боротьбу з «брудними» грошима. Зокрема, закрили дві схеми вивозу капіталу за кордон — стосовно подвійного викупу акцій та завищення цін і експорту фіктивних послуг. До кінця року перейдемо на міжнародні стандарти аудиту, щоб поліпшити інвестиційну привабливість вітчизняної економіки.

Наше глибоке переконання: реформа банківської системи швидко захлинеться, якщо ми не надамо їй належного правового забезпечення. Досконале банківське законодавство — ключ до успіху не лише в нашій справі, а й у поліпшенні економічної ситуації.

Запроваджуємо нові інструменти надання комерційним банкам бізнесової діяльності. Це іпотечний ринок, лізинг, лібералізація валютного ринку, ринку банківських металів, пожвавлення фондового ринку. Але потрібно невідкладно унормувати цю діяльність. Інакше добре починання забуксує на місці.

Детально і скрупульозно вивчивши проблеми реформування, ми побачили, що необхідно серйозно вдосконалювати законодавчу базу, яка регулює функціонування банківської системи. У нашому портфелі вже є 16 законопроектів, значну частину яких передано до парламенту. Інші ретельно готуємо у співпраці з вітчизняними фахівцями і особливо — комітетами Верховної Ради України.

Загалом законотворча взаємодія з парламентаріями заслуговує окремої розмови. Ми тісно співпрацюємо з профільним комітетом Верховної Ради України. Напрацювавши масив законодавчих питань, які потребують негайного вирішення, Нацбанк підтримав ініціативу про проведення в квітні парламентських слухань з перспектив розвитку фінансів і банківської системи. Ми сподіваємося на ділову дискусію, нові ідеї у Верховній Раді. Це лише допоможе реформам.

Ось неповний перелік законодавчих проблем. У рамках реформи ми розширюємо і змінюємо механізми кредитування, зокрема й фізичних осіб. Законів же, які належно захищали б права банків, по суті, нема. Тому до парламенту подано законопроекти: «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень», «Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно», «Про внесення змін до деяких законів України» (щодо застави майна боржника), «Про внесення змін до Закону України «Про заставу» та інші.

Або введення іпотеки, яка не врегульована законом. Як наслідок, вартість українських псевдоіпотечних кредитів значно вища західних. Прийняття закону «Про іпотеку» розв'яже руки банкам, збільшить число бажаючих скористатися іпотечним кредитом. Скажімо, в будівельній галузі, якій надзвичайно вигідні такі кредити. Маючи що віддавати в заставу, будівництво зможе стрімко розвиватися. Адже вкладена тут гривня дає 2,5—3 гривні приросту.

Ми сподіваємося, що парламентські слухання проаналізують інші законодавчі питання, зокрема з врегулювання лізингу. Бо він є одним із найефективніших інструментів інвестиційної діяльності. До речі, створено робочу групу, до складу якої увійшли народні депутати України, фахівці Національного банку та Кабінету Міністрів України, Світового банку, інші учасники ринку. Вони напрацьовують узгоджені пропозиції з системного вдосконалення законодавства у сфері лізингової діяльності, усунення наявних бар'єрів розвитку, насамперед, фінансового лізингу. Разом ми докладаємо багато зусиль, аби швидше і активніше парламент вийшов на позитивний результат і ухвалив необхідні законодавчі акти.

Законодавчого врегулювання потребує і проблема оподаткування і комерційних банків, і громадян. Національний банк бачить вихід у введенні мораторію на оподаткування доходів фізичних осіб за вкладами в гривнях та депозитними сертифікатами. Сподіваюсь на ділову розмову з цього приводу в сесійній залі, як і на те, що учасники слухань обговорять наші пропозиції щодо вдосконалення Закону «Про оподаткування прибутку підприємств».

Покладаючи добру надію на результативність парламентських слухань, вірю, що вони дадуть додаткові імпульси законодавчому врегулюванню проблем. Банки, фінансова система потребують цього. Зрештою, виграє спільна справа, виграє економіка, конкретна людина і держава загалом.

Сергій ТІГІПКО,
Голова Національного банку України.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Дорогі наші!
Нарешті весна!
З чим вас і вітаємо!
Ваша «Сім'я».

Адреса для добрих справ

Дякуємо, що не дали нам ночувати на смітнику

Так трапилося, що певний час тому наша багатодітна сім'я (ми з чоловіком і шестеро малолітніх дітей) змушена була в судовому порядку звільнити квартиру, в якій прожила понад 10 років і на яку мала всі підстави претендувати. Проте суд, який тягнувся більше двох років, виніс вердикт: виселити без надання іншої житлової площі. А згодом ми дізналися, що на нашу квартиру накинув оком досить впливовий чиновник.

Виселятися нам не було куди. Ми постійно пояснювали в різних інстанціях, що вже багато років перебуваємо на пільговій черзі і маємо право розраховувати на квартиру більшої площі, аніж наша. А у відповідь від чиновників чули одне: «Ви — не мешканці нашого району». Депутати району, в якому ми прожили третю частину життя, говорили майже те саме: «Ви — не наші виборці».

У безвихідному становищі ми подалися до Московської районної ради. Там нам порадили звернутися до Володимира Литвиненка (на той момент — депутат Московської районної ради), голови благодійного товариства взаємодопомоги багатодітним сім'ям «Велика сім'я». Ми не були його виборцями, так само, як і не були членами цього товариства. І, відповідно, не сподівалися на якусь допомогу. Але буквально наступного дня після першої зустрічі він поставив наше питання на сесії районної ради. І тоді ж рада прийняла рішення звернутися до відповідних міських інстанцій із клопотанням про позачергове надання нам житлплощі. Часу в нас не було зовсім: ми повинні були терміново звільняти квартиру для нового хазяїна (який отримав ордер і прописався в ній, навіть не ступивши на поріг).

Паралельно, за порадою Литвиненка, ми звернулися в інші інстанції. Від деяких одержували відписки, дехто взагалі не відповідав, але більшість людей нам дійсно почали допомагати. З розумінням до нас поставилися депутат Київради, начальник Управління у справах сім'ї та молоді Олександр Кулик та народний днпутат України Сергій Терьохін. Депутат Київради, начальник Головного управління житлового забезпечення Михайло Голиця своєчасно відреагував на ці звернення, і завдяки йому ми жодної ночі не ночували на смітнику. Колишній голова Московської райради Дмитро Гуленко доклав немало зусиль, щоб ця наша історія закінчилася з найменшими втратами для нас: він писав клопотання, просив тимчасово дати нам спокій (адже окремі чиновники не вважали за доцільне навіть дати мені можливість трохи прийти до тями після пологового будинку).

Звичайно, ми не обійшлися б і без секретаря опікунської ради Московського району Юрія Лубенця, який (разом із головою Служби у справах неповнолітніх Олексієм Наумуком) одразу висловив намір захищати наші інтереси в міському суді і майже того ж дня виїхав до нас на квартиру, щоб скласти акт про її стан.

Завдяки клопотанню всіх цих людей ми маємо невеличку, але дуже затишну квартиру. А головне — свою.

Ірина СИМОНОВИЧ.

Київ.

Малюк — не кулька для пінг-понгу

Драма

Цей випадок схвилював Євпаторію і багатьох кримчан. У сімейному дитбудинку Похвальних, про який наша газета розповідала 27 грудня 2002 року, — драма. Мама колись знедолених малюків, котра звалила на свої плечі стільки проблем, у розпачі. З несирітської чи інтернатської, а із дружної, теплої, великої, домашньої родини забирають найменшого — «мізинчика» Ігорка.

Він з'явився тут дворічним. Крихітку-«відказника» Похвальні забрали не з пологового будинку, а з лікарні. Малюк часто хворів. Як наймолодший відразу став улюбленцем. Його передали на виховання офіційно. Та за статусом він лишився сиротою, що підпадає під статтю про всиновлення. Що й відбулося. Напередодні дня народження рішенням євпаторійського суду Ігорка всиновили.

«Подарунок на іменини» виявився троянським конем: за законом у нього вже нова, але не відома йому мама. Хоча він уже звик називати мамою, татом, братиками і сестрами членів сім'ї, в якій підростає. Щоб не травмувати вразливого малюка і захистити його право на особисте життя, Ігоря на певний час вивезли з дому: не бажають, щоб він бачив судових виконавців та інших уповноважених вирішувати чужу долю.

Людмила Леонідівна Похвальна бідкається:

— Ніхто навіть не порадив проконсультуватись у спеціалістів-медиків, як можуть позначитися такі зміни на психіці дитини. Ігор інших людей не знає. Зростає в абсолютно повноцінній родині, в затишку й любові. До того ж дитина він не проста, вразлива.

Незрозуміло, чому органи опіки і піклування не врахували, що малюк не бездомний, не пояснили в суді, що в сімейному дитбудинку геть інші стосунки, ніж у державному. Звісно, усиновлення — це для дитини найкраще. Можливо, і в тій сім'ї, що хоче всиновити хлопчика, для нього буде створено щонайкращі умови. І, може, він ще адаптується до нових батьків без особливого болю. А якщо ні?

Роль третейського судді в цій ситуації складна і невдячна. Зауважимо, що, як кажуть про себе обидві сторони — і захисники Похвальних, і ті, хто вимагає його передачі в іншу сім'ю, — вони діють в інтересах дитини. Похвальна, яка вже встигла прикипіти до Ігорка всім серцем, свою згоду на усиновлення дитини в іншу сім'ю не дає. Дуже сподівається, що на її бік стане законодавство. Адже в ньому передбачена й така позиція: якщо батьки, опікуни чи законні представники не дають згоди на усиновлення, то воно здійснюється в інтересах дитини і дозвіл на це дає орган опіки і піклування.

Чому взагалі могла трапитися ця дивна колізія? Чому в дітей із сімейних будинків залишається статус сироти і чому батьки-вихователі не можуть їх всиновити? Винні наша бідність і недосконалість законодавчої бази: нестиковки і суперечності правових засад суспільства, які потрібно вдосконалювати. Посудіть самі: з одного боку, це окрема повноцінна сім'я, з другого — сиротинець. Якщо сьогодні батьки дитячого будинку сімейного типу всиновлять усіх дітей, то їм просто ні за що їх буде годувати. Бо на них відразу ж припиняться платежі з місцевого бюджету, закінчиться будь-яка належна допомога. Спробуйте піклуватися про тридцять прийомних дітей за нинішніх «статків», у той час як деякі мами відмовляються й від одного чада — рідного.

Відстоювати інтереси Похвальних енергійно взялися правозахисні громадські організації півострова. Їх активісти вважають, що такий прецедент надто небезпечний, бо «демонструє всю повноту незахищеності дітей у сімейних дитбудинках від несподіваних судових рішень, які не мають достатніх підстав і аргументації». Правозахисники допомагають Похвальним оскаржити рішення в законному порядку. Та й республіканським владникам клопіт: у суперечність вступили закони писані й закони людські. Але кожен розуміє: в непростій ситуації йдеться насамперед про долю людини.

Правозахисники вважають, що у Положенні про дитбудинки сімейного типу такі ситуації не прописані зовсім. Належить узаконити найочевидніше: коли дитина потрапила в дитбудинок саме сімейного типу, то зрозуміло, що вона вже перебуває в сім'ї.

Тож чи не абсурдно розглядати питання усиновлення тих дітей, яких вже взяли у родинне коло?

Чому б потенційних прийомних батьків не направляти, скажімо, в Республіканський будинок дитини «Ялинка», де знаходяться 200 малюків із захворюваннями центральної нервової системи, уродженими пороками серця, аномальними розвитками нирок тощо і де всі підопічні потребують лікування? Якщо до чотирьох років ніхто не всиновить, їх направляють у дитбудинки-інтернати. Там у дітей шансів знайти прийомних батьків майже нема.

Прокуратура автономії внесла пропозицію до Верховної Ради АРК про ініціювання змін до Закону України «Про органи і служби у справах неповнолітніх і спеціальних закладів для неповнолітніх» з метою створення шкіл соціальної реабілітації «важких» дітей. Кримські юристи вважають, що нагляд за дотриманням і застосуванням законів, зокрема про права неповнолітніх і молоді, має бути закріплено як у Конституції України, так і в інших законах. А стаття 19 Закону України «Про прокуратуру» — «Предмет нагляду за дотриманням і застосуванням законів» — доповнена пунктом «дотримання законів про права неповнолітніх і молоді».

Отже, держава має бути уважніша до своїх сиріт. Не можна забувати й про сімейні дитбудинки, бо саме в них осиротілі діти найчастіше знаходять тепло родинного вогнища.

Віктор ХОМЕНКО.

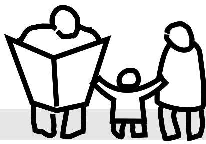
Крим.

Фото автора.

Родина майже у повному складі до «подій»

Мовою цифр

У семи кримських притулках, двадцяти двох інтернатах, два з яких виключно для дітей-сиріт, — у затісних приміщеннях живуть близько п'яти тисяч вихованців. На півострові всі притулки, дитячі будинки і школи-інтернати переповнені більш ніж на 10 відсотків. Щороку на 20 відсотків більшає дітей-сиріт і дітей, що залишилися без батьківської опіки. Питання про розширення мережі державних дитячих закладів інтернатного типу, центрів медико-соціальної реабілітації дітей у Криму стає дедалі актуальнішим. На жаль, проблема дитячого сирітства не слабшає. Все більшає сиріт при живих батьках. Невпинно зростає кількість дітей-бродяжок. Статистика стає дедалі тривожнішою. Втричі більше правопорушень на півострові скоює юнь у стані наркотичного сп'яніння. На 11 відсотків зросла групова злочинність і здійснена дітьми, які ніде не вчаться. За рік неблагополучні діти вчиняють не менш як півтори тисячі злочинів, понад вісім тисяч дітей за скоєння різних правопорушень потрапляють в органи внутрішніх справ Криму.

Службовий роман: підводне каміння

Психологічний лікнеп

Саме поєднання слів «службовий роман» у багатьох західноєвропейських країнах та США є чимось на зразок оксюморона (тобто сполучення тих понять, які поєднувати не можна). Там, на цивілізованому Заході, кохання на роботі у більшості випадків веде до звільнення. У нас ставлення до службових романів нібито менш суворе. Втім, це лише зовнішній бік, за яким криється щось інше. В усякому разі, моя співрозмовниця — психолог-консультант Державного центру розвитку сім'ї Центрального відділу реєстрації шлюбів Києва Віолетта ЛЕВІНА — радить не шукати собі таких пригод.

— Віолетто, а якщо це кохання? Невже не можуть дві половинки зустрітися в одній установі?

— Звичайно, це може бути. І якщо це справді почуття, ніхто не в змозі боротися з ними. За великим рахунком, більшість наших робочих місць не такі дорогоцінні, щоб жертвувати особистим щастям. Інша річ, що в основі більшості службових романів — частіше не велике кохання, а захоплення, бажання, кар'єрні мотиви і таке інше. Декого приваблюють суто практичні зручності: можна бачитися щодня, поїхати разом у відрядження...

— Не треба ходити в кафе, дарувати квіти, одне слово — витрачати гроші, чого так не любить робити багато хто з сучасних чоловіків.

— Є всі можливості для поєднання приємного з корисним. Як казав один знайомий начальник, для того, щоб завести коханку, необхідно мати обідню перерву і платити премію. Так, це досить комфортно і не карається — отже, крім задоволення, нічого не приносить. Звісно, з точки зору чоловіків. А вам, шановні представниці слабкої статі, доведеться наштовхнутися на дуже гостре підводне каміння.

— У якому вигляді?

— Прояви можуть бути різними. Якщо жінка погоджується на роман з кар'єрних міркувань, вона навряд чи так досягне мети (не вірте кінофільмам, які пропагують цей шлях службового зростання). Можливо, вдасться зробити лише перший крок у наміченому напрямі. Та нема гарантій, що потім не доведеться відступити, адже хтось випередить вас, зробивши вдаліший крок.

Надто серйозні переживання спричиняє і розрив стосунків з партнером, особливо, якщо він настає всупереч вашому бажанню. Після цього ви навряд чи зможете працювати в одній установі: приступи ревнощів, безперечно, не сприятимуть нормальним взаєминам.

— А щось позитивне у службовому романі буває?

— Якщо і є, то цей позитив мінімальний та швидкоплинний. А втім, він таки може мати місце, коли кар'єру намагається зробити підлеглий-чоловік з допомогою стосунків з начальником-жінкою *(пам'ятаєте класичний випадок з фільму «Службовий роман»?)*. У протилежній ситуації жінка зазвичай програє.

Розмову вела Тетяна КРОП.

Домашній адвокат

Без роботи, але з грошима

Нещодавно підприємство, на якому пропрацював майже 10 років, було визнано банкрутом. Який порядок виплати допомоги з безробіття?

Ігор ТКАЧ.

Харків.

Якщо протягом одного тижня працівнику, трудовий договір з яким було розірвано в зв'язку з ліквідацією чи реорганізацією підприємства, не було запропоновано підходящої роботи, за умови його реєстрації в службі зайнятості протягом семи календарних днів після звільнення як такого, що шукає роботу, йому гарантується статус безробітного та відповідно до ст. 26 Закону України «Про зайнятість» надається допомога з безробіття в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати за останнім місцем роботи протягом 60 календарних днів, 75 процентів — протягом 90 календарних днів та 50 процентів — протягом наступних 210 календарних днів, але не більше середньої заробітної плати, що склалася в народному господарстві відповідної області за минулий місяць, і не нижче встановленого законодавством розміру мінімальної заробітної плати, яка на сьогоднішній день становить 187 гривень. У разі коли вивільнений працівник без поважних причин вчасно не зареєструвався в державній службі зайнятості як такий, що шукає роботу, він отримує допомогу в розмірі не менш як 50 процентів середньої заробітної плати за попереднім місцем роботи, але не більше середньої заробітної плати, що склалася в народному господарстві відповідної області за минулий місяць, і не нижче встановленого законодавством розміру мінімальної заробітної плати, якщо громадянин протягом 12 місяців, що передували початку безробіття, працював не менш як 26 календарних тижнів. Безробітні після закінчення строку виплати допомоги з безробіття також протягом 180 календарних днів можуть одержувати матеріальну допомогу з безробіття в розмірі до 75 процентів встановленої законодавством мінімальної заробітної плати за умови, що середньомісячний сукупний доход на члена сім'ї не перевищує встановленого законодавством неоподатковуваного мінімуму доходів громадян.

Рубрику веде юрисконсульт Наталія ХОМЕНКО.

Комбінаторність і якомога більше фантазії

Жіночий стиль

Уже час-час-час! А ну ж бо швиденько поглянули у віконце, підставили щічки сонечку, вдихнули ще морозяного, але вже весняного вітру... Чим повіяло? Правильно, ревізією гардероба! Як, ви ще не зробили її? Тоді приготуйтеся присвятити цьому ритуалові не менш як три—чотири години. Аякже! Адже процес це творчий і поспіху не любить.

Дістаньте з надр шаф і антресолей демісезонний (про літній вести мову поки що рано) одяг. А тепер, приміряючи і розглядаючи кожну річ, найперше вирішіть головне, майже шекспірівське, питання: бути їй чи не бути? Адже часто буває, що річ стильна, добротна, в гарному стані, але на її рахунку вже кілька сезонів пасивного очікування вашої прихильності на полиці шафи. Тоді залишається два шляхи: або позбутися її (подарувати, віддати бідним, у крайньому разі пустити на ганчірки), або, підключивши якомога більше фантазії, переробити.

Декоративна деталь — вишивка крючком чи бісером, штучна квітка, ряд заклепок, шнурівка, інкрустована блискавка — можуть до невпізнання оновити уже набридлий одяг. Або радикальніше: можна прикрасити брюки численними симетричними проріхами; джинсову міні-спідницю доповнити рясним воланом; жакет — врятувати, замінивши рукави з тканини іншої фактури або на плетені. Комбінуйте! Адже, як заявила головна модниця Союзу Вірочка з кінофільму «Службовий роман», найважливіше — комбінаторність!

Щоб вам було легше орієнтуватися в модних тенденціях, пропонуємо кілька спостережень, зроблених на недавньому тижні прет-а-порте «Сезони моди». Українські дизайнери тонко відчувають моду і з величезним мистецтвом втілюють ідеї в тканинах, шкірі й декорі.

■ Очолили наш хіт-наряд-парад плетені **жакети**. Об'ємні, грубого плетива, світлі.

■ **Сукні**. Вони повертаються! Шовкові та атласні, з широким поясом-бантом чи з заходом, по статурі і рясні, до колін і нижче.

■ **Спідниці**. Хіт — короткі, в зборки (школярські). Взагалі, міні і суперміні дизайнери всього світу проголосили головною тенденцією сезону.

■ **Колір**. Тут ви можете приєднатися до одного з двох таборів: світлого чи темного. Фаворити першого — молочно-білий, небесний (саме цей відтінок блакитного!), фісташковий, кремово-рожевий. Другого — чорний, кавово-коричневий і, хоч як дивно, ядучо-бірюзовий.

■ **Декор**. Абстракція, графіка, стилізація!

Юлія ПОТАПЕНКО.

На знімку: костюм із колекції Оксани Караванської.

Фото УНІАН.

Вустами маляти...

Навіщо Міккі-Маус, якщо вдома є енциклопедія

Я лежала на дивані і відключалася від реалій життя читанням дешевого детективного роману. Цього разу книжка, після прочитання якої в голові мало що затримується, мала поетичну назву «Камасутра для Міккі-Мауса».

Від невигадливого сюжету мене відірвав вигук одинадцятирічної доньки: «Фу, що за гидоту ти читаєш?» Я спробувала з'ясувати, що вона має на увазі, і дитина мені цілком кваліфіковано пояснила, що таке «Камасутра» — «це пози всілякі». Вирішивши не уточнювати, звідки такі знання, я з розумним виглядом сказала, що це не тільки «пози всякі», а щоб донька не розумувала, порадила розгорнути енциклопедію й прочитати, що й до чого. Дитина прибігла до мене з «Універсальним словником-енциклопедією» (УСЕ) із запитанням: «А як буде українською «камасутра»? «Камазранку» чи «камаранок»?..

На цих крапках можна було б і зупинитися, але хочу зазначити, що не тільки «камазранку», а й «камасутри» в УСЕ не виявилося. А моя колега заявила, що краще застосування УСЕ знайшов її півторарічний син. Він використовує її як... маленький стільчик.

Мама Яна.

Шлюб золотої проби

Нічого, крім кохання

Коли Галина та Іван у далекому 1952 році стояли на пероні маленької залізничної станції глухого райцентру України, у них і справді не було нічого, крім кохання.

А ще — щойно отриманого свідоцтва про шлюб. Потяг, що мав через півгодини відвезти молодят у зовсім невідомий чужий край, здавалося, відріже їх назавжди від минулого, дитинства, рідної землі. Львівщина, куди направляли працювати молоде подружжя, в ті часи вважали дуже далеким і нестабільним краєм.

Однак хто в молодості боїться труднощів? І ось вони приїхали до Львова. Жилося вкрай складно. Галя працювала зоотехніком, а Іван навчався у вузі. За рік народилася маленька Олечка, і мізерної зарплати зоотехніка та стипендії Івана (нехай навіть сталінської) перестало вистачати навіть на найнеобхідніше. Та все ж кохання перемагало будні.

Іван був не просто відмінником. Ще за студентства помітили його організаторські здібності. Після отримання диплома його кар'єра почала стрімко зростати. Вже в середині сімдесятих він став першим секретарем одного з районів радянської України. А район під його керівництвом став передовим.

А що ж Галина? Все життя вона не просто стояла у нього за спиною. Бабуся розказувала мені: «Я була найбільшим його критиком. Чи сказав на зборах щось не так, чи повівся різко — ніхто не поправить, окрім мене». Вона дивовижно встигала усюди: виховувати двох дочок (згодом з'явилося ще троє онуків і навіть правнучка), тримати дім в ідеальному порядку, кохати...

Зараз Галині Іванівні Соколовській та Івану Григоровичу Марищенку за сімдесят. Вони затяті читачі «Голосу України», а рубрика «Шлюб золотої проби» — предмет їхнього обожнення. Тому історію кохання моїх дідуся з бабусею написала, просто щоб зробити приємне дорогим мені людям. До речі, я інколи запитую у них, як же ви не набридли одне одному за п'ятдесят років? А вони дивляться на мене і змовницьки посміхаються: мовляв, секрет!

Онука Тетяна.

На знімку: Галина Соколовська та Іван Марищенко у 1972 році.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Авторський проект Оксани Марченко «Імена».
09.50 Клуб «Суперкниги».
10.10 Нова армія.
10.40 Територія безпеки.
11.00 Модна лінія.
11.25 Крок до зірок.
12.00 Здоров'я.
12.30 Подорож у дитинство.
12.50 Про архітектуру і настрій.
13.00 Сільський час.
13.45 Діловий світ. Тиждень.
14.15 Мультфільм на замовлення.
14.50 Відеонарис «Золото Полісся».
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
15.30 Док. серіал «Визначні дні століття».
16.30 Перехрестя.

КДРТРК
17.00 Родом з України.
17.35 Архімісто.
18.00 Недільні зустрічі.
18.30 Люди і долі.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.15 Світ. Огляд.
19.40 Телеконкурс «Що ви знаєте про світ?». Польща.
20.00 Телевізійне шоу «Бінго Бум Лото».
20.45 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Панорама.
22.00 Футбольні діалоги.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.25 Чемпіонат світу з автоперегонів «Формула-1». Гран-прі Бразилії.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ
УТ-2
10.00 Телефортуна.
10.45 Україна-Європа. Відлуння Євробачення.
11.05 Мультфільм «Незнайко у Сонячному місті». 1 серія.
11.35 Рік Російської Федерації в Україні. Концерт Кубанського народного хору. Частина 2.
12.15 Милосердя.
12.50 Хай щастить.
13.20 Мультфільм «Незнайко у Сонячному місті». 2 серія.
13.40 Резонанс.

КАНАЛ «1+1»
07.00 Бокс по-справжньому. Девід Туа — Хасим Рахман.
08.00 Прихована камера.
09.00 Лото-забава.
10.00-14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Чорний плащ».
14.30 Дісней. Мультфільм «Русалонька».
15.00 Крісло.
16.05 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Повернення високого блондина».
17.40 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Алан Квотермейн та загублене золоте місто».
19.30 ТСН-епіцентр.
20.15 Аншлаг.
21.15 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Гранична швидкість».
23.10 Проспорт.
23.30 Бокс по-справжньому. Девід Туа — Хасим Рахман.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ
«ІНТЕР»
06.05 Серіал «Кодове ім'я «Вічність».
06.50 Худ. фільм «Десяте королівство». Заключна серія.
08.15 Містечко.
08.50 Моя сім'я.
09.45 Прокинься і співай!
10.40 Уїк-енд.
11.20 Караоке на майдані.
11.55 Все для тебе.
12.25 Мелорама.
13.00 Інтелект-шоу LG-Еврика.
13.55 Худ. фільм «Дежа в'ю».
15.50 ВВС. «Жива природа».
16.50 Академія сміху.
17.25 Худ. фільм «Африканець».
19.05 Екстрим-шоу «Команда «Еквітес».
20.00 Інформаційно-аналітична програма «Подробиці тижня».
20.50 Худ. фільм «Сміттяр».
22.45 Худ. фільм «Людина без обличчя».
00.45 Худ. фільм «На вістрі влади».
02.30 Суперзірки.
02.55 Худ. фільм «Дежа в'ю».
04.40 Великі драми XX ст.
05.05 Велике прання.

ICTV
05.35 Худ. фільм «Жив собі поліцейський».
07.15 Серіал «Мисливиці».
08.10 Мультфільм.
08.20 Мультсеріал «Тіммі і чарівники».
08.45 Мультсеріал «Маленькі привиди».
09.10 Худ. фільм «Вогонь, вода і...мідні труби».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.40 Коронна страва.
11.25 Телевізійний центр моди.
12.00 Галопом по європах.
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Кохати по-російськи-3».
14.50 Ви будете сміятись.
15.00 Худ. фільм «Мистецтво війни».
17.10 Серіал «Закон джунглів».
17.45 Серіал «Псі-фактор».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Матуся у військових черевиках».
21.00 Худ. фільм «Спостерігач».
22.55 Автопарк. Парк автомобільного періоду.
23.25 Спортпрогноз.
23.35 ДКТ представляє. Світ комп'ютера.
00.10 Кентавр.
00.35 Серіал «Псі-фактор».
Мовлення на Київ і область
01.25 Худ. фільм «Наодинці з темрявою».
03.45 Худ. фільм «Напередодні». 2 серія.

Мал. Миколи КАПУСТИ

СТБ
07.05 Ран ОК.
08.50 Моськи-шоу.
09.10 Ні пуху ні пера.
09.30 М-стиль.
10.00 На перший погляд. Словаччина.
10.25 Худ.фільм «Татусі».
12.20 «Вікна» у світ.
12.50 Роменська мадонна.
13.20 Худ.фільм «Очі чорні».
15.30 Колія.
15.50 Худ.фільм «Беззаконня».
18.00 Автостиль.
18.20 Худ.фільм «Відчиніть, поліція!». 2 серія.
20.30 Бізнес-студія.
21.20 Прогноз погоди.
21.25 Італійський футбол.Серія «А». «Інтер» — «Рома».
23.25 Худ.фільм «Милосердя».
01.40 Італійський футбол. Серія «А». Центральний матч туру.

НОВИЙ КАНАЛ
07.50 Церква Христова.
08.05 Телепузики.
08.35 Серіал «Нові пригоди сімейки Адамсів».
09.00 Мультфільм «Вовченя — Альберт». 1 серія.
09.30 Серіал «Біттлборги».
10.00 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
10.35 Мультфільм «Мауглі».
11.50 Худ.фільм «Червоні вітрила».
13.20 Худ.фільм «Гвардієць короля».
15.00 Худ.фільм «Незнищуваний шпигун».
16.35 Худ.фільм «SOS. Барракуда».
18.30 Спецрепортер.
18.50 Погода.
19.00 Худ.фільм «Хто в домі хазяїн?».
20.30 Худ.фільм «Нечесна угода, або Без компромісів».
22.40 Гол!
23.35 Чемпіонат України. «Шахтар» — «Іллічівець».
01.15 Худ.фільм «Гвардієць короля».
02.40 Худ.фільм «Нечесна угода, або Без компромісів».
04.20 Худ.фільм «SOS. Барракуда».
05.50 Мультфільми.

ГРТ
07.00 Новини.
07.25 Серіал «Вавилонська вежа».
09.00 Новини (з субтитрами).
09.20 Армійський магазин.
09.45 «Єралаш».
09.50 VRS-камера.
10.20 Дог-шоу.
11.00 Новини (з субтитрами).
11.15 Підводний світ А. Макаревича.
11.40 Розумниці і розумники.
12.05 «Непутні нотатки» з Д. Криловим.
12.20 Доки всі вдома.
13.00 Новини (з субтитрами).
13.15 У світі тварин.
13.55 Хто хоче стати мільйонером?
14.45 Клуб мандрівників.
15.20 Великі містифікації. Козьма Прутков.
15.50 Худ. фільм «Кадриль».
17.15 Валерій Меладзе. Кращі пісні.
18.25 КВН. Українська ліга.
20.00 Часи.
21.20 Останній герой-3.
22.35 Новини.
22.45 Худ. фільм «Чоловічий характер».
00.25 Кіно не для всіх. «Усі Вертови».
01.20 Худ. фільм «Приватна справа». (2002 рік).
03.00 Серіал «Вавилонська вежа».
04.40 Серіал «Нестор Бурма».

РТР
05.00 «Мавпочки і грабіжники», «Коля, Оля й Архімед», «Дурний кінь». Мультфільми.
05.30 Худ.фільм «Без нашийника».
06.55 Мультсеріал «Джуманджи».
07.20 Російське лото.
08.05 ТБ «Бінго-шоу».
08.35 Вісті — Москва.
09.15 Ранкова розмова з Д.Кисельовим.
09.45 У «Містечку».
10.20 Худ.фільм «Ніндзя з Беверлі-Хіллз».
12.10 Парламентський час.
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 Світ на грані.
13.50 Кімната сміху.
14.55 Футбол. Чемпіонат Росії. ЦСКА — «Спартак» (Москва).
17.05 Худ. фільм «Киборг».
18.50 У «Містечку».
20.10 Спеціальний кореспондент.
20.35 Аншлаг.
22.30 Худ.фільм «Американський перевертень у Парижі».
0.15 Чемпіонат світу з автогонок у класі «Формула-1». Гран-прі Бразилії.
02.25 Канал «Євроньюс» російською мовою.

НТБ
05.00 Серіал «Блакитне дерево».
06.30 Полундра!
07.00, 09.00, 10.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00 Сьогодні.
07.05 Худ. фільм «Людина-оркестр».
08.25 Куля удачі.
09.05 Серіал «Кохання вдівця».
10.05 Рослинне життя.
10.35 Ви будете сміятися!
11.05 Вплив.
12.05 Серіал «Ліки проти страху».
13.50 Смачні історії.
14.05 Своя гра.
15.15 Екстремальний контакт. Алігатори Південної Флориди.
15.45 Принцип доміно.
17.05 Національна безпека. «Мертві душі». Розслідування НТБ.
18.00 «Сьогодні» з К. Поздняковим.
18.35 Серіал «Сищики».
19.45 Худ. фільм «Колонія».
21.35 Худ. фільм «Каффс».
23.35 Серіал «Клан Сопрано».
00.35 Журнал Ліги чемпіонів.
01.00 Ніч.

у МОРІ інформації серед дрібної рибинки і риби великої телебачення — КАШАЛОТ

О! ТБ

ПРОГРАМА ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА ТИЖДЕНЬ 31 БЕРЕЗНЯ — 6 КВІТНЯ

ПОШТА ПЛЮС ТБ

Розмова з глухим

Про «виховний» вплив телебачення останнім часом сказано чимало. Та бруд і розпуста досі ллються з екранів. Бойовики, сумнівні шоу-програми щодня роблять чорну справу, сіючи в душах дорослих і дітей жорстокість, цинізм. Удома ми дедалі рідше вмикаємо телевізор. Хоч у такий спосіб намагаємось уникнути небажаного впливу на двох своїх діток — п'яти і восьми років. Чому не прислухаються до величезної глядацької аудиторії ті, хто мав би це робити: державні мужі, керівники каналів, редактори програм? Невже у них немає дітей? Невже їм не соромно? Дебати на цю тему в засобах масової інформації подібні до розмови з глухим.

Щоправда, є й хороші передачі. Приміром, «Одвічні істини» — улюблена програма всієї нашої родини. Ведучому «Одвічних істин» Петру Коваленку — наше щире батьківське спасибі. Сподіваємося, його приклад підхоплять й інші. В ім'я морального здоров'я наших дітей. Заради того, щоб люди були кращими, духовно багатшими.

Віктор САВИЦЬКИЙ.
Новоград-Волинський Житомирської області.

АНОНСИ

Легкі гроші
ICTV, вівторок, 22.15

Міра Сорвіно

Комедія. Свен Соренсен на прізвисько Швед — начальник в'язниці, садист і самодур. А два його зяті вирішили спізнати смак легких грошей і пограбували потяг, але, розтринькуючи крадене, викликали підозри не лише в тестя, а й поліції. Смак вийшов не так легкий, як нудотний, навіть якийсь нав'язливий: Швед кинувся в погоню за зятями, а агенти ФБР — за Шведом...

Дональд Сазерленд

Реж. Ів Сімоно. У ролях: Марлон Брандо, Чарлі Шин, Дональд Сазерленд, Міра Сорвіно.

Після смерті
СТБ, середа, 21.45

Чарлі Шин

Джеймс МакГрегор, капітан поліції із Сан-Франциско, який багато років розслідував убивства, написав книжку про свій досвід зіткнення з різними формами насильницької смерті. Книжка стає бестселером, а сам автор у пошуках спокою вирушає з Америки до Глазго, де жив його дід. Одного разу до нього приходить факс із... некрологом на ще живу дівчину, яка гине за кілька годин. Труп убитої підкидають до паркану будинку МакГрегора... Факси починають надходити один за одним. Поліція просить Джеймса приєднатися до розслідування, і він погоджується...

Реж. А. П'юн. У ролях: Ч. Шин, М. Хелсі, І. Мілешивич, С. Маккол, Г. Льюїс.

Зображуючи бога
ICTV, четвер, 22.15

Девід Духовни

Бойовик. Хірург для пацієнта на операційному столі — Бог у людській подобі, найменша похибка котрого може призвести до непоправного. А вірогідність невивіреного руху скальпеля зростає у тисячі разів, коли лікар... наркоман. Під кайфом — не до клятви Гіппократа. Блискучого хірурга Юджина позбавляють ліцензії за вживання наркотиків після того, як під його ножем померла молода дівчина. Намагаючись притлумити докори сумління, він перетворює своє життя на безперервний рейд по барах, під час одного з яких рятує життя бандиту. Побачивши найвищий пілотаж хірургічної майстерності, ватажок банди пропонує Юджину практикувати нелегально. Туга за скальпелем примушує того погодитись, а тут вже й ФБР із зустрічною пропозицією, яка не передбачає альтернативних варіантів...

Анжеліна Джолі

Реж. Енді Вільсон. У ролях: Девід Духовни, Тімоті Хаттон, Анжеліна Джолі.

SOS! Баракуда
Новий канал, неділя, 16.35

Служба водної поліції міста Травемюнде одержує у своє розпорядження нове супероснащене судно «Баракуда». Капітаном корабля призначаютьІєна Фермана. Своє перше завдання команді «Баракуди» доводиться виконати просто під час церемонії передавання судна. Доблесні, відважні хлопці з честю розв'язують найскладніші та найнеординарніші завдання.

Реж. Т. Фройднер. У ролях: Н. Вільдер, К. Шульц, В. Креве.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

14.35 Надзвичайна ситуація.
15.00 Новини.
15.10 Для тих, хто вдома.
ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНИЙ КАНАЛ «СТУДІЯ «5»
15.25 Мультсеріал «Бельфегор».
16.10 Парламент.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.15 Медичний центр «Довіра».
07.20 Крихітка.
17.40 Музичні історії.
18.00 Інформаційно-аналітична програма «Україна: день за днем».
18.50 Світ здоров'я.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Вікно в Америку.
19.30 Діловий світ.
19.40 Саме той.
20.00 Серіал «Батько мимоволі».
20.50 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Ситуація.
21.40 Світ спорту.
21.55 Питання дня.
22.00 Наш футбол.
22.40 Егетера.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Служба розшуку дітей.
01.30 Концерт Ліз Маккомб.
02.30 Худ. фільм «Ніс».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Зірки, на сцену!
ОСВІТНІЙ КАНАЛ
11.05 «Франція з висоти пташиного польоту». Перлини архітектури. Частина 1.
11.25 Подорож країною дракона.
11.50 «В урочищах Міжгірщини».
12.00 Інформотерапія.
12.35 У світі хороших новин.
13.05 Від сузір'я до сузір'я.
13.35 Служба розшуку дітей.
13.40 Ситуація.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 «Сніданок з «1+1».
07.02, 08.35, 19.30, 21.45, 00.30 ТСН.
07.30 Серіал «Менти-4».
09.00 Прихована камера.
10.00—14.00 Програми УТ-2.
14.00 Серіал «Пристрасті по-італійськи».
15.00 Серіал «Люба, я зменшив дітей».
16.00 Серіал «Обережно, модерн».
16.30 Останній герой-3.
17.40 Аншлаг.
18.35 Прихована камера.
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Серіал «NEXT — наступний-2».
21.10 Серіал «Марш Турецького-3».
22.15 Війна. Український рахунок у програмі «Документ».
23.25 Серіал «Клан Сопрано».
00.30 ТСН.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Бадьорого ранку!
06.35 Мультфільми.
07.10 КВН. 40 років жартуючи. Постскриптум.
08.20 Народна платформа.
08.25 Худ. фільм «За прекрасних дам!».
09.45 Серіал «Вона написала убивство».
10.45 Мультфільм.
11.05 Серіал «Злодійка-5».
12.15 Серіал «Есмеральда».
13.05 ВВС. Жива природа.
14.00 Мультфільм.
14.10 Фільм «Послання у пляшці».
16.25 Пісня року. Весна.
18.05 Чекай мене.
19.15 Програма К. Стогнія «Кримінал».
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Леді мер».
21.30 Гангстерські війни. «Банда невдах».
22.35 Екстрим-шоу «Команда «Еквітес».
23.30 Проект-F.
00.05 «Подробиці». Підсумки дня.
00.30 Серіал «Страж».
01.20 Серіал «Одного разу і знову».
02.15 Док. фільм «Конфесії: два обличчя зла».
03.45 Великі романи ХХ ст.
04.40 Серіал «Зловісні небеса». Заключна серія.
05.45 Мультфільми для дорослих.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.50 Серіал «Династія».
06.35 Служба розшуку дітей.
06.40 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
07.15 Мультсеріал «Справжні монстри».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 300 сек/год.
08.15 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.20 Серіал «Чудернацька наука».
09.50 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.45 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Горянин».
15.00 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
15.25 Мультсеріал «Справжні монстри».
15.50 Мультсеріал «Джинджер».
16.15 Серіал «Клеопатра 2525».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
18.45 Докладно з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Занурення у безодню».
21.00 Серіал «Комедійний квартет».
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Погода.
22.15 Худ. фільм «Східний експрес».
00.10 Штрафний удар.
00.50 Худ. фільм «Легкі гроші».
Мовлення на Київ і область
02.30 Худ. фільм «Як коваль щастя шукав».
03.50 Худ. фільм «Підпільний обком діє». 1 серія.

СТБ

07.00 «Вікна». Новини.
07.25 Серіал «Театральна академія».
08.00 «Вікна». Новини.
08.05 Бізнес-студія.
09.00 «Вікна». Новини.
09.10 «Вікна». у світ.
09.40 «Вікна». Спорт.
10.10 Час «К».
10.35 Ви практично здорові.
10.55 Худ.фільм «Відчиніть, поліція!».
12.55 Серіал «Знедолені».
14.00 «Вікна». Новини.
14.40 День ОК.
15.30 Серіал «Згадати все». 1 серія.
16.30 Серіал «FM та компанія».
17.00 Серіал «Театральна академія».
17.35 «Вікна». Кримінал.
17.45 Серіал «Асуль-Текіла».
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Серіал «Асуль-Текіла».
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 Худ.фільм «Проект «Пандора».
21.25 «Вікна». Бізнес.
21.45 Худ.фільм «Бока-а-бока».
23.00 «Вікна». Опівночі.
00.00 Серіал «Згадати все» 1 серія.
01.00 «Вікна». Опівночі.
01.20 Прогноз погоди.
01.25 Ні хвоста ні луски.
01.45 Автостиль.
02.05 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.15, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузики.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.05 «3х4». Найкумедніше домашнє відео.
09.35 Принцип доміно.
10.40 Мультфільм «Ох і Ах».
11.15 Худ.фільм «Усі говорять».
13.00 Репортер.
13.15 Худ.фільм «Проект «Меркурій».
14.55 Мультсеріал «Пуччині».
15.15 Мультсеріал «Том і Джері малюки-2». 1 серія.
15.40 Мультфільм «Му і Ципа». 1 серія.
16.00 Мультсеріал»Ракети».
16.25 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
16.50 Мультсеріал «Сейлормун».
17.10 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів-2».
18.00 Серіал «Мотозагін поліції».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Комісар Рекс-3».
20.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ.фільм «Акселератка».
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Худ.фільм «Кікбоксер-3».
01.30 Служба розшуку дітей.
01.35 Спецрепортер.
02.05 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів».

ГРТ

11.00 Новини (з субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.15 Що? Де? Коли?
13.30 Подорожі натураліста.
14.00 Новини (з субтитрами).
14.20 Худ. фільм «Білі Роси».
15.45 Смак.
16.00 Жарт за жартом.
17.00 Новини.
17.30 Зірки великим планом. О. Андрієнко.
18.05 Велике прання.
19.00 Чекай мене.
20.00 Час.
20.40 Хто хоче стати мільйонером?
21.40 Худ. фільм «Мордочка».
23.10 Підводний світ А. Макаревича.
23.40 Нічний «Час».
00.05 Серіал «Салон краси».
01.00 Новини.
01.10 Апологія.
02.05 На футболі.
02.30 Худ. фільм «Білі Роси».
04.05 Реальна музика.
04.25 Що? Де? Коли?
05.35 Велике прання.

РТР

04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Худ.фільм «Таксі».
09.30 Експертиза.
09.40 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вісті.
10.20 «Коротке замикання». Шоу.
11.20 У «Містечку».
11.30 Вісті тижня.
12.30 Вісті — Москва.
13.20 Що хоче жінка.
14.10 Серіал «Троє проти всіх-2».
15.15 «Чесний детектив». Авторська програма Е. Петрова.
15.45 Експертиза.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті — спорт.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Серіал «Комісар Рекс».
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малята!
19.55 Серіал «Провінціали».
21.00 Серіал «Кобра. Антитерор». Фільм 6 «Гнів».
22.30 «Черговий по країні». М. Жванецький.
23.20 Худ. фільм «За прекрасних дам!»
00.30 «Футбол Росії». Спортивна програма.
00.55 Нічний сеанс. Худ. фільм «Смерть у Лиссабоні».
02.30 Канал «Євроньюс» російською мовою.

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
07.50 Серіал «Сищики».
09.00 Сьогодні вранці.
09.25 Команда.ru
10.00 Сьогодні.
10.05 «Екстремальний контакт». Американський алігатор.
10.35 Професія — репортер.
11.05 Худ. фільм «Чудовисько».
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 «Жіночий погляд» О. Пушкіної.
13.35 Серіал «Вона написала убивство».
14.35 Принцип доміно.
16.00, 17.00 Сьогодні.
16.10 Серіал «Бандитський Петербург». «Крах Антибіотика». Заключна серія.
17.15 Увага, розшук!
18.00 «Сьогодні» з Т. Митковою.
18.35 Серіал «П'ятий янгол». 1 серія.
19.50 Серіал «Бандитський Петербург». «Арештант». 1 серія.
21.00 Країна і світ.
21.40 Серіал «Секс у великому місті».
22.20 Худ. фільм «Коханка з Москви».
23.40 Гордон.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Одвічні істини.
09.15 Зірки, на сцену!
09.45 Дитяча лінія.
10.10 Автопілот.
10.35 Мультфільм «Дім для Кузьки».
11.00 Від сузір'я до сузір'я.
11.20 Хто в домі хазяїн?
11.45 Характер.
12.10 Панорама.
12.30 Кордон.
12.45 Реліквії та храми України.
12.50 Край.
13.15 Футбол. Ліга чемпіонів. Тижневий огляд.
14.10 Classik-прем'єр з Т. Міленiною.
14.40 Для тих, хто вдома.
15.00 Новини.
15.20 Не все так погано...
15.50 Милосердя.
16.10 Новини Європи.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.20 Крихітка.
17.40 Хіт-базар.
18.00 «Автографи» Ю. Вересоцького.
18.40 На своїй землі.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Худ. фільм «Ейленбург».
20.40 Вечірня казка.
20.50 Лотерея «Суперлото», «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Світ спорту.
21.45 Авторський проект Оксани Марченко «Імена».
22.30 У світі хороших новин.
22.50 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Асоціація професійних видів єдиноборств представляє.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Прописи.
10.35 «Війна без правил» із циклу «Незнана Україна».
11.05 Пенсійна реформа.
11.45 До 70-річчя від дня народження В. Кісіна. Док.фільм «Браво, бравушки».
12.15 Чітко і ясно.
12.55 Рік Російської Федерації в Україні. Концерт Кубанського народного хору. Частина 1.
13.30 Людина і закон.

КАНАЛ «1+1»

07.00 Чорно-біле.
08.00 Медовий місяць.
09.00 Музично-розважальна програма «Ранок з Ф. Кіркоровим».
10.00—14.00 Програми УТ-2.
14.00 Дісней. Мультфільм «Чорний плащ».
14.30 Дісней. Мультфільм «Русалонька».
15.00 Серіал «Менти-4».
16.00 КВН. Російська ліга.
18.00 Супер-шоу «Найрозумніший».
19.30 ТСН.
20.00 Останній герой-3.
21.05 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Стеження».
23.15 Кінопристрасті. Худ.фільм «Чужий».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.05 Худ. фільм «Винний поза всяким сумнівом».
07.50 Мультфільми.
08.20 Планета Здоров'я.
08.55 Поле чудес.
09.55 Бадьорого ранку!
10.35 Смачно з Борисом Бурдою.
11.15 Хто крайній?
11.40 Дискавері. «Війни і цивілізації».
12.45 фільм «Десяте королівство».
14.20 Справжній детектив «15 років в очікуванні смерті».
14.55 Криве дзеркало.
17.40 Серіал «Коломбо».
19.25 Джентльмен-шоу.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Що? Де? Коли?
21.55 Худ. фільм «Снайпер у місті».
23.45 Худ. фільм «Лавина».
01.35 Великі романи ХХ ст.
02.10 Худ. фільм «Порушниця».
03.40 Худ. фільм «Снайпер у місті».
05.10 Велике прання.

ICTV

05.10 Худ. фільм «Сенс життя».
07.00 Перехрестя.
07.35 Телевізійний центр моди.
08.25 Мультсеріал «Тіммі і чарівники».
08.50 Худ. фільм «Італійський контракт».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.20 Автопарк. Парк автомобільного періоду.
10.50 Худ. фільм «Жив собі поліцейський».
12.45 Факти. День.
13.00 ДКТ представляє. Світ комп'ютера.
13.50 Серіал «Мисливиці».
14.50 Худ. фільм «Погоня».
16.30 Серіал «Закон джунглів».
17.05 Галопом по Європах.
17.45 Серіал «Псі-фактор».
18.45 Факти. Підсумок дня.
19.05 Худ. фільм «Мистецтво війни».
21.20 Ви будете сміятись.
21.35 Худ. фільм «Кохати по-російськи-3».
23.30 Сторінками тележурналу «Плейбой».
00.05 Худ. фільм «Маркіз де Сад».
01.45 Худ. фільм «Спостерігач».
Мовлення на Київ і область
03.25 Худ. фільм «Напередодні». 1 серія.
04.45 Серіал «Закон джунглів».

СТБ

07.05 Ран ОК.
08.30 Моськи-шоу.
09.00 Імпреза.
09.30 Домовий.
09.45 Кава з молоком.
10.00 Ви практично здорові.
10.25 Док.серіал «Світ дикої природи».
10.55 Худ.фільм «Залізна маска».
13.20 Живе кіно.
13.40 Експансія.
14.00 Рейс.
14.20 Цілком таємно.
15.20 «Екстремальні ситуації» з М. Фоменком.
16.15 Зворотний бік медалі.
16.50 Серіал «Суто англійські вбивства». «Вбивство у день святого Меллі».
19.00 «Вікна». Новини.
19.20 Худ.фільм «Татусі».
21.20 Італійський футбол. Серія «А». «Парма» — «Мілан».
23.20 Худ.фільм «Королівська битва».

НОВИЙ КАНАЛ

08.00 Телепузики.
08.25 Мультфільм «Весела карусель».
08.30 Серіал «Кліщ Тік».
09.00 Мультсеріал «Мишеня Лапич».
09.30 Серіал «Біттлборгі».
10.00 Посміхніться. Вас знімають!
10.35 За гроші.
11.10, 13.35 Світ індійського кіно.
13.00 Запитайте в лікаря.
14.35 Мультфільм «Мийдодир».
14.55 Худ.фільм «Шибеник».
16.40 Худ.фільм «Детектив Коджак. Аріана».
18.30 Репортер.
18.45 Погода.
19.00 Худ.фільм «Незнищуваний шпигун».
20.30 Худ.фільм «Миротворець».
22.25 Худ.фільм «Мій тато, моя мама, мої брати і сестри».
00.10 Худ.фільм «Вбивча пристрасть».
01.55 За гроші.
02.25 Світ індійського кіно.
04.50 Худ.фільм «Детектив Коджак. Аріана».
06.20 Худ.фільм «Мій тато, моя мама, мої брати і сестри».

ГРТ

07.00 Новини.
07.25 Серіал»Вавилонська вежа».
09.00 Новини (з субтитрами).
09.15 Грай, гармонь улюблена!
09.50 Здоров'я.
10.30 Подорожі натураліста.
11.00 Новини (з субтитрами).
11.10 Смак.
11.30 Поле чудес.
12.25 Сміхопанорама.
13.00 Новини (з субтитрами).
13.20 Е. Бистрицька у програмі «Життя видатних людей».
13.45 Сканер.
14.10 Королі сміху. В. Полунін.
14.40 Людина і закон.
15.20 Легендарний мюзикл «Нотр-Дам де Парі».
16.00 Серіал «Каменська. Збіг обставин». 1 серія.
17.00 Новини.
17.20 Серіал «Каменська. Збіг обставин». 2 серія.
18.25 Шоу К. Новикової.
18.55 Хто хоче стати мільйонером?.
20.00 Час.
20.30 Що? Де? Коли? Фінал весняних ігор.
21.50 Худ. фільм «Афера».
23.25 Худ. фільм «Дзига».
23.50 Новини.
00.00 Худ. фільм «Дзига».
01.15 Реальна музика.
01.45 Серіал «Вавилонська вежа».
03.25 Серіал «Нестор Бурма».
05.00 Новини.
05.10 Худ. фільм «Панночка-селянка».
06.00 Новини.
06.10 Худ. фільм «Панночка-селянка».

РТР

05.00 «У гостях у літа», «Івашко з Палацу піонерів», «Погоня». Мультфільми.
05.30 Худ. фільм «Раз на раз не випадає».
06.45 Мультсеріал «Джуманджи».
07.05 Студія «Здоров'я».
07.40 Золотий ключ.
08.00 «Збірна Росії». Спортивна програма.
08.25 Військова програма.
08.45 Ранкова пошта.
09.20 «Сто до одного». Телегра.
10.15 Сам собі режисер.
11.15 У пошуках пригод.
12.10 Клуб сенаторів.
13.00, 19.00 Вісті.
13.20 Худ.фільм «Золото партії».
15.00 Футбол. Чемпіонат Росії. «Торпедо-Металург» (Москва) — «Динамо» (Москва).
17.00 Моя сім'я.
18.00 Аншлаг.
19.25 Дзеркало.
19.50 «Чесний детектив». Авторська програма Е. Петрова.
20.15 М. Задорнов. Фантазії на задану тему.
22.50 Худ.фільм «Сутичка».
02.00 Чемпіонат світу з автогонок у класі «Формула-1». Гран-прі Бразилії. Кваліфікація.
03.10 Канал «Євроньюс» російською мовою.

НТБ

05.00 Серіал «Блакитне дерево».
05.50 Худ. фільм «Джеймс Бонд— агент 007».
07.00, 09.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 17.00 Сьогодні.
07.55 Без рецепта.
08.30 Подорожі натураліста.
09.05 Кулінарний поєдинок.
10.05 Квартирне питання.
11.05 Професія-репортер.
11.25 Служба порятунку.
12.05 Худ. фільм «Високий блондин у чорному черевику».
13.45 Смачні історії.
14.05 Своя гра.
15.20 «Жіночий погляд» О. Пушкіної.
16.05 Худ. фільм «Вічно молодий».
18.00 «Сьогодні» з К. Поздняковим.
18.35 Серіал «Сищики».
19.45 Худ. фільм «Дістати коротуна».
21.50 Супербокс. Дієго Корралес проти Деріка Гейнера.
22.20 Худ. фільм «Збиток».
00.15 Худ. фільм «Смертельно небезпечний містер Фрост».

АНОНС

Італійський контракт

ICTV, 08.50

Ольга Кабо

Музична комедія. Відомий співак, вирушивши на гастролі до Італії, завдяки нездарі-імпресаріо потрапляє в круговерть неймовірних романтичних пригод... На нього чекають білосніжна яхта і повітряна куля, круті мафіозі та непідкупні поліцейські, вілла в Неаполі і, звичайно, кохання!..

Сергій Газаров

Реж. В. Чеботарьов. У ролях: Ренат Ібрагімов, Сергій Газаров, Ольга Кабо, Леонід Броневой.

№ 59 (3059) ГОЛОС УКРАЇНИ

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Серіал «Маленькі Ейнштейни».
10.15 Служба розшуку дітей.
10.30 Мультсеріал «Бельфегор».
11.00 Новини.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 Прем'єра. «Зробив, що міг, нехай, хто може, зробить краще». До 70-річчя Віктора Кісіна.
11.50 Театральний сюжет. Прем'єра. «Війна і мир». С.Прокоф'єв на сцені Національної опери України.
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Худ. телефільм «Останній доказ королів». 3 серія «Полювання».
13.35 Слово про Кісіна.
14.05 Служба розшуку дітей.
14.10 Закон є закон.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНИЙ КАНАЛ «СТУДІЯ «5»
15.35 Мультсеріал «Бельфегор».
16.25 Надвечір'я.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК
17.00 За київським часом.
17.10 Конкурент.
17.40 Приймальня столичної влади.
18.10 Шлях до успіху.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.10 Фаза.
19.20 Діловий світ.
19.30 Саме той.
19.50 Щоденник сесії Верховної Ради України.
20.00 Серіал «72 години».
20.50 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Ситуація.
21.40 Світ спорту.
21.55 Питання дня.
22.00 Україна — Європа. Відлуння Євробачення.
22.20 Бути жінкою.
22.40 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.25 Худ. фільм «Найманець».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2
10.10 Щоденник сесії Верховної Ради України.
10.45 Подорож у дитинство.
ОСВІТНІЙ КАНАЛ
11.10 Цей день в історії.
11.12 «Бачу землю». Есе В. Скуратівського. До 70-річчя від дня народження В. Кісіна.
11.35 Освітянські новини.
11.50 «Цей таємничий світ» з А. Дмитруком.
12.15 Інформотерапія.
12.30 Хто в домі хазяїн?
13.00 Право.
13.35 Абетка безпеки.
13.45 Служба розшуку дітей.
13.50 Ситуація.

КАНАЛ «1+1»
07.00, 08.30 «Сніданок з «1+1».
07.02, 08.35, 18.00, 19.30, 22.20, 00.00 ТСН.
07.30 Серіал «Чорний ворон».
09.00 Серіал «Марш Турецького-3».
10.00—14.00 Програми УТ-2.
14.00 Серіал «Пристрасті по-італійськи».
15.00 Серіал «Люба, я зменшив дітей».
16.00 Серіал «Обережно, модерн».
16.30 Серіал «Всі жінки — відьми».
17.30 Серіал «NEXT — наступний-2».
18.30 Серіал «Чорний ворон».
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Серіал «Менти-4».
21.15 «Імперія кіно» представляє. Худ.фільм «Шанхайський зв'язковий».
23.05 Чорно-біле.
00.00 ТСН.
00.20 «Аргумент кіно» представляє. Худ.фільм «Тувалу».

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новини.
06.05 Караоке на майдані.
06.35 Академія сміху.
07.10 Великі романи XX ст.
07.45 Мультфільм.
08.20 Худ. фільм «Бумеранг».
09.25 Серіал «Вона написала убивство».
10.10 Інтелект-шоу LG-Еврика.
11.05 Серіал «Злодійка-2».
12.15 Серіал «Есмеральда».
13.05 Чекай мене.
14.05 Мультсеанс.
14.35 Все для тебе.
15.10 Серіал «Таємний знак». Заключна серія.
16.05 Серіал «Леді мер».
17.10 Серіал «Ізабелла».
18.05 Серіал «Злодійка-2».
19.05 Моя сім'я.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Поле чудес.
21.40 Містечко.
22.15 Худ.фільм «Винний поза всяким сумнівом».
00.15 Зірки першої величини у церемонії нагородження «Brit Music Awards 2003».
02.05 Серіал «Таємний знак». Заключна серія.
03.10 Худ. фільм «Пси великого міста».
04.35 Серіал «Капітан». Заключна серія.

ICTV
05.00 Ранкова музика.
05.50 Серіал «Династія».
06.35 Служба розшуку дітей.
06.40 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
07.15 Мультсеріал «Справжні монстри».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 300 сек/год.
08.15 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.20 Серіал «Чудернацька наука».
09.50 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.45 Худ. фільм «Зірка, що сходить».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Погоня за смертю».
14.50 Мультфільми.
15.00 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
15.25 Мультсеріал «Міфи і легенди».
15.50 Мультсеріал «Справжні монстри».
16.15 Мультсеріал «Джинджер».
16.45 Мультсеріал «Сучасне Роккове життя».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
18.45 Докладно з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Погоня».
21.00 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Погода.
22.15 Худ. фільм «Оперативник».
00.15 Сторінками тележурналу «Плейбой».
00.50 Худ. фільм «Сенс життя».
Мовлення на Київ і область
02.40 Худ. фільм «Маркіз де Сад».
04.25 Серіал «Псі-фактор».

СТБ
07.00 «Вікна». Новини.
07.25 Серіал «Театральна академія».
08.00 «Вікна». Новини.
08.05 «Вікна». Бізнес.
08.30 Серіал «FM та компанія».
09.00 «Вікна». Новини.
09.10 «Вікна». Столиця.
09.30 Худ.фільм «Чоловік собаки Баскервілів».
10.50 На перший погляд. Драгобрат.
11.15 Худ.фільм «Утеча від смерті».
13.00 Серіал «Знедолені».
14.00 «Вікна». Новини.
14.20 День ОК.
16.00 Цілком таємно.
17.00 Серіал «Театральна академія».
17.35 «Вікна». Кримінал.
17.45 Серіал «Асуль-Текіла».
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Серіал «Асуль-Текіла».
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 Час «К».
20.05 Худ.фільм «Чоловік собаки Баскервілів».
21.25 Худ.фільм «Залізна маска».
23.00 «Вікна». Опівночі.
00.00 Прогноз погоди.
00.05 «Вікна». Опівночі.
00.25 «Екстремальні ситуації» з М. Фоменком.
01.15 Худ.фільм «Директорія смерті».
02.00 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ
06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.15, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузики.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.05 Серіал «Мотозагін поліції».
09.55 Принцип доміно.
11.15 Худ.фільм «Співак на весіллі».
13.00 Репортер.
13.10 «Вікна» із Д. Нагієвим.
14.00 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
14.55 Мультсеріал «Пучині».
15.15 Мультсеріал «Том і Джері малюки-2». 5 серія.
15.40 Мультсеріал «Му і Ципа». 5 серія.
16.00 Мультсеріал «Ракети».
16.25 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
16.45 Мультсеріал «Сейлормун».
17.10 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів-2».
18.00 Серіал «Мотозагін поліції».
19.00 Репортер.
19.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
20.20 Худ.фільм «Шибеник».
22.10 Кунсткамера.
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Зона ночі.
00.10 Серіал «Щоденник червоного черевичка».
00.55 Служба розшуку дітей.
01.00 Зона ночі.
01.05 Худ.фільм «З'їдаючи Рауля».
02.30 Зона ночі.
02.35 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів-2».
03.25 Зона ночі.
03.30 Кунсткамера.
04.10 Серіал «Щоденник червоного черевичка».
04.40 Серіал «Мотозагін поліції».
05.25 Зона ночі.
05.30 Мультфільм.
06.10 Худ.фільм «Солоний принц».
07.35 Мультсеріал «Сейлормун».

ГРТ
06.30 Телеканал «Доброго ранку».
07.00 Новини.
07.05 Телеканал «Доброго ранку».
08.00 Новини.
08.15 Телеканал «Доброго ранку».
08.55 Реальна музика.
09.20 Дог-шоу.
10.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00 Новини (з субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.05 VRS-камера.
12.35 Великі батьки. Є.Леонов.
13.00 Останній герой-3.
14.00 Новини (з субтитрами).
14.20 КВН-2003. Вища ліга.
16.05 Серіал «Квиток до Риги».
17.00 Новини.
17.30 Доки всі вдома.
18.05 Велике прання.
19.05 Серіал «Земля любові,земля надії».
20.00 Час.
20.35 Поле чудес.
21.40 Худ. фільм «Гарні і погані».
23.10 Знай наших!
23.50 Новини.
00.00 Жарт за жартом.
00.35 Худ. фільм «Траффік».
02.55 Док. детектив «Героїновий дід». Справа 2003 року.
03.20 Худ. фільм «І твою маму теж».
05.00 Новини.
05.10 Велике прання.
06.00 Новини.
06.10 Останній герой-3.

РТР
04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Серіал «Російські амазонки».
08.40 Серіал «Кобра. Антитерор». Фільм 7 «Таллінський експрес».
09.40 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Вісті.
10.20 У пошуках пригод.
11.20 Серіал «Човен любові».
12.15 Експертиза.
12.30 Мусульмани.
12.45 Вісті — Москва.
13.20 Моя сім'я.
14.15 Кімната сміху.
15.15 Агентство самотніх сердець.
15.45 Експертиза.
16.20 Сам собі режисер.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Аншлаг.
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малята!
19.55 Серіал «Російські амазонки».
21.00 Серіал «Кобра. Антитерор». Фільм 7 «Таллінський експрес».
22.00 Худ.фільм «Квітень».
00.15 Худ.фільм «Гаттака».
02.25 Дорожній патруль.
02.40 Канал «Євроньюс» російською мовою.

НТБ
05.00 Ранок на НТБ.
08.00 Серіал «Швидка допомога-8».
09.00 Сьогодні вранці.
09.25 Док. серіал «Злочин і покарання».
10.00 Сьогодні.
10.05 Національна безпека. Останній віраж Автопрому. Розслідування НТБ.
11.05 Серіал «Вічний поклик». Заключна серія.
12.45 Кримінал.
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 Без рецепта.
13.35 Серіал «Вона написала убивство».
14.35 Принцип доміно.
16.00, 17.00 Сьогодні.
16.10 Серіал «Бандитський Петербург». «Арештант».
17.20 Команда.ru
18.00 «Сьогодні» з Т. Митковою.
18.35 Свобода слова.
19.55 Худ. фільм «Тільки для ваших очей».
22.25 Усе відразу!
23.05 Худ. фільм «Дикі ігри».
00.45 Ніч.

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ
06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Серіал «Маленькі Ейнштейни».
10.30 Мультсеріал «Бельфегор».
11.00 Новини.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 «Роздуми біля афіші». Культурно-мистецький тижневик.
11.40 «Зодчий». Телеальманах.
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Худ.телефільм «Останній доказ королів». 1 серія «Холодний вогонь».
13.35 «Циркові усмішки». Китайський цирк.
13.55 Абетка безпеки.
14.00 Закон є закон.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНИЙ КАНАЛ «СТУДІЯ «5»
15.35 Серіал «Бельфегор».
16.15 Резонанс.
16.35 Довкілля для Європи. Міністр екології В.Шевчук.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК
17.00 За київським часом.
17.10 Медичний центр «Довіра».
17.15 Хіт-базар.
17.30 Домашній доктор.
17.50 Світ авіації і туризму.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
19.00 Новини.
19.10 Казна держави.
19.30 Діловий світ.
19.40 Саме той.
20.00 Прем'єра серіалу «72 години». 1 серія.
20.50 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Ситуація.
21.40 Світ спорту.
21.55 Питання дня.
22.00 Щоденник сесії Верховної Ради України.
22.30 Ток-ринг.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)
01.25 Худ. фільм «Хазяйка дитячого будинку». 1 серія.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2
10.10 Мультфільм на замовлення.
10.45 Дитяча лінія. ОСВІТНІЙ КАНАЛ
11.10 Цей день в історії.
11.12 Французька година. Урок французької мови №24, наук.-поп.фільм, новини, кліпи.
11.55 Говоримо іноземними. Репортаж із Всеукраїнської шкільної олімпіади зі східних мов.
12.20 Крок до зірок.
12.50 Перехрестя.
13.20 Духовний вісник.
13.40 Служба розшуку дітей.

КАНАЛ «1+1»
07.00, 08.30 «Сніданок з «1+1».
07.02, 08.35, 18.00, 19.30, 21.40, 00.50 ТСН.
07.30 Серіал «Чорний ворон».
08.50 Серіал «Марш Турецького-3».
10.00—14.00 Програми УТ-2.
14.00 Серіал «Пристрасті по-італійськи».
15.00 Серіал «Люба, я зменшив дітей».
16.00 Серіал «Обережно, модерн».
16.30 Серіал «Всі жінки — відьми-2».
17.30 Серіал «NEXT — наступний-2».
18.30 Серіал «Чорний ворон».
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Серіал «NEXT — наступний-2».
21.10 Серіал «Марш Турецького-3».
22.10 Подвійний доказ. «Гумор».
23.15 Кримінальна країна. «Стережись компаньйона». 1 частина.
23.50 Серіал «Клан Сопрано».
00.50 ТСН.
01.10 Служба розшуку дітей.
01.15 Остання барикада.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 16.00, 18.00 Новини.
06.05 Хто крайній.
06.30 Мелорама.
07.10 Справжній детектив. «Таємниця Пересвіта».
07.45 Мультфільм.
08.20 Народна платформа.
08.25 Велике прання.
09.25 Серіал «Вона написала убивство».
10.25 Сім'я від А до Я.
10.55 Уроки гарної поведінки.
11.10 Мультфільм.
11.20 Уїк-енд.
12.15 Серіал «Есмеральда».
13.00 Планета тварин.
14.00 Інтелект-шоу LG-Еврика.
15.10 Серіал «Таємний знак».
16.10 Серіал «Леді мер».
17.00 Дійові особи.
17.15 Серіал «Ізабелла».
18.05 Серіал «Злодійка-2».
19.00 Афера.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Криве дзеркало.
23.30 «Подробиці». Підсумки дня.
23.55 Серіал «Страж».
00.45 Серіал «Одного разу і знову».
01.40 Серіал «Таємний знак».
02.30 Великі романи XX ст.
02.55 Худ. фільм «Триленіум».
04.25 Серіал «Капітан».

ICTV
05.00 Ранкова музика.
05.55 Серіал «Династія».
06.40 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
07.15 Мультсеріал «Справжні монстри».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 300 сек/год.
08.15 Серіал «Комедійний квартет».
08.55 Факти. Ранок.
09.20 Серіал «Чудернацька наука».
09.50 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.45 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Занурення у безодню».
14.45 Мультфільми.
15.00 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
15.25 Мультсеріал «Справжні монстри».
15.50 Мультсеріал «Джинджер».
16.15 Серіал «Клеопатра 2525».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
18.45 Докладно з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Жандарм у Нью-Йорку».
21.00 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Погода.
22.15 Худ. фільм «Легкі гроші».
00.05 Серіал «Закон і порядок. Спеціальний підрозділ».
00.55 Худ. фільм «Баха».
Мовлення на Київ і область
02.30 Худ. фільм «Дрібниці життя».
03.50 Худ. фільм «Підпільний обком діє». 2 серія.

СТБ
07.00 «Вікна». Новини.
07.25 Серіал «Театральна академія».
08.00 «Вікна». Новини.
08.05 «Вікна». Бізнес.
08.30 Серіал «FM та компанія».
09.00 «Вікна». Новини.
09.10 «Вікна». Столиця.
09.20 Ран ОК.
09.40 Худ.фільм «Поліцейські».
11.05 Живе кіно.
11.20 Худ.фільм «Проект «Пандора».
13.00 Серіал «Знедолені».
14.00 «Вікна». Новини.
14.20 День ОК.
15.30 Серіал «Згадати все». 2 серія.
16.30 Серіал «FM та компанія».
17.00 Серіал «Театральна академія».
17.35 «Вікна». Кримінал.
17.45 Серіал «Асуль-Текіла».
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Серіал «Асуль-Текіла».
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 Худ.фільм «Рейнджери».
21.25 «Вікна». Бізнес.
21.45 Худ.фільм «Пілігрим».
23.00 «Вікна». Опівночі.
23.40 Серіал «Згадати все». 2 серія.
00.40 «Вікна». Опівночі.
01.00 Прогноз погоди.
01.05 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ
06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.15, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузики.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.05 Серіал «Мотозагін поліції».
09.55 Принцип доміно.
11.25 Худ.фільм «Акселератка».
13.00 Репортер.
13.15 «Вікна» із Д. Нагієвим.
14.05 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
14.55 Мультсеріал «Пучині».
15.15 Мультсеріал «Том і Джері малюки-2». 2 серія.
15.40 Мультсеріал «Му і Ципа». 2 серія.
16.00 Мультсеріал «Ракети».
16.25 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
16.50 Мультсеріал «Сейлормун».
17.10 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів-2».
18.00 Серіал «Мотозагін поліції».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Комісар Рекс-3».
20.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ.фільм «Іван Васильович змінює професію».
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Зона ночі.
23.45 Худ.фільм «Кохання усе змінює».
01.30 Зона ночі.
01.55 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів-2».
02.40 Зона ночі.
02.45 Принцип доміно.
03.45 Зона ночі.
03.50 Худ.фільм «Кохання усе змінює».
05.20 Зона ночі.
05.25 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
06.05 Мультсеріал «Сейлормун».

ГРТ
06.30 Телеканал «Доброго ранку».
07.00 Новини.
07.05 Телеканал «Доброго ранку».
08.00 Новини.
08.15 Телеканал «Доброго ранку».
09.15 Серіал «Салон краси».
10.10 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00 Новини (з субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.05 «Непутні нотатки» з Д.Криловим.
12.20 Хто хоче стати мільйонером?
13.10 Чекай мене.
14.00 Новини (з субтитрами).
14.20 Худ. фільм «Давай одружимося!».
15.40 Жорстокі боги Вуду.
16.05 Жарт за жартом.
17.00 Новини.
17.30 «Кумири». В.Макаров.
18.05 Велике прання.
19.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.40 Серіал «Квиток до Риги».
21.40 Криве дзеркало.
23.40 Нічний «Час».
00.05 Серіал «Салон краси».
01.00 Новини.
01.10 Апологія.
02.05 Серіал «Паризький антиквар». 1 серія.
03.05 Худ. фільм «Давай одружимося!».
04.25 Жорстокі боги Вуду.
04.50 Підводний світ А.Макаревича.
05.20 «Непутні нотатки» з Д.Криловим.
05.35 Велике прання.

РТР
04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Серіал «Провінціали».
08.45 Серіал «Кобра. Антитерор». Фільм 6 «Гнів».
09.45 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вісті.
10.20 «Коротке замикання». Шоу.
11.20 Серіал «Човен любові».
12.15 Експертиза.
12.30 Колосальне господарство.
12.45 Вісті — Москва.
13.20 Що хоче жінка.
14.10 Серіал «Троє проти усіх-2».
15.15 Агентство самотніх сердець.
15.45 Експертиза.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті — спорт.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Серіал «Комісар Рекс».
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малята!
19.55 Кубок гумору.
22.30 Вісті — спорт.
22.40 Худ. фільм «Ліфт іде за розкладом».
00.05 Худ. фільм «Дракула. Мертвий і задоволений».
01.50 Дорожній патруль.
02.05 Канал «Євроньюс» російською мовою.

НТБ
05.00 Ранок на НТБ.
08.00 Серіал «Швидка допомога-8».
09.00 Сьогодні вранці.
09.25 Очна ставка.
10.00 Сьогодні.
10.05 Кулінарний поєдинок.
11.05 Серіал «Вічний поклик».
12.30 Професія — репортер.
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 Подорожі натураліста.
13.35 Серіал «Вона написала убивство».
14.35 Принцип доміно.
16.00, 17.00 Сьогодні.
16.10 Серіал «Бандитський Петербург». «Арештант».
17.20 Док.серіал «Злочин і покарання».
18.00 «Сьогодні» з Т. Митковою.
18.35 Серіал «П'ятий янгол». 2 серія.
19.50 Серіал «Бандитський Петербург». «Арештант». 2 серія.
21.00 Країна і світ.
21.40 Серіал «Секс у великому місті».
22.20 Серіал «П'ятий янгол».
23.30 Гордон.
00.30 Серіал «Доктор».
01.15 Ніч.

СЕРЕДА

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Серіал «Маленькі ейнштейни».
10.15 Служба розшуку дітей.
10.25 Мультсеріал «Бельфегор».
11.00 Новини.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 Знімалося кіно. «Знак Божої іскри».
11.40 Ретро-альбом.
11.45 Україна, якої ми не знаємо. «Вітражі Львова».
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 Абетка безпеки.
12.30 Худ. телефільм «Останній доказ королів». 2 серія «Команда».
13.50 Закон є закон.
14.00 Новини.
14.15 Для тих, хто вдома.
14.30 Парламентські слухання. «Фінанси та банківська діяльність: сучасний стан та перспективи розвитку».

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.15 Карусель.
17.35 Естафета.
17.50 Люди і долі.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Експосвіт.
19.25 Діловий світ.
19.35 Саме той.
20.00 Серіал «72 години».
20.50 Лотерея «Суперлото», «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Ситуація.
21.40 Світ спорту.
21.55 Питання дня.
22.00 Щоденник сесії Верховної Ради України.
22.30 Стара колекція.Михайло Врубель.
22.40 Служба розшуку дітей.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Худ. фільм «Хазяйка дитячого будинку». 2 серія.

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Щоденник сесії Верховної Ради України.
ОСВІТНІЙ КАНАЛ
10.50 Цей день в історії.
10.55 Німецька година. Урок німецької мови №1, наук.-поп. фільм, кліпи.
11.25 Грані пізнання. Ембріологія і екологія.
11.45 «Моя Україна». Гуцульщина. Відеозамальовка.
11.55 Казна держави.
12.15 Сільський час.
13.05 Служба розшуку дітей.
13.10 Ситуація.
13.20 Телефортуна.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 «Сніданок з «1+1».
07.02, 08.35, 18.00, 19.30, 21.40, 00.30 ТСН.
07.30 Серіал «Чорний ворон».
09.00 Серіал «Марш Турецького-3».
10.00—14.00 Програми УТ-2.
14.00 Серіал «Пристрасті по-італійськи».
15.00 Серіал «Люба, я зменшив дітей».
16.00 Серіал «Обережно, модерн».
16.30 Серіал «Всі жінки — відьми».
17.30 Серіал «NEXT — наступний-2».
18.30 Серіал «Чорний ворон».
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Серіал «NEXT — наступний-2».
21.10 Серіал «Марш Турецького-3».
22.10 Без Табу з О. Герасим'юк.
23.05 Кримінальна країна. «Стережись компаньйона». 2 частина.
23.35 Серіал «Клан Сопрано».
00.30 ТСН.
00.50 Служба розшуку дітей.
00.55 Остання барикада.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новини.
06.05 Великі романи XX ст.
06.30 Джентльмен-шоу.
07.10 Афера.
08.20 Народна платформа.
08.25 Велике прання.
09.25 Серіал «Вона написала убивство».
10.25 Програма К.Стогнія «Кримінал».
11.05 Серіал «Злодійка-2».
12.15 Серіал «Есмеральда».
13.05 Планета тварин.
14.00 Мультфільм.
14.15 Серіал «Висоти».
15.10 Серіал «Таємний знак».
16.10 Моя сім'я.
17.00 Дійові особи.
17.15 Серіал «Ізабелла».
18.05 Серіал «Злодійка-2».
18.50 Футбол.Товариський матч. Національна збірна України — Національна збірна Латвії. У перерві — «Подробиці».
20.55 Серіал «Леді мер».
21.55 Худ. фільм «Бумеранг».
23.05 Золотий гусак-шоу.
23.50 «Подробиці». Підсумки дня.
00.15 Серіал «Страж».
01.10 Серіал «Одного разу і знову».
02.05 Серіал «Таємний знак».
03.00 Худ. фільм «Триленіум».
04.25 Серіал «Капітан».

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.50 Серіал «Династія».
06.35 Служба розшуку дітей.
06.40 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
07.15 Мультсеріал «Справжні монстри».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 300 сек/год.
08.15 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.20 Серіал «Чудернацька наука».
09.50 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.45 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «Жандарм у Нью-Йорку».
14.55 Мультфільм.
15.00 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
15.25 Мультсеріал «Справжні монстри».
15.50 Мультсеріал «Джинджер».
16.15 Серіал «Клеопатра 2525».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
18.45 Докладно з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «У полоні космосу».
21.00 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Погода.
22.15 Худ. фільм «Баха».
00.05 Серіал «Закон і порядок. Спеціальний підрозділ».
00.55 Худ. фільм «Зображуючи бога».
Мовлення на Київ і область
02.30 Каламбур.
03.00 Мультфільми для дорослих.
03.35 Худ. фільм «Підпільний обком діє». 3 серія.

СТБ

16.05 День ОК.
16.30 Серіал «FM та компанія».
17.00 Серіал «Театральна академія».
17.35 «Вікна». Кримінал.
17.45 Серіал «Асуль-Текіла».
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Серіал «Асуль-Текіла».
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 Худ.фільм «Вовча кров».
21.25 «Вікна». Бізнес.
21.45 Серіал «Після смерті».
23.00 «Вікна». Опівночі.
23.50 Серіал «Згадати все». 3 серія.
00.50 «Вікна». Опівночі.
01.10 Прогноз погоди.
01.15 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.15, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузики.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.05 Серіал «Мотозагін поліції».
09.55 Принцип доміно.
11.20 Худ.фільм «Іван Васильович змінює професію».
13.00 Репортер.
13.15 «Вікна» із Д. Нагієвим.
14.05 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
14.55 Мультсеріал «Пучині».
15.15 Мультсеріал «Том і Джері малюки-2». 3 серія.
15.40 Мультсеріал «Му і Ципа». 3 серія.
16.00 Мультсеріал «Ракети».
16.25 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
16.50 Мультсеріал «Сейлормун».
17.10 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів-2».
18.00 Серіал «Мотозагін поліції».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Комісар Рекс-3».
20.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ.фільм «Між янголом і бісом».
23.15 Репортер.
23.35 Погода.
23.40 Зона ночі.
23.45 Худ.фільм «Легка жертва».
01.30 Служба розшуку дітей.
01.35 Зона ночі.
02.00 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів-2».
02.45 Зона ночі.
02.50 «Вікна» із Д. Нагієвим.
03.30 Зона ночі.
03.35 Худ.фільм «Легка жертва».
05.05 Зона ночі.
05.10 Мультфільми.
05.15 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
06.00 Мультсеріал «Сейлормун».

ГРТ

06.30 Телеканал «Доброго ранку».
07.00 Новини.
07.05 Телеканал «Доброго ранку».
08.00 Новини.
08.15 Телеканал «Доброго ранку».
09.15 Серіал «Салон краси».
10.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00 Новини (з субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.05 У світі тварин.
12.45 Великі батьки. А.Туполєв.
13.15 Незалежне розслідування.
14.00 Новини (з субтитрами).
14.20 Худ. фільм «Твій син».
16.05 Серіал «Квиток до Риги».
17.00 Новини.
17.30 Сміхопанорама.
18.05 Велике прання.
19.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.40 Серіал «Квиток до Риги».
21.40 «Основний інстинкт». Шоу С.Сорокіної.
22.40 Сканер.
23.05 Російський екстрим.
23.30 Нічний «Час».
23.55 Серіал «Салон краси».
01.00 Новини.
01.10 Апологія.
02.05 Серіал «Паризький антиквар». 2 серія.
03.05 Худ. фільм «Твій син».
04.40 Сканер.
05.05 Російський екстрим.
05.30 Велике прання.

РТР

04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Худ. фільм «Приїджі».
09.40 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вісті.
10.20 «Коротке замикання». Шоу.
11.20 Серіал «Човен любові».
12.15 Експертиза.
12.30 Москва — Мінськ.
12.45 Вісті — Москва.
13.20 Що хоче жінка.
14.10 Серіал «Троє проти усіх-2».
15.15 Агентство самотніх сердець.
15.45 Експертиза.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті — спорт.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Серіал «Комісар Рекс».
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малята!
19.55 Серіал «Російські амазонки».
21.00 Серіал «Кобра. Антитерор». Фільм 6. «Гнів».
22.30 Вісті — спорт.
22.40 Худ.фільм «Немає шляху назад».
00.30 Дорожній патруль.
00.40 Гаряча десятка.
01.40 Канал «Євроньюс» російською мовою.

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
08.00 Серіал «Швидка допомога-8».
09.00 Сьогодні вранці.
09.20 Увага. Розшук!
10.00 Сьогодні.
10.05 Рослинне життя.
10.35 Ви будете сміятися!
11.05 Серіал «Вічний поклик».
12.25 Професія-репортер.
12.45 Кримінал.
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 Подорожі натураліста.
13.35 Серіал «Вона написала убивство».
14.35 Принцип доміно.
16.00, 17.00 Сьогодні.
16.10 Серіал «Бандитський Петербург». «Арештант».
17.20 Щиросерде зізнання.
18.00 «Сьогодні» з Т. Митковою.
18.35 Серіал «П'ятий янгол». 3 серія.
19.50 Серіал «Бандитський Петербург». «Арештант». 3 серія.
21.00 Країна і світ.
21.40 Серіал «Секс у великому місті».
22.25 Серіал «П'ятий янгол».
23.30 Гордон.
00.30 Серіал «Доктор».
01.15 Ніч.

ЧЕТВЕР

ПЕРШИЙ КАНАЛ УТ

06.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

09.05 Ситуація.
09.20 Одвічні істини.
09.30 Для тих, хто вдома.
09.45 Серіал «Маленькі ейнштейни».
10.30 Мультсеріал «Бельфегор».
11.00 Новини.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «КУЛЬТУРА»
11.10 Прем'єра. До 85-річчя від дня народження О.Гончара. О.Сизоненко. «Згадуючи Олеся Гончара».
11.30 Муз. фільм «Концерт у старовинному парку».
12.00 Прем'єра. До 95-річчя від дня народження С.Олійника. «Добрий день вам, добрі люди».
12.10 Для тих, хто вдома.
12.25 До 85-річчя від дня народження Олеся Гончара. Худ. фільм «Все перемагає любов».
13.40 Закон є закон.
15.00 Новини.
15.15 Для тих, хто вдома.
ЮНАЦЬКО-МОЛОДІЖНИЙ КАНАЛ «СТУДІЯ «5»
15.35 Серіал «Бельфегор».
16.25 Крок до зірок.
16.55 Закон є закон.

КДРТРК

17.00 За київським часом.
17.10 Пані, панночка, панянка.
17.25 Київ діловий.
17.45 Оплески, оплески.
18.15 Ліки майбутнього.
18.30 За київським часом.

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

19.00 Новини.
19.10 Енергетичне поле.
19.30 Діловий світ.
19.40 Саме той.
20.00 Серіал «72 години».
20.50 Вечірня казка.
20.55 Лотерея «Кено».
21.00 Новини.
21.30 Ситуація.
21.40 Світ спорту.
21.55 Питання дня.
22.00 Щоденник сесії Верховної Ради України.
22.30 У світі єдиноборств.
23.00 ТРК «Ера».

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ (НІЧНИЙ КАНАЛ)

01.25 Худ. фільм «Людина, яка судилася з Богом».

ДРУГИЙ КАНАЛ УТ

УТ-2

10.10 Щоденник сесії Верховної Ради України.
10.50 Бути жінкою.
ОСВІТНІЙ КАНАЛ
11.10 Цей день в історії.
11.15 Грані пізнання. Жива легенда української науки. Академік М. Гулий.
11.40 «Не хлібом єдиним...». Г. Гусейнов.
12.20 Вихід поряд. Поради психолога.
12.15 Док.фільм «Олесь Гончар-85».
12.50 Модна лінія.
13.25 Абетка безпеки.
13.35 Служба розшуку дітей.
13.50 Ситуація.

КАНАЛ «1+1»

07.00, 08.30 «Сніданок з «1+1».
07.02, 08.35, 18.00, 19.30, 21.40, 00.40 ТСН.
07.30 Серіал «Чорний ворон».
09.00 Серіал «Марш Турецького-3».
10.00—14.00 Програми УТ-2.
14.00 Серіал «Пристрасті по-італійськи».
15.00 Серіал «Люба, я зменшив дітей».
16.00 Серіал «Обережно, модерн».
16.30 Серіал «Всі жінки — відьми».
17.30 Серіал «NEXT — наступний-2».
18.30 Серіал «Чорний ворон».
19.30 ТСН.
20.00 ТСН. Проспорт.
20.10 Серіал «NEXT — наступний-2».
21.10 Серіал «Марш Турецького-3».
22.15 Я так думаю. «Чи існує одеський гумор?»
23.10 Кримінальна країна. «Сутичка на Гончарній».
23.45 Серіал «Клан Сопрано».
00.40 ТСН.
01.00 Служба розшуку дітей.
01.05 Остання барикада.

ТРЕТІЙ КАНАЛ УТ

«ІНТЕР»

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новини.
06.05 Смачно з Борисом Бурдою.
06.30 Золотий Гусак-шоу.
07.10 Прокинься і співай!
08.20 Народна платформа.
08.25 Худ. фільм «Бумеранг».
09.35 Серіал «Вона написала убивство».
10.25 Сім'я від А до Я.
10.55 Англійський алфавіт для дітей.
11.05 Серіал «Злодійка-2».
12.15 Серіал «Есмеральда».
13.05 Планета тварин.
14.05 Мультфільм.
14.20 Серіал «Висоти».
15.15 Серіал «Таємний знак».
16.10 Серіал «Леді мер».
17.00 N-кілометр.
17.15 Серіал «Ізабелла».
18.05 Серіал «Злодійка-2».
19.00 Велике прання.
20.00 Інформаційний канал «Подробиці».
20.30 Серіал «Леді мер».
21.30 Худ. фільм «Бумеранг».
22.35 Перехрестя кохання.
23.40 «Подробиці». Підсумки дня.
00.05 Серіал «Страж».
01.00 Серіал «Одного разу і знову».
01.55 Серіал «Таємний знак».
02.50 Худ. фільм «Триленіум». Заключна серія.
04.15 Серіал «Капітан».
05.45 Мультфільми для дорослих.

ICTV

05.00 Ранкова музика.
05.55 Серіал «Династія».
06.40 300 сек/год.
06.45 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
07.15 Мультсеріал «Справжні монстри».
07.45 Факти. Ранок.
07.55 Ділові факти.
08.10 300 сек/год.
08.15 Каламбур.
08.55 Факти. Ранок.
09.20 Серіал «Чудернацька наука».
09.50 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00 Факти. Гарячі новини.
10.45 Серіал «У полоні пристрастей».
11.45 Серіал «Тропіканка».
12.45 Факти. День.
13.00 Худ. фільм «В полоні космосу».
14.45 Мультфільм.
15.00 Мультсеріал «Зоомагазинчик».
15.25 Мультсеріал «Міфи і легенди».
15.50 Мультсеріал «Справжні монстри».
16.15 Мультсеріал «Джинджер».
16.45 Мультсеріал «Сучасне Роккове життя».
17.15 Серіал «Чудернацька наука».
17.45 Серіал «Пляж. Рятувальники Малібу».
18.45 Докладно з Д. Кисельовим.
19.15 Худ. фільм «Погоня за смертю».
21.00 Каламбур.
21.45 Факти. Підсумок дня.
22.05 Спорт.
22.10 Погода.
22.15 Худ. фільм «Зображуючи бога».
00.05 Серіал «Закон і порядок. Спеціальний підрозділ».
00.55 Худ. фільм «Оперативник».
Мовлення на Київ і область
02.40 Каламбур.
03.10 Мультфільми для дорослих.
03.40 Худ. фільм «Підпільний обком діє».

СТБ

07.00 «Вікна». Новини.
07.25 Серіал «Театральна академія».
08.00 «Вікна». Новини.
08.05 «Вікна». Бізнес.
08.30 Серіал «FM та компанія».
09.00 «Вікна». Новини.
09.10 «Вікна». Столиця.
09.20 Ран ОК.
09.40 Серіал «Поліцейські». Заключна серія.
11.05 Експансія.
11.20 Худ.фільм «Вовча кров».
13.00 Серіал «Знедолені».
14.00 «Вікна». Новини.
14.20 День ОК.
15.30 Серіал «Згадати все». 4 серія.
16.30 Серіал «FM та компанія».
17.00 Серіал «Театральна академія».
17.35 «Вікна». Кримінал.
17.45 Серіал «Асуль-Текіла».
18.10 «Вікна». Столиця.
18.20 Серіал «Асуль-Текіла».
19.00 «Вікна». Новини.
19.35 Худ.фільм «Утеча від смерті».
21.25 «Вікна». Бізнес.
21.45 Худ.фільм «Законник».
23.00 «Вікна». Опівночі.
23.45 Серіал «Згадати все». 4 серія.
00.45 «Вікна». Опівночі.
01.05 Прогноз погоди.
01.10 «Вікна». Кримінал.

НОВИЙ КАНАЛ

06.25, 06.35, 07.25, 07.40, 08.15, 08.40 Підйом.
06.30 Репортер.
06.55 Телепузики.
07.30 Репортер-бізнес.
07.50 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
08.30 Репортер.
09.00 Київський репортер.
09.10 Серіал «Мотозагін поліції».
09.55 Принцип доміно.
11.15 Худ.фільм «Між янголом і бісом».
13.00 Репортер.
13.10 «Вікна» із Д. Нагієвим.
14.00 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
14.55 Мультсеріал «Пучині».
15.15 Мультсеріал «Том і Джері малюки-2». 4 серія.
15.40 Мультсеріал «Му і Ципа». 4 серія.
16.00 Мультсеріал «Ракети».
16.25 Мультсеріал «Пригоди Джекі Чана».
16.45 Мультсеріал «Сейлормун».
17.10 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів-2».
18.00 Серіал «Мотозагін поліції».
19.00 Репортер.
19.30 Серіал «Комісар Рекс-3».
20.30 «Вікна» із Д. Нагієвим.
21.30 Худ.фільм «Співак на весіллі».
23.15 Репортер.
23.35 Швидкий гол.
23.45 Погода.
23.50 Зона ночі.
23.55 Серіал «Щоденник червоного черевичка».
00.40 Зона ночі.
00.55 Худ.фільм «Печать гріха».
02.40 Зона ночі.
02.45 Серіал «Баффі — винищувачка вампірів-2».
03.35 «Вікна» із Д. Нагієвим.
04.15 Зона ночі.
04.20 Принцип доміно.
05.05 Зона ночі.
05.10 Серіал «Дикий янгол. Повернення».
05.50 Мультсеріал «Сейлормун».

ГРТ

06.30 Телеканал «Доброго ранку».
07.00 Новини.
07.05 Телеканал «Доброго ранку».
08.00 Новини.
08.15 Телеканал «Доброго ранку».
09.15 Серіал «Салон краси».
10.05 Серіал «Земля любові, земля надії».
11.00 Новини (з субтитрами).
11.15 Велике прання.
12.05 Клуб мандрівників.
12.40 Сміхопанорама.
13.15 Док. цикл «Зоряний загін». «Повна версія». Фільм 1.
14.00 Новини (з субтитрами).
14.20 Худ. фільм «Злодійка».
16.00 Серіал «Квиток до Риги».
17.00 Новини.
17.30 Самі з вусами.
18.05 Велике прання.
19.00 Серіал «Земля любові, земля надії».
20.00 Час.
20.40 Серіал «Квиток до Риги».
21.45 «Основний інстинкт». Шоу С.Сорокіної.
22.40 Ударна сила. «Безконтактна війна».
23.10 Містичний Балі.
23.35 Нічний «Час».
00.00 Серіал «Салон краси».
01.00 Новини.
01.10 Апологія.
02.05 Серіал «Паризький антиквар». Заключна серія.
03.05 Худ. фільм «Злодійка».
04.40 Ударна сила. «Безконтактна війна».
05.05 Містичний Балі.
05.35 Велике прання.

РТР

04.45 — 07.45 Доброго ранку, Росіє!
07.45 Серіал «Російські амазонки».
08.40 Серіал «Кобра. Антитерор». Фільм 6. «Гнів».
09.40 Вісті. Чергова частина.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вісті.
10.20 «Коротке замикання». Шоу.
11.20 Серіал «Човен любові».
12.15 Експертиза.
12.30 Уся Росія.
12.45 Вісті — Москва.
13.20 Що хоче жінка.
14.10 Серіал «Троє проти усіх-2».
15.15 Агентство самотніх сердець.
15.45 Експертиза.
16.20 Вісті. Чергова частина.
16.50 Дорожній патруль.
17.05 Вісті — спорт.
17.20 Вісті — Москва.
17.50 Серіал «Комісар Рекс».
18.50 Вісті. Чергова частина.
19.30 Вісті — Москва.
19.50 На добраніч, малята!
19.55 Серіал «Російські амазонки».
21.00 Серіал «Кобра. Антитерор». Фільм 7. «Таллінський експрес».
22.30 Вісті — спорт.
22.40 Худ. фільм «Італійський для початківців».
00.55 Сінеманія.
01.25 Дорожній патруль.
01.40 Канал «Євроньюс» російською мовою.

НТБ

05.00 Ранок на НТБ.
08.00 Серіал «Швидка допомога-8».
09.00 Сьогодні вранці.
09.25 Щиросерде зізнання.
10.00 Сьогодні.
10.05 Квартирне питання.
11.05 Серіал «Вічний поклик».
12.45 Кримінал.
13.00, 14.00, 15.00 Сьогодні.
13.05 Подорожі натураліста.
13.35 Серіал «Вона написала убивство».
14.35 Принцип доміно.
16.00, 17.00 Сьогодні.
16.10 Серіал «Бандитський Петербург». «Арештант».
17.20 Очна ставка.
18.00 «Сьогодні» з Т. Митковою.
18.35 Серіал «П'ятий янгол». 4 серія.
19.50 Серіал «Бандитський Петербург». «Арештант». 4 серія.
21.00 Країна і світ.
21.40 Серіал «Секс у великому місті».
22.15 Серіал «П'ятий янгол».
23.25 Гордон.
00.25 Серіал «Доктор».
01.10 Кома.
01.45 Ніч.

Судово–правова реформа:

чи буде дано відповіді на виклики часу

Прийняття 7 лютого 2002 року Закону України «Про судоустрій України», а згодом указів Президента України, якими у розвиток положень закону передбачено утворення апеляційного, касаційного, Вищого адміністративного судів України та Державної судової адміністрації України, свідчить про завершення певного етапу реформування судово-правової системи нашої держави.

Основні його ознаки — намагання сформувати незалежну судову владу, перебудувати судову систему в напрямі її деідеологізації і гуманізації, створити законодавство, норми якого відтворюють модель демократичного судочинства, що забезпечує громадянину, по суті, необмежене право на справедливий судовий захист, розбудувати інститут правосуддя, розуміючи його як форму здійснення прав і свобод людини, як самостійне соціальне і правове благо, що здійснюється через неупереджене правосуддя та належні судові процедури.

Оцінюючи пройдений шлях, ми можемо сміливо стверджувати, що він характеризувався становленням національної системи правосуддя, закріпленням її основ на конституційному і законодавчому рівнях; утворенням конституційної юрисдикції, прийняттям нових кодифікованих актів; гармонізацією українського законодавства з нормами міжнародного права; реформуванням правоохоронних органів та органів юстиції, становленням і розвитком таких важливих інститутів громадянського суспільства, як адвокатура, приватний нотаріат тощо.

Все це свідчить про сталу тенденцію гуманізації всіх складових судово-правової системи України.

Водночас є підстави констатувати, що останнім часом намітилася тенденція гальмування здійснення судово-правової реформи. Це проявляється, зокрема, у невиконанні вимог Закону України «Про судоустрій України», непослідовності в підходах до реформування судової системи та процесуального законодавства. Не вдалося підняти авторитет і забезпечити довіру до суддів, зробити судочинство доступнішим і демократичнішим. Домінуючою тенденцією і, можна сказати, наслідком першого етапу судово-правової реформи слід вважати певну девальвацію ролі і статусу місцевих судів як основної ланки в системі судоустрію.

Виправлення помилок та ефективний поступ у майбутнє неможливі, на мій погляд, без усвідомлення особливостей сучасного етапу судово-правової реформи, які уособлюються, зокрема, з остаточним визначенням оптимальної моделі судоустрою та необхідністю завершення його структурної перебудови, а також з інституційним розвитком судово-правової системи, що зорієнтований на виклики часу.

Ці виклики, на мою думку, полягають у такому:

вплив процесів глобалізації на розвиток національних правових систем, їх зростаюча взаємозалежність, а звідси необхідність гармонізації національних законодавств та їх уніфікації;

формування самодостатнього прошарку представників приватного капіталу, зацікавленого в формуванні усталених інститутів захисту своєї власності, незалежності цих інститутів та їх захищеності від політичних впливів;

перехід до усвідомлення прав і свобод людини та громадянина як визначальної суспільної цінності, формування реальної державної політики, підпорядкованої цим принципам;

осмислення досвіду перехідного періоду та формування нових державних і суспільних інститутів, зорієнтованих на прогресивні вимоги, що їх висуває суспільство;

трансформація суспільної психології, зміна (хоча і повільна) стандартів вітчизняної політичної культури та правової свідомості;

інтенсифікація розвитку всіх складових громадянського суспільства як найважливіша передумова побудови правової держави, розуміння, що проміжок часу, відведений на всі трансформаційні процеси, істотно скорочений;

поєднання та збіг у часі і просторі політичної, економічної та судово-правової реформ, необхідність їх узгодження і координації дій.

Ці виклики є об'єктивними. Нехтування ними неминуче вестиме до суспільної стагнації, а відтак до збільшення прірви між державами — світовими лідерами та аутсайдерами.

Що можуть і повинні зробити правники в контексті подальшої реалізації судово-правової реформи? Зупинюся лише на деяких, проблемних, питаннях реформування судово-правової системи.

На мою думку, кроком назад є практика, коли апеляційні суди поєднують в собі повноваження стосовно перегляду справ в апеляційному порядку та розгляду справ по першій інстанції, тобто коли апеляційний суд одночасно виступає як місцевий. Таке поєднання порушує фундаментальні принципи судоустрою, які проголошені Конституцію України.

Нагадаю, що стаття 125 Основного Закону України чітко визначила систему судів загальної юрисдикції, яку мають складати місцеві, апеляційні, вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд України.

Дискусійним тут є виконання апеляційними судами повноважень місцевих судів у тих випадках, коли останні (тобто апеляційні суди) слухають справи по першій інстанції. У разі передачі цих справ на розгляд місцевих судів (міські, районні суди в обласних центрах) не буде потреби у створенні апеляційного суду України, а вивільнені кошти — це приблизно 6 млн. гривень відповідно до держбюджету України на 2003 рік — варто спрямувати на укріплення місцевих судів як основної судової ланки. Адже за статистикою Верховного Суду України у 2002 році вони розглянули майже п'ять мільйонів справ, середньомісячно минулоріч до одного судді місцевого суду надходило 99 справ! Тому конче потрібно затвердити норматив навантаження на одного суддю, що дасть можливість визначити необхідну кількість суддів місцевих судів і системно вирішувати кадрові й організаційні питання.

Нині чинний Закон «Про судоустрій України» всупереч прямій вимозі Конституції України про заборону створення судів, які не передбачені Основним Законом, започатковує касаційний суд України.

Зважаючи на принцип територіальності і спеціалізації, закладений в частині першій статті 125 Конституції, вбачається за можливе визнати загальні суди спеціалізованими з розгляду цивільних і кримінальних справ, а замість касаційного суду України утворити вищий загальний суд України, який, окрім виконання притаманних вищим спеціалізованим судам функцій, розглядатиме в касаційному порядку у складі двох палат цивільні та кримінальні справи.

Бюджетом України на утворення касаційного суду України і здійснення ним правосуддя передбачено 10 млн. 306 тис. 800 гривень. Цілком достатня сума, щоб забезпечити функціонування вищого загального суду України. Для порівняння наведу такі цифри: бюджетом цьогоріч передбачено на утримання Вищого господарського суду України трохи більш як 12,5 млн. гривень, а Вищого адміністративного суду — майже 6 млн. гривень.

Отже, запропонована система цілком відповідає конституційним засадам, технологічно реальна і, в разі внесення змін до Закону «Про судоустрій України», може почати функціонувати з 1 червня 2003 року.

Бажано також детальніше вивчити питання підсудності справ військовим судам та намітити шляхи удосконалення їх системи з урахуванням загальних тенденцій розвитку судово-правової реформи та досить істотної різниці у навантаженні цих судів порівняно з іншими судами загальної юрисдикції.

Щодо компетенції Верховного Суду України. Нині точиться досить гостра полеміка з приводу і самого інституту повторної касації, і кола підстав для прийняття і розгляду справ Верховним Судом України. Серед пропозицій, що тут є, — використання механізму перегляду рішень вищих спеціалізованих судів Верховним Судом України, що вже запроваджений в господарському процесі.

За всіх умов очевидно, що Верховний Суд України має розглядати справи в касаційному порядку, але лише з виняткових підстав.

Вважаю за необхідне виокремити також проблему посилення незалежності судів і суддів.

Новий закон про судоустрій повноваження стосовно призначення на посаду голів та їх заступників (крім Голови Верховного Суду України, першого заступника та заступників Голови), а також їх звільнення з цих адміністративних посад закріплює за Президентом України. Як вбачається, такий порядок вирішення кадрових питань не передбачений Конституцією України, несе в собі певну загрозу в адмініструванні судами і не узгоджується із принципами суддівського самоврядування.

Відтак, на конституційному та законодавчому рівні конче потрібно врегулювати проблему призначення суддів на адміністративні посади, маючи на меті віднесення цих повноважень до системи суддівського самоврядування. Вважаю за необхідне і можливе підтримати пропозицію щодо запровадження періодичної ротації суддів, які обіймають адміністративні посади в судах.

Для посилення гарантій незалежності судів вбачається за необхідне позбавити суддів, які обіймають адміністративні судові посади, преференцій, що можуть використовуватися для незаконного впливу на інших суддів, у тому числі під час вирішення конкретної судової справи. Йдеться про наявну практику розподілу справ безпосередньо головами судів та їх заступниками і питання передачі судових справ від одних суддів до інших. Гадаю, що питання визначення порядку розподілу судових справ і порядку утворення судових палат треба також віднести до компетенції органів суддівського самоврядування із врахуванням особливостей його організаційних форм.

■ ■ ■

Відповідно до Закону «Про судоустрій України» указами Президента України від 29 серпня 2002 року і 3 березня 2003 року створено Державну судову адміністрацію України як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовує і координує Кабінет Міністрів України

■

Ще одна проблема, яка певною мірою стосується незалежності суддів під час здійснення правосуддя.

Відповідно до Закону «Про судоустрій України» указами Президента України від 29 серпня 2002 року і 3 березня 2003 року створено Державну судову адміністрацію України як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовує і координує Кабінет Міністрів України.

Частина фахівців відносять започаткування Державної судової адміністрації України до безперечних досягнень судової реформи в аспекті посилення гарантій самостійності судової влади, адже утворено окремий орган, який здійснює організаційне забезпечення діяльності судів загальної юрисдикції, а також інших органів та установ судової системи (крім Верховного Суду України, Конституційного Суду України та вищих спеціалізованих судів).

Водночас є поширеною думка, що створення Державної судової адміністрації зі статусом, який нині визначено в законі та указах Президента України, не сприятиме посиленню незалежності судів і суддів.

Гадаю, що це питання дискусійне і осмислення проблеми не є завершеним. Зокрема, не вважаю такою, що не містить під собою належних підстав, пропозицію про підпорядкування Державної судової адміністрації в її нинішньому вигляді Міністерству юстиції України з одночасним підпорядкуванням апаратів судів Державній судовій адміністрації України.

Залишаючися прихильником надання Президентом України Державній судовій адміністрації спеціального статусу в системі центральних органів виконавчої влади, зауважу, що це вимагає від парламенту ухвалення окремого закону «Про Державну судову адміністрацію». З цього питання в країні вже сформовано відповідну законодавчу практику, яка свідчить про те, що діяльність таких органів потребує саме законодавчого врегулювання. Досить назвати перелік центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність яких врегульована відповідним законом: Державна податкова адміністрація України, Фонд державного майна України, Антимонопольний комітет України, Служба безпеки України, Державний митний комітет України, Державний департамент України з питань виконання покарань тощо.

Удосконаленню роботи Державної судової адміністрації та підвищенню її авторитету слугуватиме законодавче закріплення участі представників Державної судової адміністрації в роботі кваліфікаційних комісій суддів різних рівнів та Вищої ради юстиції України. Голова Державної судової адміністрації повинен за посадою входити до складу Вищої ради юстиції. Природно, це потребує змін до Конституції України, але вочевидь, що рано чи пізно нам їх не уникнути.

Підсумовуючи міркування із зазначеної проблеми, ще раз підкреслю — сьогодні передчасно робити остаточні висновки стосовно Державної судової адміністрації з огляду на її, я сказав би, «дитячий вік». Варто утриматися від категоричних пропозицій — час ще не настав. Очевидно, що попри вищенаведені застереження Державна судова адміністрація повинна бути підтримана на цьому етапі, інакше це призведе до дезорганізації роботи судів.

Давно назріла потреба істотно підвищити статус кваліфікаційних комісій суддів України та Вищої кваліфікаційної комісії, що, зокрема, сприятиме розбудові суддівського самоврядування, а відтак і незалежності судів.

Відповідно до Закону про судоустрій кваліфікаційні комісії діють на громадських засадах і водночас виконують надзвичайно відповідальні функції з відбору і рекомендування осіб для зайняття посади професійного судді, визначення рівня фахової підготовленості професійних суддів, розгляду питань про дисциплінарну відповідальність суддів та надання висновків про звільнення судді з посади.

Створення кваліфікаційних комісій суддів загальних судів на базі апеляційних округів, а також віднесення до компетенції Вищої кваліфікаційної комісії суддів України подання висновків про призначення безстроково суддів усіх рівнів за умов відсутності допоміжного апарату службовців, оргтехніки та елементарного канцелярського приладдя призвели до фактичного колапсу, особливо, в питаннях заміщення посад суддів безстроково. Сьогодні понад 500 суддів з простроченими строками повноважень чекають свого призначення. Комітет Верховної Ради України з питань правової політики засідає навіть у позарегламентні дні. Це саме стосується, власне, самої Верховної Ради, де сесійний зал за одне голосування в кращому разі здатний розглянути в середньому 30—50 кандидатур на посади суддів.

Кваліфікаційні комісії суддів України, як і Вища кваліфікаційна комісія, повинні бути впливовими і ефективно діючими установами з відповідним фінансуванням і апаратом, здатними нести всю повноту відповідальності за прийняті рішення.

Саме цими обставинами зумовлена наша законопроектна пропозиція, яка пройшла обговорення в Комітеті з питань правової політики, згідно з якою право надання висновку про призначення суддів безстроково, що працюють у місцевих судах, закріплюється саме за кваліфікаційними комісіями базового рівня.

Для розвитку вищенаведених положень є доцільним переглянути структуру кваліфікаційних комісій суддів судів загальної юрисдикції й повернутися до їх утворення за принципом адміністративно-територіального поділу (на рівні обласних центрів).

І останнє, без чого неможливо вести мову про новий етап судово-правової реформи.

Не є відкриттям те, що основу чинного процесуального законодавства України все ще становлять кодекси, прийняті за радянських часів. І проблема тут не в тому, що вони прийняті в минулому столітті, а в тому, що вони морально застаріли і не відповідають сучасній ідеології та умовам життя нової держави. До того ж є хибним метод реформування чинного законодавства (а саме це відбувається нині досить активно), за яким вносяться численні зміни в чинні кодекси, оскільки за таких умов руйнуються внутрішні системні зв'язки кодексу і не створюються нові, результатом чого є численні проблеми, що виникають під час його практичного застосування.

На часі завершення першої сучасної національної кодифікації, яку повинні увінчувати низка нових процесуальних законів. Я маю на увазі Цивільний процесуальний, Кримінально-процесуальний, Господарський процесуальний, Адміністративний процесуальний кодекси України, норми яких започаткують по-справжньому демократичне судочинство.

На превеликий жаль, ми сьогодні опинилися в ситуації селянина, що забарився і ніяк не може запрягти коня на ім`я Судоустрій у воза під назвою Процесуальні кодекси, щоб вирушити за сіллю, яку з давніх-давен уособлювали в Україні із заможним життям. І ця «селянська безпорадність» спричинена саме доктринальною невизначеністю щодо сутності, структури, часових і галузевих меж новітньої української кодифікації та ще й украй обмеженим фінансуванням.

А задля впевненого руху вперед пропонується підготувати і внести на розгляд Верховної Ради України Концепцію розвитку судової-правової системи в умовах становлення громадянського суспільства (на 2003—2013 роки) як методологічну основу для системного вдосконалення законодавства про судоустрій, статус суддів і судочинство.

Микола ОНІЩУК,
народний депутат України,
перший заступник голови
Комітету ВР України
з питань правової політики.

Вважаю за необхідне виокремити також проблему посилення незалежності судів і суддів

НОВИНИ

Він завжди пам'ятав про своє село

103-тю річницю від дня народження всесвітньовідомого оперного співака Івана Семеновича Козловського відзначено у його рідному селі Мар'янівка, що на Київщині, повідомляє кореспондент Укрінформу.

Вшанувати пам'ять уславленого митця прибули гості зі столиці — народний депутат України голова правління Українського фонду культури поет Борис Олійник, академік архітектури, автор меморіального комплексу Івана Козловського в селі Мар'янівка Анатолій Ігнащенко, народний депутат Станіслав Сташевський, члени Благодійного фонду ім. І. Козловського, солісти Національної опери України та інші.

Гості поклали квіти на могили батьків Івана Семеновича, відвідали хату-музей, де він народився і виріс. Як відзначив Станіслав Сташевський, навіть живучи далеко від батькового порога, видатний співак завжди пам'ятав про своє село й земляків і всіляко їм допомагав. Саме завдяки йому в Мар'янівці було збудовано музичну школу. Будучи воістину віруючою людиною, маестро хотів, щоб у селі було відновлено церкву, і, як зауважив Станіслав Сташевський, за допомогою Київської міської державної адміністрації ця мрія митця незабаром втілиться в реальність, адже роботи вже розпочато.

У Мар'янівській середній школі перед гостями з творчим звітом виступили вихованці дитячої школи естетичного виховання імені І. Козловського. Звучали спогади людей, яким пощастило з ним зустрічатися. Борис Олійник, зокрема, зазначив: «Я мав честь зустрічатися з Іваном Семеновичем Козловським, і нарешті здійснилася моя мрія — я в Мар'янівці, в його орлиному гнізді». Тільки тут міг народитися такий геніальний співак. Не просто співак, а людина глибоко духовна, шляхетна, енциклопедичних знань. З Іваном Козловським можна входити у світове співтовариство з гордо піднятою головою. Завжди залишаючись істинним українцем, він багато зробив для світової слави нашої держави».

Фото Володимира ТАРАСОВА (Укрінформ).

Автор меморіального комплексу Івана Козловського в селі Мар'янівка Анатолій Ігнащенко повідомив, що в Дубаї (Об'єднані Арабські Емірати) будується світовий культурний центр тенорів, який носитиме ім'я славетного українця.

Як зазначалося на святкуванні, пам'ять про Івана Козловського житиме серед нащадків. На його честь названо одну з Київських вулиць, існує «Творча вітальня» імені І. Козловського, незабаром буде відкритий перший в Україні камерний концертний зал, що також матиме його ім'я, а громадський фонд імені І. Козловського (у Києві та Москві) робить усе можливе для ознайомлення широкої спільноти з творчою спадщиною великого співака.

ФОТОФАКТ

Прем'єр-міністр України Віктор Янукович узяв участь в роботі пленуму ради Організації ветеранів України.

Фото Володимира РЕПІКА (Укрінформ).

ВРОЖАЙ-2003

Щось засіють, частину пересіють

У всіх 27 районах Харківщини мають намір пересіяти чи підсіяти зернові щонайменше на кожному п'ятому гектарі загальних площ озимих культур. Однак несприятлива погода може збільшити цей показник до 30 відсотків площ. Нині, особливо в південних районах області, ситуація дуже складна — посіви вкриті крижаною кіркою уже понад два місяці.

Початок посівної кампанії в області заплановано на 10—15 квітня. На думку фахівців, через пізню весну посівну доведеться провести вдвічі швидше, ніж торік. Тому працювати хлібороби будуть цілодобово.

— Продовольчого зерна в регіоні вистачить до наступного врожаю, підвищення цін на борошно має сезонний характер, але подорожчання хліба в області не буде, — заявив тим часом заступник голови Харківської облдержадміністрації Микола Безуглий. За його словами, на формування цін на зерно та борошно впливає саме неблагополучний стан озимих. Але приводу для паніки немає.

Микола КОСИЙ.

Коли вода на радість

Будинки мешканців селища компактного проживання кримських татар Піонерське і сусіднього грецького села Понтас Сімферопольського району під'єднано до водогону. В рамках Програми розвитку інтеграції Криму за фінансової підтримки Туреччини тут завершилося будівництво насосної станції, резервуарів чистої води, водоводу і двох трансформаторних підстанцій.

На урочистій церемонії і на зустрічі у Верховній Раді та уряді автономії посол Туреччини в Україні пан Джанкорель окреслив основні напрями співробітництва двох країн. Серед них — допомога кримським татарам, які повернулися з місць депортації, та турецькі інвестиції в сільське господарство та туристичну галузь.

Обговорено й перспективи відкриття в Криму Почесного турецького консульства.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Є борги — не буде замовлень

Усі «бюджетні» замовлення на ремонтні та будівельні роботи в Кам'янці-Подільському отримають лише ті організації, котрі не мають боргів перед державою. Таку сувору вимогу поставив єдиний тендерний комітет міста. Тому найбільше замовлень на перших тендерних торгах отримала фірма «Вектор-ЛТД», **повідомляє наш власний кореспондент Віра ШПИЛЬОВА.**

Менше часу на поїздку

Після тривалої перерви відновлено регулярне пасажирське авіасполучення між Придунав'ям і столицею України. Про це потурбувалася київська авіакомпанія ARP-410. Відтепер тричі на тиждень літаки вранці доставлятимуть пасажирів до Києва. А наступного дня надвечір — до Ізмаїла. Тривалість польоту — 1 година 40 хвилин.

Георгій ВОРОТНЮК.

У чергу... У чергу!

РЕПОРТАЖ

До редакції «ГУ» зателефонував чоловік. Він розповідав про неподобства, що відбуваються в Київському міському управлінні громадянства, паспортної та імміграційної служби (колишній ОВІР). Наш кореспондент одразу вирушив на місце події...

... У приміщенні було багатолюдно. Біля одних дверей я побачив мешканців Дніпровського району столиці. До редакції телефонував їхній представник.

— Ви запізнилися, — дорікнула одна з присутніх, —годину тому тут таке коїлося!

Після п'яти хвилин спілкування з людьми з'явилося стійке відчуття дежа-в'ю. Я вже все це бачив! Списки, нічні перевірки що три години, ремствування і сльози тих, хто запізнився, похмура рішучість не пропустити нізащо в світі...

Любов Сергіївна (імена співрозмовників змінено — їм ще паспорти отримувати) вже всьоме намагається подати документи. На момент розмови провела в черзі двадцять вісім(!) годин.

Ганна Львівна, зайнявши чергу за дві години перед нею, відстояла «всеношну» з двома дочками, що збираються на навчання за кордон.

Останній у списку щасливців — Сергій — приєднався до них о дев'ятій вечора. Люди підходили й пізніше, до початку приймання черга перевалила за сотню, і скандал спалахнув, коли панночка, яка з'явилася із-за оббитих залізом дверей, повідомила, що буде прийнято лише 20 осіб.

Раніше документи приймали в районних відділеннях по чотири години тричі на тиждень. Тепер для кожного району столиці виділено три години.

Я спробував з'ясувати, що й для кого спрощує нова система оформлення, кому дякувати за те, що люди ночують перед офісом державної структури.

Черговий прапорщик зателефонував, повідомив мої дані й порадував — заступник начальника управління прийме нас у порядку черги.

Біля кабінету заступника начальника управління я простояв у черзі з чотирьох осіб 40 хвилин. За цей час вона не зрушила з місця...

Компетентні посадовці напевне захочуть прокоментувати ситуацію. Наша газета готова надати їм слово. Поза чергою.

Олег ДЕНИСОВ.

У НОМЕР

■ *Акція «Голосу України»*

Орієнтир у розмаїтті подій

(Початок на 1-й стор.).

Не забули про те, щоб часопис вищого законодавчого органу держави наблизився й до молодих сватівчан — передплату на «ГУ» подаровано десятьом кращим учням Сватівської школи мистецтв, яка, до речі, є дивовижним осередком української культури у Східному регіоні.

Як зазначив голова Сватівської райдержадміністрації, голова постійної комісії з питань законності та інформації Луганської облради Володимир Просін, «Голос України» — це «більше, ніж політична газета, вона допомагає зорієнтуватися в розмаїтті подій у державі всім — від посадовців до пенсіонерів». А голова районної координаційної ради керівників первинних ветеранських організацій, депутат Сватівської міськради Микола Яремко сказав так: «Голос України» —цікава і принципова газета, у якій дуже багато інформації різних «кольорів», щоб побачити всю палітру політики».

Започатковану акцію також підтримали Луганська обласна держадміністрація та облрада. У свою чергу, журналісти «ГУ» ширше висвітлюватимуть події і проблеми шахтарського краю.

Докладніше про проведення днів «ГУ» на Луганщині читайте в одному з наступних номерів газети.

Алла АНТИПОВА,
Юліана ШЕВЧУК.

Луганська область.

■ *Світлим рядком*

Вища проба «Лужанської»

У відомій закарпатській оздоровниці «Квітка полонини» позбавляють від багатьох хвороб головно завдяки лікувальним властивостям мінеральної води «Лужанська-7». На території цього санаторію налагоджено й розлив «живої води». Торік вона здобула дипломи на виставках «Продекспо» в Києві та «Вища проба» в Ялті. А днями головний лікар оздоровниці Павло Ганинець повернувся із Женеви з міжнародним призом нового тисячоліття «За технологію та якість».

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

■ *Попередження*

Небезпека: «китайська пневмонія»

(Початок 1-й стор.).

Ще одна небезпека, про яку йдеться у авторитетному журналі «New Scientist» — смертоносний парамікровірус можуть переносити птахи з різних точок планети. Головний епідеміолог МОЗ України Аркадій Фролов це припущення прокоментував так: повірю лише коли на власні очі побачу враженого птаха. А якщо серйозно — то назріла потреба подумати про превентивні заходи в аеро- та морських портах. А поки в світі виводять вакцину від нової недуги, слід подбати про безпосередню профілактику медпрепаратами.

За словами експерта, це насамперед усім відомий «Амізон», виробництво якого освоїв вітчизняний завод «Фармак». Його ефективність доведено багатьма клінічними дослідженнями. Менш ефективні, але такі, що можуть убезпечити від смертоносної недуги в перші два—три дні після виявлення, інші вітчизняні ліки: ехінацея, екстракт елеутерокока та мефенамінова кислота.

Валерій ДРУЖЕНКО.

■ *Кримінал*

«Обжорі» зіпсували апетит

О п'ятій ранку в середу пролунали вибухи біля двох магазинів мережі «Обжора» в центрі Донецька. В одному з них пошкоджено неонову вивіску і розбито скло, в другому пошкоджено двері й вікна. Мешканці житлових будинків по вулиці Університетській та бульвару Пушкіна, де розташовано магазини, вибулися переляком. Порушено кримінальну справу. Міліція кваліфікує інцидент як навмисне пошкодження майна.

Ліна КУЩ.

Фото УНІАН.

Чому ми не стали португалами?

Саме так, а не португальцями, називають у спілкуванні між собою корінне населення Португалії українці, які приїжджають на заробітки до цієї країни

Для довідки

За офіційною статистикою МЗС України, нині у Португалії нелегально працює майже 50 тисяч наших співвітчизників. А насправді, стверджують ті, хто заробляє там на шматок хліба, їх значно більше. На думку моїх вінницьких співрозмовників — Миколи й Ольги, які напередодні Нового року рейсом літака Лісабон—Київ повернулися додому, офіційна цифра занижена щонайменше у 4—5 разів.

Ольга й Микола не вірять в те, що підписана 13 лютого ц. р. угода між нашими державами про тимчасову міграцію українських громадян для працевлаштування в Португалії сприятиме тим, хто в пошуках заробітку їде до цієї країни. Річ у тім, пояснюють вони, що тамтешні роботодавці неохоче йдуть на укладання контрактів з емігрантами з країн колишнього Союзу (крім українців, найчастіше тут можна зустріти ще молдован, білорусів і росіян). По-перше, наявність такого документа змушує їх сплачувати податки за використання найманої робочої сили. По-друге, коли виникає трудовий спір, без контракту в найманця — жодних шансів довести свою правоту: за розгляд справи у такому випадку не візьметься жоден юрист.

Тому більшість заробітчан залишається, як мовиться, на пташиних правах. Зате трудяться наші співвітчизники на найважчих роботах. «Ми робимо те, чого цураються португали», — кажуть вони. Хоча португальці також їздять на заробітки. Крім Європи, уточнюють співрозмовники, облюбували Південну Африку. Кажуть, що наші туди теж уже проклали стежку...

Рятівний рейс

Відкритий у другій половині минулого року новий авіарейс Лісабон — Київ наші емігранти одразу охрестили дорогою життя. Нема чого гріха таїти, кажуть мої співрозмовники, ми особисто, як, мабуть, більшість тих, хто гне спину в Португалії, потрапили туди, скориставшись туристичною візою.

Подружжя вінничан їхало через Німеччину. Термін візи до цієї країни, зрозуміло, давно закінчився. Порушення правил в'їзду й виїзду — очевидне. Тепер під час появи в Німеччині їм не вдалося б уникнути відмітки в паспортах про депортацію. А це, уточнюю, позбавляє права в'їзду в країну не менш як на п'ять років.

Таких порушників митних кордонів, як Ольга й Микола, в Португалії дуже багато. Новий авіарейс для них, як рятівна соломинка: «Тепер над Німеччиною пролітаємо з легким серцем. Якби добиралися наземним транспортом, мали б багато проблем...»

Злидні женуть на чужину

Першим у Португалії опинився Микола. Що характерно, у Вінниці він не сидів без діла: мав роботу, до того ж у непоганій організації, де платню видавали без затримки. Невелику, щоправда, та все-таки на хліб і до хліба вистачало. Жили, як мовиться, від зарплати до зарплати. Але подружжя не один рік поневірялося чужими квартирами. А так хотілося мати власний куток! Як вийти з ситуації? Розмірковували на всі боки і врешті-решт вирішили позичити суму, якої не вистачало на придбання житла. А позичальник невдовзі взяв та й змінив умови позички. Одне слово, гроші треба було повертати якомога швидше. На Португалії зупинили вибір лише тому, що добратися туди було найпростіше.

— Ви навіть не можете уявити, як каторжно довелося працювати перші сім місяців, — каже Микола. —Приїхав, як мовиться, навмання. Ніхто мене там не чекав і знайомих серед заробітчан не було. Тим, хто самотужки шукає роботу, доводиться найважче.

Разом з трьома українцями і одним молдованином влаштувався на будівництво. Завантажували пісок і цемент у бетономішалку. До роботи треба було ставати рано-вранці і працювати дві зміни поспіль. Такі умови виставив хазяїн. Вибору не було. Бо в кишенях свистів вітер, а кишки грали марш: грошей ледве вистачило на дорогу. Перші два тижні, поки отримали гроші,— каже Микола, не повірите, сиділи на одній лише... моркві: кілограм на п'ятьох і ще пачка цигарок — це все, що могли собі дозволити купити у складчину. Ночували де приходилося: то в закинутому свинарнику, а бувало, й на вулиці. Стали такі худющі, що своїм виглядом нагадували в'язнів Бухенвальда чи Освенціма. З хазяїном спілкувалися, як німі, бо не знали жодного слова на їхній мові. Скільки платив —по 400 євро за місяць — те мовчки клали до кишені.

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (Укрінформ).

Міністр закордонних справ Португальської Республіки Антоніу Мартінш (ліворуч) **та Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко під час підписання Угоди про тимчасову міграцію українських робітників.**

Як тільки вінничанин опанував трохи розмовну мову, одразу знайшов іншу роботу. Таку саму, на будівництві, але з вищими, аж на 100 євро, заробітками. До того ж платили їх за роботу в одну зміну. Нині він працює електриком за 700 євро у місяць. Час від часу ще й підробляє на будівництві в нічну зміну.

Приблизно через рік приїхала дружина. До того часу чоловік підшукав для неї місце на фабриці (майже всі підприємства у цій країні називають фабриками) з виготовлення сантехнічного обладнання. Робота монотонно важка: знімати з конвеєра готові вироби. Щоб відлучитися бодай на кілька хвилин, треба довго умовляти когонебудь з робітників, аби на цей час підмінили тебе. «У них, — каже Ольга, — не заведено допомагати одне одному. Кожен сам за себе. Якось Микола, у той день він мав вихідний, заглянув на фабрику, щоб допомогти мені. Дивиться, молода дівчина що є сили тягне навантажену вагонетку. А чоловіки, які проходили поруч, навіть гадки не мали допомогти їй. Микола, хоч про наших чоловіків кажуть, що їм далеко до джентльменів, упрягся у того возика й дотягнув його до місця. Замість того, щоб подякувати за допомогу, португалка раптом... розплакалася. Ми ніяк не могли зрозуміти, в чому завинили перед нею. Аж поки робітниці, що стояли біля сусіднього конвеєра, не пояснили причину її сліз: молода робітниця побачила в українцеві конкурента, подумала, що він претендує на її місце, тому взявся показати на очах у всіх, що вправніше може виконувати цю роботу».

«Мафія» й «компартія» — слова-страшилки

Більшість наших нелегалів, про це вже згадували мої співрозмовники, працює без контрактів: роботодавці знають, чому не спішать юридично оформляти стосунки з найманими робітниками. Чим це для останніх може закінчитися, подружжя вінничан відчуло на собі.

Ольга, хоч як важко працювала на фабриці, підробляла ще домробітницею в сім'ї. Одного разу хазяйка ні сіло, ні впало звинуватила українку у крадіжці... черпака з кухні. «Хоч як божилася, — каже Ольга, — як клялася, що не робила цього, дарма». Її виставили за двері, не заплативши при цьому за роботу. Був би на руках контракт, могла б домагатися зароблених коштів, а так...

Пізніше у дещо схожій ситуації їй таки вдалося домогтися свого. Власник ресторану, де Ольга підробляла офіціанткою, не повністю сплатив обумовлену в контракті суму. А наші українці порадили їй звернутися до... осередку Компартії. «Саме Компартія Португалії, — кажуть Ольга й Микола, — найчастіше допомагає нашим. До того ж безплатно. Це не вигадка —правда. Вони вбачають у кожному з нас колишніх комуністів. А ще коли пустити сльозу й вигадати легенду, що тебе переслідують за відстоювання інтересів Компартії...» Їй дали юриста, який домігся виплати всієї суми, що вона заробила, не вимагаючи при цьому винагороди за виконану роботу.

Інколи українці використовують й інші важелі впливу на недобросовісних роботодавців. «Португали надзвичайно налякані нашою мафією, — каже Микола. — Коли мене одного разу залишили без важко зароблених на будові грошей, готовий був лікті гризти, бо знав, що без контракту нікому нічого не доведу. Залишалося вжити останній аргумент. Чув від декого, що він спрацьовує безвідмовно. Хоча при цьому міг нарватися на велику неприємність...»

Микола підстеріг хазяїна, коли той один повертався з будівництва. Зупинивши його, сказав відверто: якщо не виплатить зароблене, матиме справу з нашими мафіозі. На його велике здивування, наступного дня з ним розрахувалися.

Скільки буде два плюс два?

Заробивши грошей, Ольга й Микола повернулися до Вінниці. Залишатися надовше в Португалії, в один голос заявляють вони, нізащо не хотіли б. «Зверніть увагу, ми приїхали майже на рік раніше — маємо на руках невикористану робочу візу». Найбільше їм не сподобався, як тепер кажуть, менталітет португалів. Ніколи не могли б подумати, що у тамтешніх дітей такий низький освітній рівень. Нехай вони нічого не знають про Україну, ми, зрештою, для багатьох залишаємося терра інкогніта. А дівча-семикласниця, дочка хазяйки, в якої квартирували вінничани, вгадуючи назву нашої столиці, називала навіть Париж і Лондон.

Дехто з дітей заробітчан навчається у португальських школах. Мову вивчають, як кажуть, у процесі занять. Важко їм, звичайно, але ж не сидіти неуками вдома. Коли одну нашу дівчинку, щоб перевірити її знання з математики, запитали, скільки буде два плюс два, клас зайшовся реготом. Та вона не розгубилася. Взяла з рук учителя крейду, і вивела таку формулу, що в класі запанувала тиша. А старий вчитель від здивування навіть окуляри зняв.

■ ■ ■

Ніколи не могли б подумати, що у тамтешніх дітей такий низький освітній рівень. Нехай вони нічого не знають про Україну, ми, зрештою, для багатьох залишаємося терра інкогніта. А дівча-семикласниця, дочка хазяйки, в якої квартирували вінничани, вгадуючи назву нашої столиці, називала навіть Париж і Лондон.

■

Португали, такий висновок зробили для себе мої земляки, дуже вульгарні у спілкуванні. Мова — у малих і старих — засмічена нецензурними словами (у нас, щоправда, можна уже констатувати те саме). Заглянути у пазуху чи під спідницю жінки або дівчини — у них це, схоже, звичне явище. Так само, як вранці дорогою на роботу або й на роботі обговорити нічні пригоди в ліжку. Крім сексу, у них є ще дві улюблені теми — телесеріали й футбол.

Дивними видалися їхні смаки. Найулюбленішою рибою, скажімо, є засолена в діжках тріска. Коштує вона дорожче усіх інших видів риби, включаючи лосось, минтай і т. ін. Картопля чомусь має зовсім інший смак, ніж у нас. Ще в меню майже щодня страви з рису —супи, каші, запіканки. За нашими харчами, щоправда, уже сумувати не доводиться. Відома фірма «Довгань» відкрила мережу продуктових магазинів. У них пропонують все — від консервованого борщу до квашених огірків.

Клімат у Португалії відрізняється підвищеною вологістю. «Наш одяг, здається, ніколи не висохне, так просяк цвіллю». Сирість у будинках, частина з яких не має опалення. У кращому разі можна погрітися біля каміна. Тільки у сучасних будівлях є централізоване опалення. «Ще трохи, — каже Микола, — і я міг би клопотати про надання дозволу на проживання у цій країні. Це можна робити, коли відпрацюєш п'ять років. Маючи такий документ, без проблем перебираються в будь-яку іншу країну Європи: Португалія, як відомо, входить до Євросоюзу. Але ми, як бачите, повернулися додому». «Треба хоч один раз вивалятися в чужому лайні, — доповнює чоловіка Ольга, — щоб по-справжньому пройнятися любов'ю до рідної землі».

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

P. S. Днями зустрів родича Ольги й Миколи, це він мене познайомив з ними. Запитав, чи вже знайшли вони роботу. «Робота нині, самі знаєте, нікого не чекає, — відповів чоловік. — Хіба що там, за бугром». І додав: поїхали вони знову мозолі натирати. Передзвонили до хазяїна. Йому такі працівники, схоже, потрібні, бо навіть пообіцяв всі витрати на дорогу оплатити. Але збиралися з важким серцем. Сказали, закінчиться трудова віза — повернуться назад. Не лежить у них душа до цієї країни. Можливо, за цей час у нас щось зміниться на краще...

ФОТОФАКТ

Ще до закінчення навчання багато хто з учнів Вінницького вищого художнього професійно-технічного училища № 5 отримує запрошення на роботу. Та й у решти проблем з працевлаштуванням не виникає. Адже випускники поряд з основним фахом освоюють ще й низку інших.

Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

На знімку: майбутні столяри Сергій Панасюк (**ліворуч**) і Віктор Литвинюк з цікавістю працюють у майстерні малюнка по дереву.

Усе спокійно. Війна триває

Війна Іраку проти американо-британських агресорів триватиме довго і закінчиться не через три—сім днів, як стверджували західні військові стратеги. Про це заявив віце-президент Іраку Таха Ясин Рамадан. Він висловив задоволення розвитком подій, зазначивши, що «все йде добре».

Добре чи погано, а війська коаліції так і не взяли контроль над жодним значним об'єктом в Іраку, і сухопутна операція не дає США очікуваних результатів. Як переломити хід війни, намагалися з'ясувати у Вашингтоні головні ініціатори операції Джордж Буш і Тоні Блер. Утім, за офіційною версією Пентагону, у них в Іраку теж усе йде добре. Війська коаліції утримують понад 3500 полонених, і іракські війська здаються «сотнями». Хто ж тоді чинить опір американцям у пустелі на підступах до Басри, Насирії, Багдада?

Тим часом бомбардування великих міст Іраку стають з кожним днем дедалі масованішими. Вчора вночі було завдано одного з найсильніших бомбових ударів по Багдаду. В останньому нальоті на Багдад сили коаліції застосували експериментальну «електронну бомбу», яка впливає на іракські системи зв'язку: телебачення, радари, всі супутникові комунікації. США спростовує наявність у них такої зброї.

А тим часом Туреччина направляє війська до Іраку. Це не воєнна операція. Анкара занепокоєна власною безпекою. На території Північного Курдистану буде створено буферну зону. Військові мають запобігти безконтрольному переміщенню іракських біженців на територію Туреччини. Нині країні загрожує гуманітарна катастрофа. За даними ООН, уже сьогодні неподалік турецького кордону перебувають майже 300 тисяч біженців. Крім того, в Анкарі побоюються, що курди, поселення яких розташовані по обидва боки турецького кордону, після того, як скинуть Саддама Хусейна, захочуть створити власну державу.

Фото АФП.

У таких схованках морські піхотинці США рятувалися від піщаних бур

Стосовно ООН, то з початку війни ця організація перебуває в очікувальній позиції, однак, побачивши, що бліцкригу не вийшло, вирішила вийти із сплячки. Вчора відбулося засідання РБ ООН. «Прокинувся» і екс-президент США Джордж Буш-старший. Він вирішив підтримати сина і заявив, що демонстранти, які протестують проти війни в Іраку, дуже помиляються, якщо вважають, що війна триває через нафту. «Якби це стосувалося нафти, то чому кувейтці, як і раніше, володіють своєю нафтою, контролюють свою власну нафту? — сказав Буш-старший. — Ми ніколи не збиралися розпоряджатися їхньою нафтою. Ми ввійшли туди, відновили їхній суверенітет і вийшли».

«Наш президент теж не подарунок, але ж на нас ніхто не нападає»

Погляд простого американця на війну в Іраку. На прохання «ГУ» про ситуацію в США розповів Джеф Холландер — комп'ютерник однієї з приватних фірм у Вашингтоні.

— Яка в нас обстановка? Та нічого, власне, не змінилося. Усі працюють, відпочивають, ходять у кіно... У Вашингтоні навіть традиційні для цього часу паради не скасували. У самому місті побільшало поліції. А по Потомаку курсують патрульні катери, що контролюють рівень забруднення води. Побоюються, що воду можуть отруїти.

Те, що кажуть про ізострічки і димоходи, — неправда. Ніхто їх в промислових кількостях не закуповує. Кілька тижнів тому була передача по ТБ. Журналіст обходив сусідів і запитував, чи купили вони ізострічку для повітропроводів. Вони на нього дивилися, як на ненормального. Потім він зайшов до місцевого господарського магазину і поцікавився в хазяїна, чи багато той продав цієї самої стрічки. З'ясувалося, три мотки за тиждень... Про харчі і воду. Я не помітив, щоб із супермаркетів люди вивозили більше, аніж звичайно.

Що кажуть американці про війну? На роботі не кажуть нічого. Начебто й війни немає. А після роботи... Позитивних відгуків жодного разу не чув. Одна наша знайома дивується, чому наше ТБ повідомляє, що дві третини американців підтримують війну. Вона сказала, що серед її численних знайомих, може, знайдеться лише двоє ідіотів, які виступають за цю війну. Вона ж розповіла про підслухану розмову за ланчем двох американців. Один казав: «Швидше б ця війна закінчилася. Людей убивають, економіка страждає. Але загалом я за. Ірак — диктаторська країна, Хусейн — тиран і самодур». Інший йому відповідає: «Наш президент теж тиран і самодур, але ж на нас за це ніхто не нападає». А гасло, яке мені найбільше подобається: «Скинемо Буша замість бомб!»

Щодо показу по ТБ американських полонених, то військове командування заборонило транслювати фотографії і плівку, бо це може зашкодити патріотичному настрою громадян і підсилити антивоєнні настрої, як це було з війною у В'єтнамі. Але оскільки більшість уже все подивилася по Інтернету, то CNN вирішила вчора показати матеріал у скороченому вигляді. CNN не входить до пакета базового кабелю, тому подивляться, думаю, аж ніяк не всі.

Хто допоможе мирному населенню Іраку?

Уповноважена ВР з прав людини Ніна Карпачова пропонує Товариству Червоного Хреста України терміново відкрити спеціальний рахунок для коштів на гуманітарну допомогу постраждалому мирному населенню Іраку. Таку позицію український Омбудсман мотивує тим, що до неї звертаються громадяни України, котрі мають бажання фінансово допомогти мирному населенню цієї країни, яке потерпає від війни. Н. Карпачова пропонує кошти, які пожертвують громадяни України, через товариство конвертувати і надіслати на рахунки регіональних представництв Міжнародного Комітету в країнах Близького Сходу. І на місці закуповувати необхідні медикаменти, продукти харчування тощо, щоб уникнути транспортних витрат, що виникли б у разі відправлення гуманітарної допомоги безпосередньо з України. Під час зустрічі Ніни Карпачової з представником регіональної місії Міжнародного Комітету Червоного Хреста Сергієм Пржебельським обговорювалося і питання можливої участі пересувного медичного шпиталю Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи.

Тепер слово за судом

Белград. Балістичною експертизою снайперської гвинтівки «Хеклер Кох Г3» «однозначно підтверджено, що вбивцею прем'єр-міністра Сербії Зорана Джинджича є заступник командира спеціального підрозділу Звєздан Йовановіч». Про це повідомило в середу МВС республіки.

Грузинських аеродромів вистачить на всіх

Едуард Шеварднадзе заявив про готовність Грузії надати США право використовувати грузинські військові аеродроми у війні проти Іраку. У Грузії стільки військових аеродромів, що «вистачить на п'ять держав», підкреслив він. Однак США поки що не зверталися з проханням про використання військових комунікацій.

Е. Шеварднадзе також заявив, що припустився помилки, коли 12 років тому, бувши міністром закордонних справ СРСР, під час першої іракської кампанії не порадив державному секретареві США Джеймсу Бейкеру ввести американські війська до Багдада, бо вважав, що це призведе до великих людських жертв. «Грузія надає США політичну, моральну підтримку, а якщо буде потрібно, то підтримає й з другого боку — країна до цього готова», — сказав глава держави. Минулого тижня грузинський парламент ратифікував грузино-американську угоду про співробітництво в оборонній галузі.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.
Тбілісі.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ *Київ*

Дедалі частіше нас відвідують високі гості

Учора в Україну з офіційним візитом прибув Прем'єр-міністр Киргизстану Микола Танаєв. Програма перебування передбачає зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Віктором Януковичем та Міністром закордонних справ Анатолієм Зленком, бізнесовими колами. Відбудеться також засідання україно-киргизької мішаної комісії з економічного та гуманітарного співробітництва. Підготовлено до підписання міжурядові документи.

* * *

Учора ж таки розпочався офіційний візит до нашої країни міністра закордонних справ Куби Феліпе Переса Роке, який, зокрема, зустрінеться з Першим заступником Голови ВР Геннадієм Васильєвим. Заплановано також його зустрічі з Президентом, Прем'єр-міністром, Міністром закордонних справ України. Можливо, під час візиту теж буде підписано двосторонні документи.

Батальйон рятуватиме населення, а не авторитет

Учора відбулася зустріч голови Комітету ВР з питань євроінтеграції Бориса Тарасюка з міністром без портфеля у європейських справах Республіки Словенія Янесом Поточником. Голова комітету ВР зазначив, що в Києві уважно стежили за проведенням у цій країні референдуму про вступ до ЄС та НАТО. Янес Поточник, у свою чергу, розповів про роботу словенського парламенту і, зокрема, про забезпечення адаптації законодавства до європейських норм і правил.

Борис Тарасюк повідомив співрозмовникові про те, що минулого тижня ВР дала згоду на направлення до Кувейту українського батальйону РХБ-захисту. Після зустрічі в інтерв'ю журналістам він висловив своє ставлення до цього рішення (сам Борис Іванович голосував «за»). Б. Тарасюк порадив не плутати ставлення до війни в Іраку та до надання допомоги цивільному населенню під час цієї війни. Він вважає, що Вашингтон не мав підстав застосовувати силу, адже згідно з міжнародним правом такі дії виправдані «лише у двох випадках — самооборона або відповідне рішення Ради Безпеки ООН». А стосовно того, чи доцільно за рахунок військовиків покращувати зіпсовані стосунки Києва з Вашингтоном, Борис Тарасюк переконаний: авторитет нашої влади вже ніщо не врятує. Тому порадив абстрагуватися від цих припущень.

■ *Брюссель*

НАТО стане іще ширшим

Сім країн учора підписали у Брюсселі протокол про намір вступити до НАТО. Болгарія, Латвія, Литва, Румунія, Словаччина, Словенія та Естонія отримали запрошення приєднатися до Північноатлантичного альянсу на саміті НАТО у Празі в листопаді минулого року. Очікують, що їх буде прийнято до НАТО у травні 2004 року.

■ *Нью-Йорк*

Прокрався?

Колишнього главу боснійського представництва при ООН і екс-міністра закордонних справ Боснії Мухаммеда Сачірбея заарештовано в Нью-Йорку за обвинуваченням у крадіжці 2000 року 2,5 млн. доларів з каси представництва. Розтрата призвела до того, що останнє виявилося неспроможним оплачувати приміщення, телефонні рахунки і видавати працівникам зарплату.

■ *Сідней*

Австралійці протестують

У Сіднеї вчора сталися сутички між учасниками 10-тисячної антивоєнної демонстрації і поліцією. Одного поліцейського легко поранено. Затримано 14 маніфестантів. У акції брали участь студенти і школярі. В багатьох австралійських містах відбуваються антивоєнні акції — після того, як уряд прийняв рішення направити до Іраку двохтисячний контингент для участі в операції коаліційних сил.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Повернення Едіпа

У Богдана Сильвестровича Ступки на столі стоїть лялька-хасид з довгими пейсами. Як підвищиш голос, хасид прокидається, пританцьовує і співає хаванагілу. Корисна річ для керівника театру — не дозволяє сваритися. Ми ніби й не сварилися, але хасид кілька разів прокидався. Вперше прокинувся, коли Ступка розповідав, яким шляхом піде підготовлений у театрі важливий пакет документів про виїзні вистави: театр подає пакет міністру, міністр — урядовому комітетові, а пройде там — винесуть на Кабмін, якщо там затвердять, отоді щось вже буде!

— І це лише один момент. А їх цілий комплекс. У нас одна невирішена проблема пов'язана з іншою, теж недовирішеною. Якщо культура зовсім бідна, самі лиш «м'які податки» її не врятують. Потрібен закон про меценатство, добрий закон про гастрольно-концертну діяльність, про захист авторських прав.

— А чому ж Ступка-міністр не подбав про Ступку-актора?

— Часу не вистачило! У нас такий механізм проходження пропозицій, що там роками черга. Я думав: зробив пакет пропозицій, подав і за місяць-два приймуть. Аж ні! Отак у нас усе закручено! Ми створили перпетуум-мобіле — ця машина рухається й ніяк зупинитися не може, і ти не можеш вийти на потрібній платформі. Слава Богу, завжди є люди, з якими можна домовитись. Але при тому не вистачає законів, які б дозволяли легше домовлятися з добрими людьми. Скажімо, закон про меценатство десь лежить, чекає черги, отже, комусь він невигідний. А поки що невигідне саме меценатство.

— Але ж вам гріх скаржитися — банки Аваль» та «Надра» постійно світять свої логотипи на афішах театру імені Франка й не бояться цього. В чім секрет?

— Усе просто, у своїх статутах банки юридично затвердили параграф на меценатські видатки. Вони допомагають нам у створенні вистав, доплачують певні суми до пенсій нашим пенсіонерам. Це благородно, це чудово, але це річ ексклюзивна, а потрібен закон.

Я зараз не хотів би говорити про всю ситуацію в культурі, скажу про себе. Візьмемо податки. От я був міністром. Ви знаєте, хто вважався найбагатшим тоді українським міністром? Міністр культури Ступка! Це при тому, що я не мав власної дачі й машини, але за фінансовим рейтингом був найбагатший: зарплата, плюс кінозйомки, плюс грав у театрі й одержував за «разові», плюс академія мистецтв, плюс ще там щось. Коли все це зійшлось докупи, то вже мусив платити не 20 відсотків податку, а сорок. З мого тогорічного заробітку заплатив податковій сорок тисяч. Ніхто з міністрів в усьому Кабміні стільки не платив, вони розсудливо сиділи на голій зарплаті!

— Може, у вас була нетипова ситуація?

— Чим вона нетипова? Що, я один в Україні в кіно знімаюсь? Нехай не всі — у Гофмана, але ж знімаються. А ось дивиться, як було з Гофманом. Він заробив гроші на «Огні і мечі» й одразу вклав їх у новий фільм «Стара казка». Кажуть, це буде найкраща з його картин. А тепер уявіть, що він від заробітку сплатив сорок відсотків податків, а не десять — і поляки не побачили б «Старої казки»!

Так, він ризикував. Але щоб ризикувати грішми, треба їх мати. А у нас нема грошей на те, щоб створити мистецький продукт, а якщо ми його й створимо, то нічого від того не маємо! Ось у театрі імені Франка з 2002 року підвищено зарплату. Але держава завжди дає ці гроші з запізненням. Раніше ми покривали це за рахунок заробітку від квитків. А зараз не можемо, бо зарплата виросла, а заробіток від квитків який був, такий і залишився.

Дивно, у нас на кожен закон є інший закон, а на той — ще інший, і так далі, аби лиш ніхто нічого не вкрав. Все одно крадуть. У себе самих. Гофман якось мені казав: будували соціалізм і ви, і ми. Але ви крадете із 100 відсотків 102, а ми із ста — 99. І оцей один процент іде у нас на розвиток культури! Ото й усе...

Бесіду вів Віталій ЖЕЖЕРА.

P. S. Нині на сцені франківців всесвітньо відомий режисер Роберт Стуруа ставить трагедію Софокла «Цар Едіп». У головній ролі — Б. Ступка. Роль — саме для його нинішніх настроїв. Він цитує Стуруа: «На вершині влади навіть благородні людинолюбці змінюються на гірше, й не всі здатні повернутися назад. Іноді для цього потрібна жертва. Едіп наважується на цей крок, і здобуває себе, він знову з нами...»

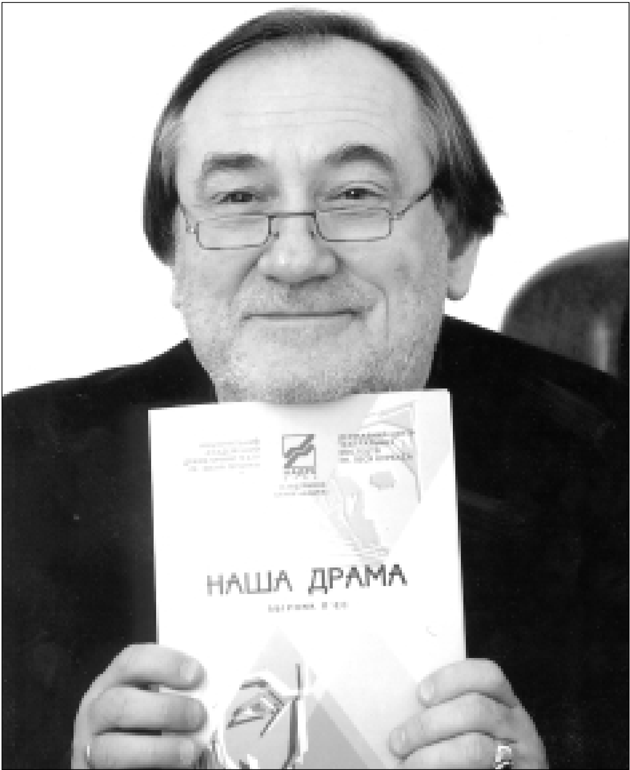

Фото Володимира БАРТКОВА.

ЮВІЛЕЇ

Учора в Москві відзначив 65-ліття видатний актор Олексій Петренко, родом з Чернігівщини (його хрестив рідний брат П. Тичини). Вчився у Харкові, дебютував у Запоріжжі й Донецьку. Народний артист Росії.

Сьомий кілометр знаєте? Так це не зовсім те!

Промтоварний оптово-роздрібний ринок «Сьомий кілометр» широко популярний в Одесі й усій Україні. А з мюзиклу «Сьомий кілометр», над яким працюють зараз відомий російський композитор Олександр Журбін та одеський драматург Георгій Голубенко, в Одесі розпочне свою діяльність новий музичний театр-антреприза. Назву для мюзиклу, мабуть, обрано з надією на довготривалу популярність. Утім, одеські театри охоче беруться за п'єси Г. Голубенка. Ну а популярність О. Журбіна відома: його рок-опера «Орфей і Еврідика» майже тридцять літ не сходить з петербурзької сцени. А мюзикли «Принц і жебрак», «Пенелопа», «Биндюжник і король», а десятки широковідомих пісень!

Проект «Сьомий кілометр» — не єдине, над чим працює зараз композитор. Відвідавши Одесу, він розповів про нове прочитання «Чайки» Антона Чехова (у музичній комедії), мюзикл «Мишоловка» за Агатою Крісті й 15-серійний кінофільм за романом В. Аксьонова «Московська сага», де пісні Журбіна виконує Крістіна Орбакайте. Та серед цього всього одеського мюзикл «Сьомий кілометр» не загубиться — появи його на сцені чекати недовго.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Єдиний у світі

Роль хана Ісламі-Гірея у фільмі М. Мащенка «Богдан-Зіновій Хмельницький» виконує керівник Кримськотатарського муздрамтеатру Білял Білялов. А ролі сподвижників хана доручено ще чотирьом акторам цього театру.

Грати Іслам-Гірея цікаво, каже Білял Шевкетович, бо вперше мовою кіно чесно мовиться про непрості взаємини України з Кримським ханством. А в тих взаєминах було всього: і кривди, й добра. За півстоліття після депортації кримських татар виробився певний кіностереотип татарина-хижака. А нам потрібна історично вивірена картина, задля осмислення уроків спільної національної і державної долі.

Поза ду перша серія фільму, Білял Білялов з колегами готується до зйомок у Бахчисараї. Триває напружена робота й у своєму, єдиному в світі національному кримськотатарському театрі. Під час останніх гастролей в Анкарі, Стамбулі, Ізмірі, Казані, де колектив представляв Україну на міжнародному фестивалі, його визнали кращим з двадцяти тюркських театрів світу, а спектакль «Кармен» виборов Гран-прі.

Цього року до створених за останні сезони власним коштом п'ятнадцяти спектаклів додадуться прем'єри: «Фахіше-пустунка», «Міщанин-шляхтич», «Казки за легендами кримських татар». Покажуть їх на фестивалях в Анкарі, Вологді, Мукачевому, Дніпродзержинську, де їхній «Макбет» здобув шість із семи номінацій.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Пектораль

У списку претендентів на театральну премію «Київська пектораль» у номінації «Краща вистава» — «Буквар миру» (театр імені Франка, постановка Олександра Анурова), «Хоровод любові» (Молодий театр, постановка Станіслава Мойсеєва) та «Одруження» (театр на Лівому березі, постановка Юрія Одинокого). Дуже яскрава робота заявлена цього року в номінації «Кращий дебют». Це вистава «Вовки та...» (Мала сцена Театру на Липках, постановка Максима Михайличенка).

Вл. інф.

У нашій хаті — як у МХАТі

Самодіяльні театри вимерли, як мамонти. Та не всюди! От село Грушка Кам'янець-Подільського району на Хмельниччині не уявляє себе без свого театру. Йому вже 42 роки. Почինали з п'єси Кропивницького «Дай серцю волю — заведе в неволю». І ось куди серце завело!

Театр має звання народного. І нема в сусідніх районах села, де не знали б артистів з Грушки. «Переміряли» на себе українську класику і сучасну драматургію. До кожної п'єси обов'язково додають щось своє. Навіть утнули свій варіант «Колобка».

На чому тримається цей театр, гордість району? Невже на балансі райвідділу культури? У цьому році його дещо зрослий бюджет не збагатить театру з Грушки. Бо виділено 3600 гривень загалом на заклади культури Грушки, Рункошіва, Каштанівки. Навіть по півставки зарплати не виходить. А в перший рік незалежності Грушківський Будинок культури та театр профінансували на 7400 гривень, передбачили використання 6600 кіловат електроенергії, нині ж на весь рік дали сто гривень. А що ж то за театр без світла?

Аби не згасло вогнище культури, усе, що треба, несуть з дому бригадир Василь Горгулько, його дочка та дружина, і ще - вчительки Тетяна Миколайчук, Оксана Кравчук, Валентина Миколайчук. А що вже й казати про «батьків» театру, Трофанчуків, Івана Васильовича та Івана Михайловича! У першого, директора Будинку культури, і дружина артистка. Отож не скаже: а куди це ти, любий, домашнє добро волочиш?!

...Знаменитий МХАТ теж не з держдотацій починався. А Грушка чим гірша?

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

На знімку: грушківські артисти зустрілися в Кам'янці з аматорами з села Гуменці й зіграли «Кармалюка».

Фінансовий стан АППБ «Аваль» за підсумками роботи за 2002 рік.

"Баланс" станом на 1 січня 2003 року

Тис. грн

Рядок	Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	АКТИВИ Грошові кошти та залишки в НБУ	Розділ 10, р.1200, 1203, 1207, 1211, 1212	497752	517936
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	Примітка 11	169739	1523469
3	Кошти в інших банках	Примітка 12	482990	535611
4	Цінні папери на продаж	Примітка 13	69381	54061
5	Кредити та заборгованість клієнтів	Примітка 14	4029699	1948051
6	Інвестиційні цінні папери	Примітка 15	83389	2333
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	Примітка 16	13867	15392
8	Основні засоби та нематеріальні активи	Примітка 17	463666	288722
9	Нараховані доходи до отримання	Примітка 18	13818	13852
10	Інші активи	Примітка 19	153975	195615
11	Усього активів		5978276	5095042
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ			
12	Кошти банків		298432	131514
13	Кошти клієнтів	Примітка 20	5005724	4494532
14	Інші депозити	Примітка 21	2	58419
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	Примітка 22	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	Примітка 23	40466	26419
17	Інші зобов'язання	Примітка 24	34254	97848
18	Усього зобов`язань		5378878	4808732
19	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ Статутний капітал	Примітка 25	500000	210000
20	Капіталізовані дивіденди		0	0
21	Акції, що викуплені в акціонерів		(3038)	0
22	Емісійні різниці		0	0
23	Резерви	Р.5020, 5021	14425	7521
24	Результати переоцінки	Р.5100, 5101	6634	6657
25	Нерозподілений прибуток		81377	62132
26	у тому числі сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів	Аналітичний Рах. 5040	5450	5427
27	Усього власного капіталу		599398	286310
28	Усього пасивів		5978276	5095042

"Звіт про власний капітал" станом на 1 січня 2003 року

Тис. грн

Рядок	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал, зареєстро-ваний, спла-чений	Емісійні різниці	Викуплені власні акції	Резерви	Результати переоцінки	Нерозподі-лений прибуток	Капіталі-зовані дивіденди	Капітал та резервні фонди, Усього	Попередній рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Залишок на 1 січня звітного року		210000	0	0	7521	6657	62132	0	286310	176035
2.1	Коригування: Зміна облікової політики					2630*		19129*		21759*	
2.2	Виправлення помилок										
2	Скоригований залишок на початок року					2630*		19129*		21759*	
3	Переоцінка основних засобів										
4	Переоцінка нематеріальних активів										
5	Перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості об`єктів необоротних активів, що раніше були переоцінені, у разі їх вибуття						(23)	23		0	
6	Дивіденди за минулий рік, сплачені										
7	Капіталізовані дивіденди за минулий рік										
8	Чистий прибуток							4367		4367	4274
9	Розподіл у загальні резерви банку										
10	Розподіл у резервні фонди					4274		(4274)			
11	Сплата в раніше зареєстрований статутний капітал			-							
12	Реєстрація акцій нового випуску (на суму внесків)		290000							290000	106000
13	Купівля власних акцій				(18050)					(18050)	(24469)
14	Продаж раніше викуплених власних акцій				15012					15012	24469
15	Анульовані раніше викуплені акції										
16	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня звітного року		500000	0	(3038)	14425	6634	81377	0	599398	286310

"Звіт про фінансові результати" станом на 1 січня 2003 року

Тис. грн

Рядок	Найменування статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1.1	Процентний дохід	Пр. 2.1	732858	594577
1.2	Процентні витрати	Пр. 2.2	(395661)	(290840)
1	Чистий процентний дохід		337197	303737
2.1	Комісійний дохід		345123	271386
2.2	Комісійні витрати		(26697)	(20236)
2	Чистий комісійний дохід		318426	251150
3	Дивідендний дохід	Пр. 3	1982	894
4	Чистий торговельний дохід	Пр. 4	41247	26700
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів		1380	(2176)
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій		72	0
7	Інший операційний дохід		4597	5111
8	Операційний дохід		704901	585416
9	Загальноадміністративні витрати	Пр. 5	(303166)	(210135)
10	Витрати на персонал	Пр. 6	(342717)	(280641)
11	Прибуток від операцій		59018	94640
12	Витрати на безнадійні борги	Пр. 7	(51770)	(86314)
13	Прибуток до оподаткування		7248	8326
14	Податок на прибуток	Пр. 8.1	(2926)	(4040)
15	Прибуток після оподаткування		4322	4286
16	Непередбачені доходи/витрати	Пр. 9	45	(12)
17	Чистий прибуток/збиток банку		4367	4274
18	Чистий прибуток на одну просту акцію	Пр. 10	0,0013	0,0023
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	Пр. 10		

"Звіт про рух грошових коштів" (непрямий метод)

тис.грн

	Статті балансу	Звітний рік	Попередній рік
	I. ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду	4 367	4 274
	Поправки чистого прибутку		
2	Нараховані витрати	13 957	6 437
3	Нараховані доходи	8 859	7 791
4	Амортизація основних засобів	56 237	36 074
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	51 829	89 225
6	Торгівельний результат	41 247	-1 932
7	Нарахований та відстрочений податок	3 062	4 246
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	8 545	3 751
9	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії	38 796	0
10	Амортизація дисконта і премії цінних паперів	-40 083	-42 191
11	Інший рух коштів, що не є грошовим	20 776	3 991
12	**Чистий прибуток від поточних операцій банку**	**207 593**	**111 666**
13	Зменшення (збільшення) коштів які розміщені в інших банках, кредитів та передплат іншим банкам	-61 598	-43 281
14	Зменшення (збільшення) кредитів які надані клієнтам	-2 013 560	-985 666
15	Зменшення (збільшення) інших активів	24 618	-58 103
16	Збільшення (зменшення) коштів які отримані від Національного банку України	42 370	12 126
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	124 657	20 990
16	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	589 734	1 558 653
19	Збільшення (зменшення) інших зобов'язань	132 092	135 987
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	556 347	-1 294 739
21	**Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності**	**-605 340**	**-654 034**
22	**Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності**	**-397 748**	**-542 367**
	II. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ		
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	-69 516	49 669
24	Зменшення (збільшення) вкладень в асоційовані установи	1 525	-10 451
25	Зменшення (збільшення) вкладень в дочірні установи	0	0
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	-157 085	-171 340
27	**Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності**	**-225 075**	**-132 121**
	III. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ		
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	-58 417	-48 561
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов'язань	12 000	0
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	390 962	106 000
31	Дивіденти, що сплачені на протязі звітного періоду	-1	-3
32	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності	**344 544**	**57 436**
33	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	**-278 279**	**-617 053**
34	Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	**887 007**	**1 414 025**
35	Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	**608 728**	**796 971**

Голова Правління _______ Деркач О.В.
(підпис, прізвище, ім'я)

Головний бухгалтер _____ Волощук І.П.
(підпис, прізвище, ім'я)

Звіт про прибутки та збитки по АКБ "Одеса-Банк" за 2002 рік.

в тис.грн.

№ п/п	Стаття доходів	Сума	№ п/п	Стаття витрат	Сума
I	**Доходи — усього**	**7357,5**	I	**Витрати — усього**	**3154,5**
	У т.ч.:			У т.ч.:	
1	***Процентні доходи:***	3901,7	1	***Процентні витрати:***	1257,3
	Процентні доходи за коштами, розміщеними в інших банках	702,8		Процентні витрати за коштами, отриманими від інших банків	946,6
	Процентні доходи за кредитами суб'єктам господарської діяльності	3181,6		Процентні витрати за коштами суб'єктів господарської діяльності	112,5
	Інші процентні доходи	17,3		Процентні витрати за коштами фізичних осіб	198,2
2	***Комісійні доходи:***	2278,1	2	***Комісійні витрати***	746,8
	Комісійні доходи за операціями з банками	21,1	3	***Інші банківські операційні витрати***	901,2
	Комісійні доходи за операціями з клієнтами	2257,0	4	***Інші небанківські операційні витрати***	2614,6
3	***Результат від торговельних операцій***	1177,1		Витрати на утримання персоналу	513,0
4	***Інші банківські операційні доходи***	0,6		Сплата податків та інших обов'язкових платежів, крім податку на прибуток	242,7
				Витрати на утримання основних засобів та нематеріальних активів	778,2
				Інші експлуатаційні та господарські витрати	406,0
				Витрати на телекомунікації	270,3
				Інші небанківські операційні витрати	260,4
				Супутні небанківські операційні витрати	144,0
			5	***Відрахування в резерви***	-3492,7
			6	***Прибуток до сплати податку***	5330,3
			7	***Податок на прибуток***	1127,3
			8	***Чистий прибуток***	4203,0

Голова Правління АКБ "Одеса-Банк" ***І.К. Мерещук***
Головний бухгалтер АКБ "Одеса-Банк" ***Л.А. Король***

БАЛАНС АКБ "ОДЕСА-БАНК" на 1 січня 2003 року *(тис. грн.)*

№ п/п	Найменування статті	Сума	№ п/п	Найменування статті	Сума
	АКТИВИ		13	Кошти клієнтів	8 867
1	Кошти та залишки в НБУ	2 779	14	Інші депозити	
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ		15	Боргові цінні папери емітовані банком	
3	Кошти в інших банках	22 015	16	Нараховані витрати до сплати	13
4	Цінні папери на продаж	1	17	Інші зобов'язання	211
5	Кредити та заборгованість клієнтів	21 329	**18**	**Усього зобов'язань**	**30 891**
6	Інвестиційні цінні папери	42		**ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ**	
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ		19	Статутний капітал	15 000
8	Основні засоби та нематеріальні активи	2 519	20	Капіталізовані дивіденди	
9	Нараховані доходи до отримання	208	21	Акції, викуплені в акціонерів	
10	Інші активи	1 906	22	Емісійні різниці	
11	**Усього активів**	**50 799**	23	Резерви	397
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		24	Результати переоцінки	11
12	Кошти банків	21 800	25	Нерозподілений прибуток	4 500
			26	Прибуток звітного року	
			27	**Усього власного капіталу**	**19 908**
			28	**Усього пасивів**	**50 799**

Голова Правління ***Мерещук І.К.***
Головний бухгалтер ***Король Л.А.***

АУДИТОРСЬКО — КОНСАЛТИНГОВА ФІРМА "ГРАНТЬЄ"
Свідоцтво Аудиторської палати України про внесення до реєстру суб'єктів аудиторської діяльності № 0889
65010 Україна, м. Одеса, пр-т Адміральський, 33-А, кімн. 428 тел. (0482) 61-99-40, (050) 316-39-73, E-mail: grantye-tim@paco.net

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

про достовірність бухгалтерської звітності та аналіз фінансового стану закритого акціонерного товариства "Акціонерний комерційний банк "Одеса—Банк"

4 березня 2003 року

В результаті проведеного аудиту встановлено:
Надана інформація дає дійсне й повне уявлення про реальний склад активів та пасивів АКБ "Одеса - Банк". Система бухгалтерського обліку, що використовувалася у Банку, відповідає законодавчим та нормативним вимогам.
Фінансову звітність підготовлено на підставі дійсних даних бухгалтерського обліку і достовірно та повно подає фінансову інформацію про Банк станом на 31 грудня 2002 року, згідно з нормативними вимогами щодо бухгалтерського обліку та звітності в Україні.

Директор-аудитор
АКФ "Грантьє" ***С. Тимофеєнко***

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОДАЖ НА АУКЦІОННИХ ТОРГАХ НА «ПФТС» ЦІННИХ ПАПЕРІВ, ЩО НАЛЕЖАТЬ БАНКУ «УКРАЇНА»

Ліквідатор Банку «Україна» оголошує про продаж на аукціонних торгах на «ПФТС» цінних паперів, що належать Акціонерному комерційному агропромисловому Банку «Україна»:

№ п/п	Вид цінних паперів	Емітент	ЄДРПОУ	Адреса	Номінал 1 шт. ЦП грн.	Кількість ЦП шт.	% в СФ	Початкова Вартість пакету ЦП грн.
	Дата проведення торгів 15.04.2003			Торги проводить ФК «Укранеттраст			Тел. для довідок: (044)220-63-42	
1	Акція проста іменна	ЗАТ «Чернігівська переробна компанія»	30633915	м. Київ, вул. Підвисоцького, 7, кв. 35	0,01	2 461 524 482	99,97	6 180 500,00

В аукціоні можуть брати участь професійні торгівці цінними паперами, які є членами «Першої фондової торгівельної системи («ПФТС»), та підключенні до торгового терміналу. Покупці, які не є торгівцями ЦП, можуть прийняти участь у торгах, звернувшись до зазначених членів «ПФТС». Телефон для довідок «ПФТС»: (044)252-88-08, 252-92-09.

Для участі в аукціоні, покупці повинні до 13-ї години дня, що передує дню проведення торгів подати до ДП «Технічний центр «ПФТС» заяву на участь в торгах, та сплатити суму страхового внеску, в розмірі 10 % від початкової ціни пакету ЦП, на рахунок № 2600601276217 у ВАТ «УКРЕІМБАНК», МФО 322313, ЄДРПОУ 21672206, отримувач ДП «Технічний центр ПФТС».

Акції ЗАТ «Чернігівська переробна компанія» випущені в бездокументарній формі. Покупець , для перереєстрації прав власності на ЦП, повинен мати рахунок у Зберігача ЦП.

Від покупця акцій ЗАТ «Чернігівська переробна компанія», крім розрахунку за акції, додатково вимагається погашення податкового боргу ЗАТ «Чернігівська переробна компанія»перед ДПІ в Печерському районі м. Києва.

Телефон для довідок Банку «Україна»: (044) 228-97-03

Доповнення до інформації про фінансово-господарську діяльність, що публікується емітентом у друкованих виданнях відкритого акціонерного товариства «Орджонікідзевський ремонтно-механічних завод»

Основні показники фінансово-господарської діяльності.

Найменування показника	Період	
	Звітний	Попередній
Середньорічна кількість простих акцій (шт.)	4588680,0	4588680,0
Убуток на одну просту акцію (грн.)	0,11	0,19.

К СВЕДЕНИЮ КЛИЕНТОВ АЛЧЕВСКОГО ФИЛИАЛА АБ "КРЕДИТ-ДНЕПР"

Закрытое акционерное общество коммерческий банк "Кредит-Днепр" (МФО 306749) сообщает о реорганизации своего Алчевского филиала путем передачи Коммерческому банку обществу с ограниченной ответственностью "Мисто Банк" (МФО 328760).

Клиентам Алчевского филиала АБ "Кредит-Днепр" предлагается обслуживание в Алчевском филиале КБ ООО "Мисто Банк".

АБ "Кредит-Днепр" просит владельцев счетов и вкладов, размещенных в Алчевском филиале банка, в срок до 01 мая 2003 года явиться в филиал банка, расположенный по адресу Луганская обл., г.Алчевск, ул. Горького, 49, для урегулирования вопросов дальнейшего обслуживания.

За дополнительной информацией обращаться по телефонам:
8 (06442) 5-25-08, 5-23-33.

Лицензия №70 от 24.12.2002

Звіт про прибутки та збитки АКБ "Юнекс" на 1 січня 2003 року

(коп.)

Символ	Стаття доходів	Усього
	Доходи	107282226
60	Процентні доходи	30321127
601	Процентні доходи за коштами, розміщеними в інших банках	17202134
602	Процентні доходи за кредитами суб'єктам господарської діяльності	11219176
604	Процентні доходи за кредитами фізичним особам	115945
605	Процентні доходи за цінними паперами	1153500
609	Інші процентні доходи	630372
61	Комісійні доходи	16431341
611	Комісійні доходи за операціями з клієнтами	16431341
62	Результат від торговельних операцій	5228658
63	Інші банківські операційні доходи	12769575
639	Інші банківські операційні доходи	12769575
64	Інші небанківські операційні доходи	716668
649	Інші небанківські операційні доходи	716668
67	Повернення списаних активів	41814857
671	Повернення списаних активів	41814857
	Витрати	-139215570
70	Процентні витрати	96831
702	Процентні витрати за коштами суб'єктів господарської діяльності	96831
71	Комісійні витрати	74372
710	Комісійні витрати	74372
73	Інші банківські операційні витрати	3398352
739	Інші банківські операційні витрати	3398352
7397	Штрафи,пені, що сплачені за банк.операціями	45012
74	Інші небанківські операційні витрати	179964101
740	Витрати на утримання персоналу	52640543
7400	Основна і додаткова заробітна плата	38496185
7401	Внески на державне соціальне страхування	13994358
74011	з них: збір на соц.страхув. на випадок безробіття	792535
7403	Матеріальна допомога та ін. соц. виплати	150000
741	Сплата податків та інших обов'язкових платежів крім податку на прибуток	13097141
7410	Податок на додану вартість	786195
7411	Податок на землю	3090100
7419	Сплата інших податків та обов'язкових платежів крім податку на прибуток	6220846
742	Витрати на утримання основних засобів та нематеріальних активів	55185545
7420	Витрати на утримання власних основних засобів та нематеріальних активів	6707509
7421	Витрати на утримання орендованих основних засобів та нематеріальних активів	10181191
7423	Амортизація	38296845
743	Інші експлутаційні витрати	6055033
744	Витрати на телекомунікації	5435630
745	Супутні небанківські операційні витрати	15896933
749	Інші небанківські операційні витрати	31653276
7497	Штрафи,пені, що сплачені за госп.операціями	11367
77	Відрахування в резерви та списання безнадійних активів	-323849256
770	Відрахування у резерви	-483841195
772	Відрахування в резерви під сумнівну	159991939
	Прибуток (збиток) до сплати податку	247597826
79	Податок на прибуток	1100030
	Чистий прибуток (збиток)	246497796

Керівник ***ТУМАНИК А.А.***
Головний бухгалтер ***ГЕОРГІЦА Т.О.***

Баланс АКБ "ЮНЕКС" на 1 січня 2003 року

(коп.та сота частка од.валют)

Рядок	Найменування статті	01-01-2003р.	01-01-2002р.
	АКТИВИ		
1.	Грошові кошти та залишки в НБУ	2700232	21582573
2.	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
3.	Кошти в інших банках	627556650	173209804
4.	Цінні папери на продаж	0	0
5.	Кредити та заборгованість клієнтів	162349	-651004
6.	Інвестиційні цінні папери	0	0
7.	Довгострокові інвестиціє до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8.	Основні засоби та нематеріальні активи	1058301761	1241181068
9.	Нараховані доходи до отримання	440932275	577258955
10.	Інші активи	1176441759	131293363
11.	**Усього активів**	**3306095026**	**2143874759**
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
12.	Кошти банків	683348	683417
13.	Кошти клієнтів	150493592	172773702
14.	Інші депозити	0	0
15.	Боргові цінні папери емітовані банком	32743930	32743930
16.	Нараховані витрати до сплати	93033895	117984498
17.	Інші зобов'язання	1185238947	215724994
18.	**Усього зобов'язань**	**1462193712**	**539910541**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19.	Статутний капітал	1156076600	1156076600
20.	Капіталізовані дивіденди	0	0
21.	Акціє, викуплені в акціонерів	0	0
22.	Емісійні різниці	416086042	416086042
23.	Резерви	105383195	105383195
24.	Результати переоцінки	953610925	953610925
25.	Нерозподілений прибуток у тому числі,	-787255448	-1027192544
26.	Сума переоцінки при вибутті необоротних активів	0	0
27.	**Усього власного капіталу**	**1843013014**	**1603964218**
28.	**Усього пасивів**	**3306095026**	**3193383699**

Голова Правління ***ТУМАНИК А.А.***
Головний бухгалтер ***ГЕОРГІЦА Т.О.***

Постановою господарського суду Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) по справі № Б-6871/2-24 від 17.03.2003 р. сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Колос» (ЄДРПОУ 30767601, с. Яковенково, Балаклійський р-н, Харківська обл., 64225) визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Заривайко В. В. (ліц. АА № 140435 від 10.06.2002 р., т. (0572) 43-15-30).

Товариство з обмеженою відповідальністю «Інвестиційна Компанія «Воінтер», яке зареєстроване державною адміністрацією Старокиївського району м. Києва 08 квітня 1994 року, ідентифікаційний код 21596818, місцезнаходження — м. Київ, вул. Артема, 37-41, повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення.

Телефон (044) 449-98-48.

Господарський суд Полтавської обл. (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) порушив справу за № 10/114 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Полтавагаз» (36009, м. Полтава, вул. Енгельса, 2 «А»), р/р 26007301220950 в Центральному відділенні «Промінвестбанк» м. Полтава, МФО 331069 код 0335191.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Штепенка Євгенія Олександровича — ліцензія № 047990 від 19.10.2001 р. (м. Полтава, майдан Незалежності, 1 «Б»).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення.

Закрите акціонерне товариство «Деревообробний комбінат»

повідомляє про те, що чергові Загальні Збори Акціонерів відбудуться 14 травня 2003 року у адміністративному приміщенні за адресою: с. Зоря Рівненського району Рівненської області.

Порядок денний Загальних Зборів Акціонерів буде таким:

1. Звіт виконавчого органу про господарську діяльність Товариства у 2002 році та затвердження річних результатів господарської діяльності Товариства.
2. Звіт Ревізійної Комісії Товариства.
3. Вибори виконавчого органу Товариства.
4. Вибори Спостережної Ради Товариства.
5. Вибори ревізійної комісії Товариства.
6. Внесення змін до Статуту товариства.
7. Затвердження основних напрямків діяльності Товариства на 2003 рік.

Початок зборів о 12 годині ранку. Реєстрація акціонерів проводиться з 11.00 до 12.00.

Господарським судом Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 22) визнано банкрутами і відкрито ліквідаційну процедуру:

1. ПСП «Липнязьке» (код ЄДРПОУ 03756543, 27015, с Липняжка, Добровеличківського р-ну, Кіровоградської обл.). Постанова від 13.02.03 р. справа № 10/5.
2. ТОВ «Надія» (код ЄДРПОУ 30024680, 27020, с. Гаївка, Добровеличівського р-ну, Кіровоградської обл. Постанова від 13.02.03 р. справа № 10/7.

Ліквідатором призначено Арбітражного керуючого Корольчук М. Ф. (ліцензія АА № 315485) 25014, м. Кіровоград, вул. Орджонікідзе, 2, оф.214, тел. (0522) 24-28-18.

ТзОВ «Протагор»,

код ЄДРПОУ 32203933, сповіщає про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом двох місяців за телефоном: 8-(067)-980-90-88.

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) порушив справу № 14/6 про банкрутство Державного відкритого акціонерного товариства «Інформаційно-обчислюваний центр» дочірнього підприємства державної холдингової компанії «Олександріявугілля» (28000, Кіровоградська обл., м. Олександрія, пр. Леніна, 27; п/р 26002000229001 в Олександрійській філії АКБ «Надра», МФО 323602).

Розпорядником майна призначено Спіцина Ігоря Анатолійовича (м. Кіровоград, вул. Героїв Сталінграду, б. 30, корп. 1, кв. 78; ліцензія № 419437 від 08.11.2002 року).

Фінансова звітність ВАТ "КБ "Причорномор'я"

за наслідками фінансово-господарської діяльності у 2002 році

Баланс станом на 1 січня 2003 року

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	АКТИВИ		
1.	Грошові кошти та залишки в НБУ	3779	3075
2.	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0	0
3.	Кошти в інших банках	5704	5579
4.	Цінні папери на продаж	16	197
5.	Кредити та заборгованість клієнтів	79887	48325
6.	Інвестиційні цінні папери	53	28
7.	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8.	Основні засоби та нематеріальні активи	1272	1050
9.	Нараховані доходи до отримання	2460	2097
10.	Інші активи	318	762
11.	**Усього активів**	**93489**	**61113**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
12.	Кошти банків	4247	5
13.	Кошти клієнтів	55570	31796
14.	Інші депозити	15	15
15.	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
16.	Нараховані витрати до сплати	1232	1008
17.	Інші зобов'язання	11589	8346
18.	**Усього зобов`язань**	**72653**	**41170**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19.	Статутний капітал	17585	16133
20.	Капіталізовані дивіденди	0	0
21.	Акції, що викуплені в акціонерів	0	0
22.	Емісійні різниці	0	0
23.	Резерви	1823	1706
24.	Результати переоцінки	16	16
25.	Нерозподілений прибуток	1412	2088
26.	у тому числі сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів 0		0
27.	**Усього власного капіталу**	**20836**	**19943**
28.	**Усього пасивів**	**93489**	**61113**

Голова Правління **О.Г. Баранов**
Головний бухгалтер **О.Б.Іванова**

Звіт про фінансові результати станом на 1 січня 2003 року

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
1.1	Процентний дохід	19533	11002
1.2	Процентні витрати	-8124	-5081
1	**Чистий процентний дохід**	**11409**	**5921**
2.1	Комісійний дохід	3721	3225
2.2	Комісійні витрати	-979	-730
2	**Чистий комісійний дохід**	**2742**	**2495**
3	Дивідендний дохід	0	1
4	Чистий торговельний дохід	564	592
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	19	0
6	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
7	Інший операційний дохід	17	12
8	**Операційний дохід**	**14751**	**9021**
9	Загальноадміністративні витрати	-3389	-3433
10	Витрати на персонал	-2395	-1359
11	**Прибуток від операцій**	**8967**	**4229**
12	Витрати на безнадійні борги	-7396	-2053
13	**Прибуток до оподаткування**	**1572**	**2176**
14	Податок на прибуток	-678	-607
15	**Прибуток після оподаткування**	**894**	**1569**
16	Непередбачені доходи/ витрати	0	0
17	**Чистий прибуток/ збиток банку**	**894**	**1569**
18	Чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,03	0,05
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію (грн.)	0,03	0,05

Голова Правління **О.Г. Баранов**
Головний бухгалтер **О.Б.Іванова**

Звіт про рух грошових коштів станом на 1 січня 2003 року

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	І. Операційна діяльність		
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду	893	1569
	Поправки чистого прибутку		
2	Нараховані витрати	244	449
3	Нараховані доходи	-379	-1424
4	Амортизація основних засобів	358	310
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	7405	1483
6	Торговельний результат	-6	-39
7	Нарахований та відстрочений податок	153	258
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	-19	1
9	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії	0	0
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	0	294
11	Інший рух коштів, які не є грошовими	262	-66
12	Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку	8911	2835
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	-26	-163
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	-38965	-5553
15	Зменшення (збільшення) інших активів	154	-367
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	4242	-3000
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	23845	9299
19	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	2990	-819
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	178	-24
21	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності	-7582	-627
22	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності	1329	-2208
	ІІ. Інвестиційна діяльність		
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	-11	0
24	Зменшення (збільшення) вкладень в асоційовані компанії	0	0
25	Зменшення (збільшення) вкладень у дочірні установи	0	0
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	-566	-735
27	Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності	-577	-735
	ІІІ. Фінансова діяльність		
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	0	-3612
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань	51	-204
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	0	0
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	0	0
32	Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності	51	-3816
33	Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	803	-2343
34	**Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року**	**4629**	**6972**
35	**Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року**	**5432**	**4629**

Голова Правління **О.Г. Баранов**
Головний бухгалтер **О.Б. Іванова**

Звіт про власний капітал станом на 1 січня 2003 року

Ря-док	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал, зареєстро-ваний, сплачений	Емісійні різниці	Викуплені власні акції	Резерви	Результати переоцінки	Нерозподі-лений прибуток	Капіталізовані дивіденди	Капітал та резервні фонди, усього
1	Залишок на 1 січня 2002 року		16133	0	0	1706	16	2088	0	19943
2.1	Коригування:									
	Зміна облікової політики	1.2						0		0
2.2	Виправлення помилок	1.2						0		0
2	Скоригований залишок на початок року		16133	0	0	1706	16	2088		19943
3	Переоцінка основних засобів									
4	Переоцінка нематеріальних активів									
5	Перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості об`єктів необоротних активів, що раніше були переоцінені, у разі їх вибуття									
6	Дивіденди за минулий рік, сплачені									
7	Капіталізовані дивіденди за минулий рік							-1452	1452	
8	Чистий прибуток							894		894
9	Розподіл у загальні резерви банку					0		0		
10	Розподіл у резервні фонди					117		-117		
11	Сплата в раніше зареєстрований статутний капітал									
12	Реєстрація акцій нового випуску (на суму внесків)		1452						-1452	
13	Купівля власних акцій									
14	Продаж раніше викуплених власних акцій									
15	Анульовані раніше викуплені акції									
16	Залишок за станом на кінець дня 31 грудня 2002 року		17585	0	0	1823	16	1413	0	20837

Голова Правління **О.Г. Баранов**
Головний бухгалтер **О.Б.Іванова**

м. Київ *13 березня 2003 р.*

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК
за наслідками перевірки фінансової звітності ВАТ "Комерційний банк "ПРИЧОРНОМОР'Я" за період з 1 січня 2002 року по 31 грудня 2002 року

Незалежною аудиторською компанією "ПРОФЛАЙН" (свідоцтво АПУ № 2423 від 26.01.2001 р.) відповідно до договору від 21 червня 2002 р. № 030 проведено аудит фінансової звітності, а саме поданого в додатку балансу і звіту про прибутки та збитки станом на 1 січня 2003 р. відкритого акціонерного комерційного товариства "Комерційний банк "ПРИЧОРНОМОР'Я" (надалі Банк), який знаходиться за адресою: м. Дніпропетровськ, проспект Гагаріна, 33; ідентифікаційний код 23928584; кореспондентський рахунок 32009102000 в Дніпропетровському обласному управлінні НБУ, МФО 305006; МФО банку 306759.

Відповідальність стосовно зазначеної фінансової звітності несе керівництво Банку.

Обов'язком аудиторської компанії є висловлення висновку стосовно цієї фінансової звітності на підставі проведеного аудиту.

Аудиторською компанією "ПРОФЛАЙН" проведено вибіркову перевірку за період з 1 січня 2002 р. по 31 грудня 2002 р. відповідно до вимог Закону України "Про аудиторську діяльність", Національних та Міжнародних нормативів аудиту. Ці нормативи вимагають, щоб планування та проведення аудиту було спрямоване на одержання розумних підтверджень щодо відсутності у фінансовій звітності суттєвих помилок чи розбіжностей.

Під час аудиту проведені дослідження шляхом тестування доказів на обґрунтування сум та інформації, розкритих у фінансовій звітності, а також проведена оцінка відповідності застосованих принципів обліку вимогам щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України, діючим протягом перевіряємого періоду.

На нашу думку, проведений аудит забезпечує розумну основу для аудиторського висновку.

В результаті проведеного аудиту встановлено, що надана інформація дає дійсне і повне уявлення про реальний стан активів та пасивів Банку. Облік операцій протягом перевіряємого періоду вівся у відповідності до чинного законодавства та нормативних актів Національного банку України.

Всі види діяльності Банку та проведення операцій здійснювались на підставі ліцензій та дозволів НБУ і Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Фінансова звітність підготовлена на основі дійсних даних бухгалтерського обліку та достовірно і повно подає фінансову інформацію про Банк станом на 1 січня 2003 року. Вимоги чинного законодавства та нормативних актів Національного банку України Банком дотримані.

Зареєстрований та сплачений статутний фонд Банку становить 17585 тис. грн.

АБ "Причорномор'я" відноситься до міжрегіональних банків та відповідно має регулятивний капітал у розмірі 28958 тис. грн., що відповідає 5234 тис. ЕВРО.

Фінансовим результатом діяльності Банку за 2002 р. є прибуток у розмірі 894 тис. грн.

Дані податкової звітності відповідають даним обліку.

Система внутрішнього аудиту Банку здійснювала свої функції відповідно до вимог законодавства та наданих повноважень. Проведена робота службою внутрішнього аудиту оцінена позитивно.

Фактів зловживань керівних осіб Банку протягом перевіряємого періоду не встановлено.

Про перевірку вчинено відповідний запис на балансі та звіті про прибутки і збитки Банку.

Директор АК "ПРОФЛАЙН" ***Хоменко О.І.***
Сертифікат аудитора
серії Б № 000194

Постановою Господарського суду Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, ул. Куйбишева, 1-а) по справі № Б15/174/02 Сільськогосподарський виробничий кооператив «Іванівський», код ЄДРПОУ 03740878, 51812, Дніпропетровська обл., Петриківський р-н, с. Іванівка, вул. Кірова, 74 визнаний банкрутом.

Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Балась Святослав Іванович, ліцензія серії АА № 250315.

Тел.: (056) 744-19-31 , адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 48, к. 2.

Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця.

До уваги акціонерів та клієнтів Акціонерного комерційного банку «Український кредитно-торговий банк»!

Акціонерний комерційний банк
«Український кредитно-торговий банк»

повідомляє про зміну назви банку на Відкрите акціонерне товариство (ВАТ) «Український кредитно-торговий банк», яке зареєстровано Головним управлінням Національного Банку України по м. Києву та Київській області 14 лютого 2003 року і здійснено запис до державного реєстру банків.

Дата реєстрації банку: 10 грудня 1992 року.

Банківська ліцензія № 25 від 14 березня 2003 року.

Місцезнаходження головного офісу: м. Київ, вул. Щербакова, 35.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) ухвалою від 04.03.2003 р. порушив справу № Б29/22/03 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпроенергокомплект» (49006, м. Дніпропетровськ, вул. Філософська, 16-а, р/р № 2600998042420 в ДФ АК «Промекономбанк», МФО 306481, код ЄДРПОУ 24999942).

Розпорядником майна призначений Плахотнік Олександр Олегович (ліцензія АА № 047952 від 19.10.2001 р., Дніпропетровська обл., м. Дніпродзержинськ, пр. Леніна, буд. 56, кв. 22).

Заяви кредиторів з майновими вимогами приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

ДАЛІ БУДЕ

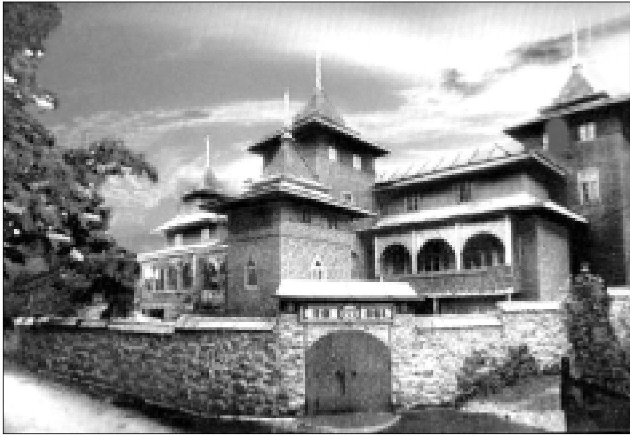
Про п'ятьох котів і молитву перед бенбеном

РАКУРС

Між двома пагорбами на березі Дніпра під час риття котловану землекопи знайшли стародавню бронзову фігурку воїна у позі лотоса. Невідомо, чи справді було це так. Але сьогодні на тому місці стоїть єдиний в Україні і найбільший у Європі буддистський комплекс — Храм воїнських мистецтв. Він став меккою для всіх, хто сповідує вчення «воїнів світла», а заодно — архітектурною екзотикою Черкас.

Кожної неділі у «слов'янському Шаоліні» чорнобороді і бритоголові «воїни-брати» проводять екскурсії по залу бойових мистецтв, знайомлять з буддистськими ритуалами, демонструють свій вишкіл. Засновник і проповідник черкаської буддистської громади «Білий лотос» Володимир Скубаєв розповів, що всі вони —учні та кандидати в учні школи кунг-фу «Ша фут фань». У перекладі з лаоської це звучить як «П'ять бойових котів». До речі, у господарстві, яке є при «Білому лотосі», утримуються бойові собаки. Є навіть бойові півні та гуси. Для краси придбали ще й фазанів, павичів та голубів. На подвір'ї храму облаштовано фонтан, вода з якого цілюща, стверджують послідовники лаоських мудреців. Лікувальні властивості має також піраміда з чорного граніту, де здійснюють свої молитви-мантри буддисти.

У храмі є місце, куди заходити мають право лише жерці школи «Ша фут фань». У підземеллі, під духовним центром «воїнів світла», побудовано святилище у формі піраміди. Тут, на вівтарі, встановлений чорний космічний камінь бенбен. Посвячені жерці «П'яти бойових котів» проводять перед бенбеном спеціальні ритуали і входять «в інформаційне поле Сіріуса»...

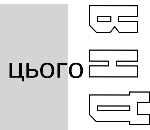

Незабаром усередині комплексу завершать опорядження лицарської зали. За задумом Володимира Скубаєва, який не лише віце-президент асоціації східних бойових мистецтв, а й радник чинного гетьмана Українського козацтва генерала Івана Біласа, там будуть портрети всіх українських гетьманів та полковників Богдана Хмельницького. На запитання, чому в буддистському храмі вшановуватимуть лицарів-козаків, проповідник кунг-фу відповів: «Ми сповідуємо слов'янський буддизм. Адже батько Будди походить з доісторичної Оратанії-України. Розвивати національний дух самосвідомості — наше завдання».

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: буддистський комплекс над Дніпром.

27 БЕРЕЗНЯ

■ 1111 р. Руські дружини під проводом князів Святополка, Володимира та Давида на р. Сальниці (сучасна Харківщина) розгромили половецькі орди. ■ 1817 р. Народився геолог Никифор Борисяк. Був професором Харківського університету. ■ 1884 р. Помер Іван Вернадський, економіст, спеціаліст, зокрема, з митно-тарифної політики. (Батько Володимира Вернадського.) ■ 1962 р. У Відні на 9-му конгресі Міжнародного інституту театру при ЮНЕСКО встановлено Міжнародний день театру. ■ 1968 р. Загинув перший космонавт планети Юрій Гагарін.

І БУДЕ СВІТЛО!

І монастир має електростанцію

Стараннями Бучацького монастиря отців Василіян відновлено Топольківську ГЕС на річці Стрипі, що у Бучацькому районі. Ініціатором усіх робіт став настоятель монастиря отець Іван Майкович. Поки що діє одна турбіна. З введенням другої потужність гідроелектростанції перевищить 200 кВт-год. Для забезпечення монастиря й колегіуму ім. Св. Йосафата, що діє при ньому, потрібно десяту частину цієї енергії, надлишок її продаватимуть.

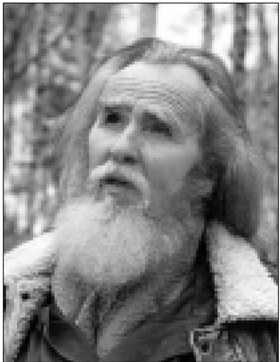
Відновлення Топольківської ГЕС передбачено обласною програмою енергозбереження. А загалом до ладу мають стати дев'ять законсервованих колись міні-гідроелектростанцій.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Тернопільська область.

ПАМ'ЯТЬ

Президент духовної республіки

Сьогодні дев'ять днів звідтоді, як помер відомий письменник, фантаст, містик, філософ Олесь Бердник.

Його книги були картою стежок у вигадану країну Світонію. Його погляди були альтернативні: еволюція, а не революція; духовна, а не руйнівна нація; призначення замість покликання. «Глибина народної душі, — писав Бердник, — приховує в собі творчий потенціал для втілення будь-якого еволюційного задуму, в будь-якому масштабі, навіть суперкосмічному».

Олесь Бердник народився 1927 року в селі Вавилові на Миколаївщині. В 16 років добровольцем пішов на фронт. 1949-го закінчив студію при театрі імені Франка. На сцені працював недовго — ув'язнили. 1955-го повернувся до Києва. Перший фантастичний роман «Поза простором і часом» вийшов 1957 року. Далі — «Сини Світовида», «Подвиг Вайсавати», «Покривало Ізіди». «Зоряному корсару» не пощастило: наклад вилучили, Бердник залишився без роботи. Його романи «Золоті ворота», «Блакитний коваль», «Україна січі вогняної» виходять у Парижі, Торонто, Мюнхені. 1976-го він очолює Українську Громадську групу сприяння виконанню Гельсінкських угод. 1978-го отримує шість років тюрми і три — заслання. Через п'ять років — амністія. Він пише романи «Вогнесміх», «Камертон Дажбога», формулює постулати своєї філософії, створює громадську організацію «Українська духовна республіка».

— Готовність до подвигу, — писав він, — виховата в напруженій постійності прагнення до добра, є найвищий прояв подвигу».

Бердника поховано в селі Гребенях Кагарлицького району, де він жив останні роки.

Аттила СОЛОМ'ЯНСЬКИЙ.

«У нас на старому заводі...»

СПОГАД

Нещодавно переглянула виставу франківців «Шельменко-денщик». Усе було чудово: і режисура, і акторський склад, і сама атмосфера у переповненому залі. Вистава пройшла на одному подиху. Насолоджувалася дійством і водночас відчувала якийсь душевний дискомфорт. Думки роїлися у голові, шукаючи причину неспокою. І враз понесли мене у далекі 50-ті тепер уже минулого століття.

... Я, ще зовсім мале дівча, не зводжу очей зі сцени цукрозаводського клубу. Ставлять п'єсу Григорія Квітки-Основ'яненка «Шельменко-денщик». Актори —учасники художньої самодіяльності Городоцького цукрозаводу (одного з найстаріших не лише на Хмельниччині, а й у всій Україні), як на мене, найкращі, найоригінальніші.

Пам'ятаю, як по сцені літало куряче пір'я, яке Агрофена Опецьковська (медсестра Зіна Піскорська) вибирала зі свого розпатланого волосся після відвідин позалаштункового курятника: Шпакові кури та гуси залишили правдоподібні відмітки. «У нас в Петербурзі...» — ця репліка тітки Зіни, своєрідна манера гри врізалися в пам'ять. «Яке щастя, що є старий завод! І є такі чарівні вистави в клубі!» — дитячі очі світилися радістю. Красень-робітник Микола Крутиголовий — капітан Іван Скворцов — був чоловіком моєї мрії. Цукрозаводські дітлахи обожнювали своїх театральних кумирів. Вистави, а їх були десятки, тоді сприймалися як добрий вісник, чи не найліпша розрада у післявоєнні роки.

Уже давно в Городку не чути заводських гудків. Чимало підприємств (а слава багатьох із них гриміла далеко за межами України) стоять. Наш цукровий завод — розтягнутий по шматках — з докором дивиться на білий світ, лякає перехожих пошматованою арматурою і порожніми зіницями вікон. Територія заростає бур'янами. У напівзруйнованому заводському клубі гніздяться миші...

П'єсу «Шельменко-денщик» Григорій Квітка-Основ'яненко написав у 1838 році. Приблизно у ці роки почав будуватися Городоцький цукровий завод, у клубі якого згодом звучало Скворцовське... «поспішаю до свого щастя». А нащадки славних подільських цукрозаводів, онуки колишніх заводських театралів зараз «шукають» своє щастя... за кордоном. Тисячі городчан наймитують в Італії, Португалії, Польщі, Росії. І десь там, у далеких краях, їм, певно, як і мені, ночами сниться старий цукровий завод, вважається милий серцю колись веселий клуб.

Ольга ШКРУПСЬКА.

ТЕМНІ СПРАВИ

«Тінь» помітніша вночі

Житомирське обласне телебачення показало репортаж про не зовсім звичайний нічний рейд. Голова облдержадміністрації Микола Рудченко зупинив на трасі машину, що належить одному з м'ясокомбінатів.

— У мене виникла підозра щодо того, чому великих вгодованих тварин везуть о такій пізній порі, — пояснив він перед телекамерою після того, коли його здогадка підтвердилася.

У кузові було 15 бичків, хоч у документах значилося тільки сім. З'ясувалося, що тварин вищої вгодованості вагою 450—500 кілограмів було придбано в одному з сільгосппідприємств по 2 гривні 72 копійки за кілограм живої ваги. А мало бути хоча б по 4 грн. 10 коп.

— Хіба не можна вдень зважити, разом з комісією? Це, вочевидь, змова. Будемо бити по тих керівниках, які хочуть нажитися на людях, — запевнив Микола Миколайович. — Бо в одних на кожному бичку вийшла б кругленька сума, а трудівники, які їх доглядали, залишилися б ні з чим.

До речі, керівник області свого часу вже виїжджав на автотрасу разом з тележурналістами. Тоді він переконав усіх, в якій «тіні» у нас видобуток і збут гранітних блоків — сфера діяльності, що, за звітами підприємств, мало не всуціль збиткова.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Послід-руйнівник

Одна з найстаріших і найцінніших будівель Антарктиди опинилася під загрозою зникнення через пінгвінячий послід. Ця дерев'яна хатинка — найперше збудоване тут житло, яке норвезький дослідник Карстен Борхгревінк спорудив ще 1899 року.

Понад сто років будівля протистояла жорстоким погодним умовам, проте пташиний послід може спричинити руйнування халупи. В районі, де стоїть будиночок, живуть щонайменше 100 тисяч пінгвінів, і вони використовують його як відхоже місце. В результаті зовнішні стіни поступово руйнуються. Крім того, морози й вітри теж дають себе взнаки, тому стан будівлі тепер плачевний.

На відбудову халупи в її первісному вигляді піде щонайменше 1,9 мільйона доларів, кажуть екологи. Вони вже звернулися до Організації Об'єднаних Націй з проханням допомогти у фінансуванні робіт.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ,
Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311056. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos